

**Bygningslovgivningen for Kjøbstæderne (udenfor København) og Landet.
Tillæg (s. 159 - 335)**

Emil Jürgensen

Byggelovgivning

-

1887

Dette dokument udgør en del af et større dokument, der af hensyn til downloadstiden er opdelt i ét eller flere særskilte dokumenter. De(n) øvrige del(e) af dokumentet kan hentes i biblioteket på danskbyggeskik.dk og findes via søgefunktionen hertil.

om Forandring i Forordningen af 1837, har nu tabt sin Betydning ved Kjøbstadkommunalloven af 26 Maj 1868. Den Kommunalbestyrelserne ved Loven tillagte Myndighed udøves nu selvfølgelig af Byraadene, der behandle Bygningssager paa samme Maade som alle andre under deres Ressort henhørende Sager.

Tillæg

til

Iste Afsnit

indeholdende Vedtægter for Bygningsvæsnet og for Bygningsinspektører i forskjellige Kjøbstæder.

I. Aarhus.

Bygningsvedtægt, Bekj. Nr. 95, 9 Juli 1880.

Justitsministeriet meddeler herved i Henhold til § 40 i Bygningslov for Kjøbstæderne i Kongeriget Danmark af 30te December 1858 Stadfæstelse paa følgende af Byraadet i Aarhus vedtagne Bygningsvedtægt for bemeldte Kjøbstad og den Del af sammes Grund, der ligger indenfor den i Henhold til ovennævnte Bygningslovs § 1 af Justitsministeriet fastsatte Grændse.

§ 1.

Ubebyggede Pladser skulle mod Gade, Vej eller offentlig Plads hegnes med Grundmur, Plankeværk eller Stakitværk, forsaavidt og paa saadan Maade som Bygningskommissionen bestemmer.

§ 2.

Kjældernedgange fra Gaden skulle paa begge Sider forsynes med forsvarlig Gelænder af mindst 1 $\frac{1}{4}$ Alens Højde.

§ 3.

Kjældervinduer ud til Gaden er det tilladt at føre ned under Fortoget, naar der ud for dem anbringes en muret Lyskasse, som skal være dækket af en forsvarlig Jærnrister, der ligger i Plan med Fortoget, og som ikke maa springe længere frem end 12 Tommer fra Gadelinjen og ikke længere, end at der bliver $1\frac{1}{2}$ Alen tilbage mellem Fortogets Yderside og Lyskassen.

§ 4.

Enhver ny Bygning skal opføres paa et Fundament, som er forsvarlig i Forhold til Bygningens Størrelse, Beskaffenhed og Bestemmelse.

For Bygninger paa over 1 Etage gjælder følgende Regler:

Fundamentet skal staa paa fast Grund mindst $1\frac{1}{2}$ Alen under Jordens Overflade, og Fodsaalen have en Murtykkelse af mindst 1 Sten større end Ydermurens lovbestemte Tykkelse med en Højde af 15 Tommer.

Skillerummenes Fundamenter skulle ligeledes anbringes paa fast Grund, og Fodsaalen være mindst $\frac{1}{2}$ Sten sværere end Skillerummet med en Højde af 10 Tommer.

§ 5.

Hovedskillerummet i Bygninger paa 2 Etager med Kjælder skal være af mindst 1 Sten i Kjælderen og i Bygninger paa 3 Etager og derover med Kjælder af mindst 1 Sten i Stue og Kjælder.

Hvor Afstanden mellem Gulv og Loft er over 5 Alen, skulle alle Skillerum opføres enten af 1 Stens Grundmur eller af afbunden Tømmerværk af mindst $\frac{1}{2}$ Stens Tykkelse.

§ 6.

Hjørnepiller skulle for Fremtiden have en Brede af mindst 18 Tommer. Hvor Murtykkelsen skal være større end 18 Tommer, foreges Pillens Brede til 1 Alen.

§ 7.

Enhver Ende og Bagmur (Gavl) i Bygninger paa over 1 Etage skal være af mindst $1\frac{1}{2}$ Stens Tykkelse i nederste Etage eller af 2 Stens Tykkelse med 1 Stens Blændinger. Blændingerne maa ikke være over $3\frac{1}{2}$ Alen og Pillerne ikke under 18 Tommer brede, og over Blændingerne skal der mures et 1 Stens Stik eller Bue.

§ 8.

I en Mur eller et Tag, der vender mod en Naboejendom og ikke er i en Afstand af 1 Alen fra samme, maa der ikke uden Naboens Samtykke eller anden særlig Adkomst anbringes andre Lys- eller Luftaabninger end saadanne, som ikke ere over 9 Tommer i Firkant og ere anbragte med mindst 3 Alens Mellemrum, og som ikke maa være til at aabne eller tilstede Udsigt til Naboens Ejendom. De skulle være dækkede enten med fast indsat, tykt, mat Glas eller med et Jerngitter, hvis Aabninger maa holde højest 1 Tomme, og som skal være stillet saaledes, at der ikke kan ses igjennem det ind til Naboen, eller være indrettet paa anden, for Naboen ligesaa betryggende Maade, og blive alle herom opstaaende Spørgsmaal at afgjøre af Bygningskommissionen. Til Anbringelse ogsaa af denne Art Aabninger i slige Mure udkræves dog Bygningskommissionens Tilladelse. Det er en Selvfølge, at Naboen ikke ved dem berøves Ret til at bygge umiddelbart paa Grændsen af sin Ejendom.

§ 9.

Naar en Bygning deles i to særskilte Ejendomme, eller naar to sammenstødende Bygninger opføres samtidig, kan Brandgavlen mellem disse Ejendomme, ogsaa naar Bygningerne ere højere end 1 Etage, med Bygningskommissionens Tilladelse opføres af 1 Stens Mur.

§ 10.

Bjælkerne i Bygninger, der indrettes til Beboelse, skulle have et Tværnsnit af mindst 6 Tommer i Kvadrat, maalt paa Midten, naar Afstanden mellem Understøttelsespunkterne ikke er over 5 Alen. For hver Fod, denne Afstand tiltager skal der lægges $\frac{1}{4}$ Tomme til Siden i Bjælkernes kvadratiske Tværnsnit. Man kan ogsaa vælge andre rektangulære Tværnsnit end kvadratiske, naar Bredden i disse er mindst halv saa stor som Højden, og Tværnsnittet har vundet halvt saa meget i Højden, som det har tabt i Bredden.

To Bjælkers Afstand maa i Gjennemsnit ikke være over $1\frac{1}{2}$ Alen fra Midte til Midte, og i det mindste $\frac{1}{3}$ af Bjælkerne skulle være gennemgaaende og forsynede med et forsvarligt Anker i hver Ende, saaledes at disse Ankeres Afstand ikke overstiger $4\frac{1}{2}$ Alen, hvilken Afstand ogsaa maa iagttages ved Endegavlens Tilslutning med Ankere til Bjælkerne.

§ 11.

I Bjælkelagene over og under enhver Beboelseslejlighed, dog ikke over Kvistetager, skal der anbringes Indskud af Brædder; dette Indskudsdæk skal bedækkes med et 2 Tommer tykt Lerlag. Hvor Bjælkerne ere smallere end 7 Tommer, maa Brædderne kun indskydes i Bjælkerne, naar disse gjøres saameget

højere end i § 14 bestemt, som Halvdelen af Forbygningen i Bjælken udgjør, i modsat Fald skal Indskudsdækket hvile paa Lægter, fastgjorte til Bjælkernes Sider.

§ 12.

Naar et Tag dækkes med sædvanlige Tagsten, maa Tagværkets Tømmer ikke have et mindre Tværnsnit end 5 Tommer i Kvadrat, og dette kun, naar Afstanden mellem Understøttelsespunkterne ikke er over 6 Alen. For større Afstande følges samme Regel som for Bjælkerne, Afstanden maales paa den horizontale Projektion.

§ 13.

Bagerier, Bryggerier, Maltgjørier, Korntørringsovne, Brændevinsbrænderier, Farverier, Tørrestuer, som opvarmes med aaben Ild eller Ovne, Røgkamre, Tegl- og Kalkovne, Støberier, Smelterier, Laboratorier og andre Værksteder og Fabrikslokaler, hvori anvendes megen Ild, saavel som Fabrikker, hvori tilvirkes flygtige og let antændelige Stoffer, samt fremdeles Bygninger, der ere bestemte til i større Rum at samle en betydelig Menneskemasse, skulle, foruden at være de paa dem i Bygningsloven og denne Vedtægt fastsatte almindelige Regler underkastede, opføres efter saadanne specielle Bestemmelser, som Bygningskommissionen i ethvert Tilfælde med Hensyn til Brandfarligheden anser fornøden.

Naar nogen af disse Næringsbrug anlægges i Lokaler, hvorover der findes Beboelseslejligheder, skulle Lofterne bestaa af Hvelvinger murede i Cement af mindst $\frac{1}{2}$ Stens Tykkelse.

Hestestalde, der indrettes under Beboelseslejligheder, skulle ligeledes forsynes med murede Lofter.

§ 14.

Naar Tagkviste agtes anbragte, maa deres Højde vælges saaledes, at Vinduesrammens Fals ikke bliver højere end 2 Alen; deres udvendige Brede maa ikke overstige $2\frac{3}{4}$ Alen. Mellemvidden af 2 Tagkviste maa ikke være mindre end Bredden af den bredeste af dem, og Afstanden fra Husets Gavl ikke være mindre end Halvdelen af en saadan Mellemvidde. Saadanne Tagkviste skulle derhos ligge mindst 1 Alen og 9 Tommer tilbage fra Murens Yderside, deres Tag bedækkes med nautændeligt Materiale, og deres Sideflader behandles paa lignende Maade eller udmures. — Mansard-Tage tillades ikke.

§ 15.

Altaner, Svaler og udvendige Trapper maa ikke udføres af Træ, medmindre den paagjældende Bygningsdel er fjernet 15 Alen fra anden Mands Grund; ej heller maa de nuværende fornys uden Bygningskommissionens Tilladelse.

§ 16.

I enhver ny Bygning, der foruden Kjælder har mere end 1 til Beboelse indrettet Etage, og hvis bebyggede Grundflade er mindre end 300 □-Alen, skal der være en Trappe, hvis Brede mellem Vangerne skal være mindst 1 Alen og 6 Tommer; samme Brede skal Omgangen ved Trappen have.

Bygninger af den nævnte Størrelse paa 3 Etager eller derover skulle altid være forsynede med 2 Trapper, hvoraf den ene skal være mindst 1 Alen og 6 Tommer, den anden mindst 1 Alen mellem Vangerne.

§ 17.

Saadanne Varmeapparater, med Hensyn til hvilke der ikke i Lovgivningen er foreskrevet bestemte Regler, jfr. Lov af 21 Marts 1873 § 11, maa ikke anbringes, forinden Planen for deres Indretning har været forelagt Bygningskommissionen, og den af samme er bleven approberet.

Naar Komfurer anlægges paa Bjælkelag, skal der gives dem et Underlag af en Jernplade og 3 Lag Mursten, lagte i Forbandt paa Fladen og indfattede af en Jernramme, eller af ligesaa betryggende Beskaffenhed.

§ 18.

Ingen ny Bygning maa paabegyndes, forinden Bygningskommissionen har erklæret, at Vandløbet fra Stedet er ordnet paa en betryggende Maade.

I de Dele af Byen eller paa dens Omraade, hvor Vandløbet hidtil ikke er ordnet, kan Byggetilladelse i Reglen ikke meddeles, førend en Regulering har fundet Sted saaledes, at Hovedløbene enten indrettes som selvstændige Afløb til Havet eller paa fyldestgjørende Maade sættes i Forbindelse med de bestaaende offentlige Vandløb. Hovedløbene skulle derhos dannes enten af overjordiske, med tilhugne Sten brolagte eller, hvis Forholdene gjøre det nødvendigt, af Kinakulla-Rendestensbunde bestaaende Rendestene eller af underjordiske, murede eller af Rørledninger lagte Kloaker eller, hvor Omstændighederne tilstede dette eller gjøre saadant tilraadeligt, af aabne, fuldstændig stensatte Grøfter.

§ 19.

Hvor Afløbet fra Gaarden maa ledes gennem selve Huset, skal Ledningen for Fremtiden bestaa af

glasserede Rør eller støbte Jernrør. Spildevands-Afløb over Fortog skulle føres gennem lukkede Ledninger til Gadens Rendesten.

§ 20.

Hvor Bygninger, indrettede til Beboelse, ligge ved Have, og der ikke paa anden Maade er sørget for behørigt Afløb for Regn og Spildevand, skal Bortledningen ske ved Dræning eller paa lignende betryggende Maade.

§ 21.

De fra Tagrender nedløbende Rør skulle række indtil 3 Tommer fra Brolægningen.

Hvor det paa Grund af Fortogets ringe Brede af Bygningskommissionen anses fornødent for Færdsels Skyld, skulle ogsaa ældre Bygninger til Gade eller anden offentlig Passage forsynes med Tagrender og Nedløbsrør.

§ 22.

I Kjældere, der indrettes til Beboelse eller andet stadigt Ophold, skal Gulvet ligge mindst 2 Alen over daglig Vande; de skulle have en Højde af mindst 2 Alen over Jordsmonnet saavel til Gaden som til Gaarden.

§ 23.

Kjældere, der ikke opfyldte ovenstaaende Betingelser for at kunne benyttes til Beboelse eller andet stadigt Ophold, maa ikke gives Nedgang fra Gaden. Hvor de lokale Forhold tale derfor, kan Bygningskommissionen dispensere fra denne Bestemmelse.

§ 24.

Latriner maa ikke lægges paa en til Gade eller Vej aaben Plads. Lægges Latriner i Ejendomsskjellet, maa de være opførte af 1 Stens Mur i Skjellet.

§ 25.

Den i Bygningsloven foreskrevne Højde for Beboelseslejligheder skal ogsaa gjælde for Værksteds-, Beværtnings- og Udsalgs-Lejligheder, som fremtidig indrettes.

§ 26.

I Frostvej maa udvendige Mure ej opføres.

§ 27.

Naar en Ejer enten vil nedrive en Bygning, der støder op til Andenmands Grund eller Bygning, eller vil opføre en ny Bygning ind mod Nabogrunden, har han mindst 14 Dage forud derom skriftlig at underrette Naboen. De Foranstaltninger og Byggeforetagender, som Naboen da paa Grund af den tilstødende Ejendoms Nedrivning eller Opførelse ser sig nødt til at træffe paa sin Grund eller Bygning, skulle, naar de enten aldeles ikke eller ikke uden uforholdsmæssige Bekostninger kunne ske paa denne, kunne fordres foretagne fra den tilstødende Ejendom under Udførelsen af de der paatænkte Bygningsanlæg, dog paa Vedkommendes egen Bekostning.

Kunne Parterne ikke derom i Mindelighed forenes, har Bygningsinspektøren, og hvis nogen af dem ikke er tilfreds med hans Afgjørelse, Bygningskommissionen at bestemme, hvorledes der i saa Henseende skal forholdes, hvorved bør iagttages, at den Ejer, paa hvis Grund Naboen vil udføre deslige Bygningsforetagender, saalidt som muligt derved

generes i sine egne Bygningsanlæg. Vil den Byggende indrette Kjælder eller andre underjordiske Anlæg af mere end 2 Alens Dybde under Jordfladen, er han pligtig til paa egen Bekostning paa en forsvarlig Maade at undermure Naboens tilgrændsende Mur og derhos paa sin egen Grund træffe de Foranstaltninger, som udkræves for, at Naboen betrygges mod de deraf opstaaede Ulemper, og blive de derom opstaaende Spørgsmaal ligeledes at afgjøre af Bygningsinspektøren eller i fornødent Fald af Bygningskommissionen.

§ 28.

Overtrædelser af denne Vedtægts Bestemmelser anses efter Byggelovens § 36, 2det Membrum.

§ 29.

Tilladelse til Afvigelse fra Vedtægtens Bestemmelser maa ansøges som bestemt i Bygningslovens § 39, 2det Membrum.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

Vedtægt for Bygningsinspektørens Forretninger m. v., Bekj. Nr. 94, 9 Juli 1880.

Justitsministeriet meddeler herved i Henhold til § 35 i Bygningslov for Kjøbstæderne i Kongeriget Danmark af 30te December 1858 Stadfæstelse paa følgende af Byraadet i Aarhus vedtagne Vedtægt for den i bemeldte Kjøbstad ansatte Bygningsinspektørs Forretninger m. v.

§ 1.

Ethvert Bygningsforetagende, hvad enten det

bestaar i en ny Bygnings Opførelse eller i en saadan Forandring af en ældre Bygning, som falder ind under nogen Bestemmelse i Bygningsloven eller i den for Aarhus Kjøbstad approberede Bygningsvedtægt, eller i Indretning, Ombygning eller Forandring af Skorstene, Kakkelovne og andre Ildsteder, saavelsom de fra dem førende Rør, Køller, Bagerovne og Skilleram samt ud til Gader eller offentlige Pladser vendende Trapper, Vinduer, Porte eller Døre, skal, forinden samme paabegyndes, skriftlig anmeldes for Bygningsinspektøren, og forsaavidt denne ikke derfra tilsteder Dispensation, skal Anmeldelsen være ledsaget af behørig Grundrids over det tilsigtede Arbejde og af en Plan, som viser Byggegrundens Størrelse og Form samt Bygningens Beliggenhed paa den. Forsaavidt Grundrids ikke maatte være tilstrækkeligt til at bedømme, hvorvidt Lovgivningens Fordringer ske Fyldest, skal Bygningsinspektøren endvidere være berettiget til at forlange Facade- eller Profiltegninger. Anmeldelsen tilligemed Grundrids, Plan og eventuelt Tegninger skal afgives i 2de Exemplarer, af hvilke kun det ene Exemplar bliver at tilbagegive Vedkommende.

§ 2.

De saaledes modtagne Anmeldelser skal Bygningsinspektøren under Dag og Dato indføre i den dertil af Byraadet autoriserede Protokol, og senest 2 Dage efter Anmeldelsens Modtagelse skal han paa selve Stedet anstille Undersøgelser om alle de Omstændigheder, som kunne komme i Betragtning ved Bedømmelsen af Bygningsforetagendets Lovmæssighed.

Forsaavidt det derved og af Anmeldelsen erfares, at Bygningsarbejdet falder ind under nogen af de

Bestemmelser, som indeholdes i Bygningslovens §§ 4—7, § 8 med Undtagelse af Bestemmelsen i §'s første Afdeling om, hvorvidt Vinduer eller andre Aabninger maa anbringes i Brandgavle, § 9 1ste og 2den Afdeling, §§ 10—14, § 15 med Undtagelse af Bestemmelserne i §'s 3dje Afdeling 2det Punktum, § 17, sammenholdt med Lov af 21de Marts 1873 § 11, §§ 18—19 og §§ 22—31 eller under Bestemmelserne i den approberede Bygningsvedtægt med Undtagelse af Bestemmelserne i sammes §§ 8 og 9, § 13 1ste Afdeling, § 15 2den Passus, § 17 1ste Stykke, forsaavidt angaar „saadanne Varmeapparater“, og § 23, uden at der tillige bliver Spørgsmaal om Anvendelse af de i næste Stykke nævnte Bestemmelser, meddeler han inden 4 Dage fra Anmeldelsens Modtagelse skriftlig Besked paa det ene af de modtagne Exemplarer af Anmeldelsen med Angivelse af de Forskrifter, som Loven fordrer, eller som han til Opfyldelse af disse anser det nødvendigt at meddele den Byggende til Iagttagelse som Betingelse eller Regel for Arbejdets Udførelse; den saaledes meddelte Besked indføres derhos i Protokollen. — Det skal dog i alle disse Tilfælde staa til den Vedkommende, om han for Bygningskommissionen vil indanke Bygningsinspektørens Bestemmelse.

Forsaavidt der derimod i Følge Anmeldelsen eller efter den af Bygningsinspektøren anstillede Undersøgelse med Hensyn til Byggeforetagendet bliver Spørgsmaal om Anvendelse af Bygningslovens §§ 2, 3, 8 1ste Afdeling, forsaavidt angaar Anbringelsen af Vinduer og andre Aabninger i Brandgavle, § 9 3dje og 4de Afdeling, § 15 3dje Afdelings 2det Punktum, §§ 16, 20 og 21 eller af Bygningsvedtægtens §§ 8, 9, 13 1ste Afdeling, § 15 2den Passus, § 17, forsaavidt angaar „saadanne Varmeapparater“, og § 23, tilstiller

Bygningsinspektøren Bygningskommissionens Formand begge de modtagne Exemplarer af Anmeldelsen med Bilag, hvorom gjøres Antegnelse i Bygningsinspektørens Protokol, og bliver Bygningssagen da paa sædvanlig Maade at behandle af Bygningskommissionen.

Den samme Fremgangsmaade har Bygningsinspektøren at følge i Tvivlstilfælde.

§ 3.

Naar der af Bygningskommissionen eller Bygningsinspektøren er meddelt Approbation paa et Byggeforetagende, skal Bygningsinspektøren paase, at Forskrifterne i Byggelovens § 20 og Bygningsvedtægtens § 18 iagttages, forinden Bygningen paabegyndes, saavel som at Bygningen gives den rette Beliggenhed med Hensyn til den fastsatte Gadelinje. Ligeledes har han at overbevise sig om, at de i Sundhedsvedtægten givne Forskrifter i §§ 45, 1ste Stykke, 54 og 55 ere iagttagne. Findes Byggegrunden fyldt med Stoffer, som kunne antages at være skadelige for Sundheden, og den ikke, forinden den bebygges, ryddeliggjøres for saadanne Stoffer, skal han anmelde det for Sundhedskommissionen. Ogsaa maa han forvise sig om, at de i Sundhedsvedtægtens §§ 20—22 givne Bestemmelser nøjagtig følges.

Under Arbejdets Udførelse skal han have nøje Indseende med, at den approberede Plan følges, og at Bygningslovgivningens Forskrifter iagttages. Finder Bygningsinspektøren noget Arbejde paabegyndt eller udført, som er i Strid med Lovgivningen eller de givne Forskrifter, skal han skriftlig give Vedkommende Paalæg om at forandre det. Efterkommes dette ikke, og den Byggende ikke inden 24 Timer, efter at Paalæget er givet, fordrer dette underkastet

Bygningskommissionens Bedømmelse, anmelder Bygningsinspektøren saadant for Politimesteren, for at denne kan træffe de fornødne Foranstaltninger til, at Lovens Bestemmelser kunne blive opfyldte og Vedkommende dragen til Ansvar.

§ 4.

Kommer Bygningsinspektøren til Kundskab om, at et anmeldelsespligtigt Bygningsforetagende er paa-begyndt, uden at derom er sket Anmeldelse, forinden Approbationen er meddelt, eller forinden Forkrifterne i Bygningslovens § 20 og Bygningsvedtægtens § 18 ere iagttagne, skal han strax give Bygherren eller Bygmesteren skriftlig eller i alt Fald i Vidners Paa-hør mundtlig Paalæg om at standse med Arbejdet, indtil behørig Anmeldelse er sket og Planen approberet eller fornævnte Forskrifter iagttagne. Derefter skal han uden Ophold undersøge, om det uanmeldte Arbejde er udført i Overensstemmelse med de lovbestede Regler, i hvilket Øjemed han er berettiget til at forlange nedbrudt eller borttaget, hvad der er til Hinder for Undersøgelsen, hvorefter han om det Forefaldne indsender Meddelelse til Bygningskommissionen.

Fremdeles skal Bygningsinspektøren have sin Opmærksomhed henvendt paa de i Bygningslovens § 34 ommeldte Forhold og i forekommende Tilfælde give den Byggende den i bemeldte § foreskrevne Advarsel. Hvis Paagjældende da ikke selv retter den paaankede Fejl, forelægger Bygningsinspektøren Sagen for Bygningskommissionen til videre Foranstaltning.

§ 5.

Saasnart et Byggeforetagende, som har været Bygningsinspektørens Tilsyn undergivet, er tilende-

bragt og udført overensstemmende med Lovgivningen og den meddelte Approbation, udfærdiger Bygningsinspektøren derom den i Bygningslovens § 33 foreskrevne Attest. Attesten indføres i hans Protokol og forsynes med Paategning om, hvilket Gebyr der i Henhold til nedenstaaende § 11. 2. bliver at erlægge til Kæmnerkassen.

Forsaavidt saadant ved Anmeldelsen udtrykkelig er forlangt, skal Bygningsinspektøren tilføje en Erklæring om Beskaffenheden af Arbejdet i det Hele saavel som af de enkelte væsentlige Dele deraf, der ved Anmeldelsen særligen er udhævede, og betales da Attesten med et Tillæg af 50 pCt af det paagjældende Gebyr.

Bygningsinspektøren meddeler ved Udgangen af hvert Kvartal Sundhedskommissionen, hvilke ny til Ophold for Mennesker bestemte Bygninger, Tilbygninger eller Paabygninger, der i Kvartalets Løb ere komne under Tag, og paa hvilken Dag dette er sket, saavel som hvilke Ombygninger af saadanne Bygninger der ere fortagne, forsaavidt ny Ydermure derved ere opførte. Han har derhos at meddele Sundhedskommissionen de yderligere Oplysninger og i det Hele at yde Kommissionen den Bistand, som den maatte ønske til Udførelsen af det den i Følge Sundhedsvedtægtens § 58 paaahvilende Hverv. Endelig paa-ligger det ham at have Øje med, naar saadanne Bygninger tages i Brug efter deres Bestemmelse, og at erkyndige sig om, hvorvidt Sundhedskommissionens Tilladelse forinden er meddelt. Er saadan Tilladelse ikke erhvervet, gjør han Indberetning derom til Sundhedskommissionen.

§ 6.

Bygningsinspektøren skal paase, at de i Byg-

ningslovens § 41 ommeldte Bestemmelser med Hensyn til Bygninger, der opføres paa den Del af Kjøbstadens Grund, der ligger udenfor den approberede Byggenlinje, efterkommes.

§ 7.

Det paaligger Bygningsinspektøren aarlig at give en Beretning til Byraadet om, hvad der i Aarets Løb er forefaldet af Vigtighed under hans Omraade, og navnlig om, hvilke Nybygninger, større Byggeforetager m. v., der ere forekomne, samt en detaljeret Fortegnelse over de Dispensationer fra Bygge-loven, som ere erhvervede, med vedføjede Oplysninger om mulige til Dispensationen knyttede Betingelser og disses Opfyldelse m. v.

Ved Udgangen af hver Maaned tilstiller Bygningsinspektøren endvidere Kjøbstadens Branddirektør en Fortegnelse over de i Maanedens Løb modtagne Bygningsanmeldelser.

§ 8.

Den Protokol, som Bygningsinspektøren har at føre, bekostes af Kæmnerkassen og indrettes efter Bygningskommissionens Forskrift. Den skal bestandig holdes ført og fremlægges i Bygningskommissionens Møder.

§ 9.

Naar Overtrædelse af de lovbestemte Regler for Bygningsarbejder har fundet Sted ved Bygningsinspektørens Forseelse, eller han iøvrigt har overtraadt de ham i Følge Lovgivningen eller denne Vedtægt paahvilende Pligter, anses han ved Politirettens Kjendelse med en Bøde fra 10 til 200 Kroner.

§ 10.

Bygningsinspektøren oppebærer fast Løn af Kæmnerkassen efter de derom af Byraadet vedtagne Regler.

§ 11.

Til Kæmnerkassen blive ved Bygningsforetagender følgende Gebyrer at erlægge:

1. For enhver Anmeldelse erlægges 2 Kr. Herfra undtages Anmeldelse om Opsætning eller Forandring af Komfurer paa ikke over 2 Huller, hvorfor ikkun betales 1 Kr., og Anmeldelse om Opsætning af Kakkelovne, hvorfor intet betales.

2. For Tilsynet erlægges, naar Arbejdet er fuldført og den i § 5 omtalte Attest udstedt:

- a. Ved Opførelsen af en 1-Etages Bygning eller for Paaførelsen af 1 Etage paa en Bygning 5 Kr., naar Byggeforetaget ikke er af større Omfang end 200 □-Alen, 10 Kr., hvis det er af et Omfang mellem 200 og 500 □-Alen, og 15 Kr., hvis det er af større Omfang end 500 □-Alen.
- b. For Opførelsen af en 2-Etages Bygning eller for Paaførelsen af 2 Etager erlægges efter de samme Forhold 10, 15 og 20 Kr.
- c. For Opførelsen af en Bygning paa 3 eller flere Etager eller Paaførelse af 3 eller flere Etager erlægges efter de samme Forhold 14, 20 og 30 Kr.

Kjældere regnes altid for en Etage, Kviste derimod kun, naar de ere indrettede til selvstændig Beboelse med Kjøkkenlejlighed.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

II. Fredericia.

Bygningsvedtægt, Bekj. Nr. 165, 31 Aug. 1885.

Justisministeriet meddeler herved i Henhold til § 40 i Bygningslov for Kjøbstæderne i Kongeriget Danmark af 30te December 1858 Stadfæstelse paa følgende af Byraadet i Fredericia vedtagne Bygningsvedtægt for bemeldte Kjøbstad.

§ 1.

Ubebyggede og aabne Pladser mod Gade, Vej eller offentlig Plads, der benyttes til Gaardsrum, Have eller Lignende, kunne af Bygningskommissionen fordres forsynede med et efter dennes Skjøn forsvarligt Hegn.

§ 2.

Ingen ny Bygning maa paabegyndes, forinden Bygningskommissionen har meddelt Bestemmelse om den Gulvhøjde, i hvilken Bygningen skal bygges, og har godkendt den Maade, paa hvilken Vandafløbet fra Ejendommen er ordnet, som tilfredsstillende saavel for den paagjældende Ejendom som i Forhold til de omliggende Ejendomme.

Ligeledes bør der være farbar Kjørevej til Grunden, forinden Byggearbejdet paabegyndes.

§ 3.

Bygningskommissionen kan tillade, at Kjælder- nedgange og Trapper gives et Fremspring i Forhold til Fortogets Brede.

3 Alen bredt Fortog	18 Tommer,	
4 " " "	24 " "	og
5 " " "	36 " "	

imod at der for Fremspring ud over 18 Tommer

erlægges en af Kommissionen fastsat Kjendelse til Kæmnerkassen*).

Alle Nedgange fra Gaden skulle være forsynede med forsvarligt Rækværk af Jern eller andet Metal, uden fremspringende Spids eller skarpe Kanter, og af mindst $1\frac{1}{4}$ Alens Højde.

Finder Bygningskommissionen det nødvendigt, kan den derhos baade ved ældre og ny Nedgange, der ere parallelle med Facaden, fordre, at der paa Rækværket for disse anbringes indadlukkende Laager, som lukkes om Natten. (Jfr. Bygningslovens § 4).

§ 4.

Kjældervinduer ud til Gaden kan det tillades at føre ned under Fortoget ved murede Lyskasser, der ligge i Plan med Fortoget, og enten dækkes med forsvarlige Jernriste eller andet Metal, som ommeldt i § 3. Lyskasserne maa kun gives Fremspring af $\frac{2}{3}$ af det for Trapper anførte Maal, dog at Fremspringet af Lyskasser, der ikke ere dækkede med Jernriste, ikke maa være over 18 Tommer. For den i denne § ommeldte Benyttelse af Fortogene erlægges en af Kommissionen fastsat Kjendelse til Kæmnerkassen.

§ 5.

I Facademuren ud mod Gaden tillades Fremspring i Murfladen udenfor Gadelinjen af $4\frac{1}{2}$ Tomme, naar disse Fremspring tilsammenlagte ikke udgjøre mere end $\frac{1}{3}$ af hele Facadelængden, og Gaden mindst er 16 Alen bred. Alle fremspringende Partier, som udgaa fra Jordlinjen, saasom Sokler, Pilastre, Portaler

* Se herved Bemærkningerne til Bygningslovens § 4 foran S. 19.

o. s. v. skulle bygges fra Grunden af og ikke paa Udkrøgning. (Jfr. Bygningslovens § 5).

§ 6.

Fundamenterne til en Bygning skulle være forsvarelige i Forhold til dens Størrelse, Beskaffenhed og Bestemmelse.

§ 7.

Naar en 2 Etages Bygning deles i to særskilte Ejendomme, kunne Brandgavlene imellem disse Ejendomme med Bygningskommissionens Tilladelse opføres af 1 Stens Mur. Ligeledes kan 1 Stens Brandgavl mellem 2 enetages Bygninger, naar nogen af disse paabygges en Etage, forhøjes med 1 Stens Murtykkelse. (Jfr. Bygningslovens §§ 8 og 9).

§ 8.

Murtykkelsen i Gavle i Bygninger paa over 1 Etage skal i øverste Etage være mindst 1 Sten, i den derefter følgende Etage $1\frac{1}{2}$ Sten med 1 Stens Blændinger, og i de nedenfor værende Etager mindst $1\frac{1}{2}$ Stens fuld Mur. Blændingerne maa ikke være over $3\frac{1}{2}$ Alen og Pillerne ikke under 18 Tommer brede. Over Blændingerne skal der mures en Bue.

I Halvtagsbygningers Bagside skal Murtykkelsen være følgende: Fra Tagrygningen til Tagbjælkelaget 1 Sten, øverste Etage $1\frac{1}{2}$ Sten med Blændinger, næstøverste Etage $1\frac{1}{2}$ Sten fuld Mur. I de derefter følgende Etager forøges Tykkelsen med $\frac{1}{2}$ Sten for hver Etage.

§ 9.

Hovedskillerum i Bygninger paa 2 Etager med Kjælder skulle være af mindst 1 Sten i Kjælderen, og i

Bygninger paa 3 Etager og derover med Kjælder af mindst 1 Sten i Stue og Kjælder, naar der i Bygningen findes Væggeflader paa over 7 Alen uden Støtte af Tværskillerum.

Hvor Afstanden mellem Gulv og Loft er over 5 Alen, skulle alle saadanne Skillerum opføres enten af 1 Stens Mur eller af afbundet Tømmerværk af mindst $\frac{1}{2}$ Stens Tykkelse. Hvor Skillerummene ere af Træ, og der i mindre Afstand end 10 Tommer fra dem opsættes en Kakkelovn eller andet Ildsted, bør Skillerummet fra Risten i 1 Alens Højde over Indfyrringsrummets øverste Rand beklædes med en Jernplade, der er 4 Tommer bredere end Ovnens Brede, og saaledes, at Luften kan cirkulere bagved Pladen.

§ 10.

Hjørnepiller skulle have en Brede af mindst 18 Tommer. Hvor Murtykkelsen er større end 18 Tommer, forøges Pillens Brede til $22\frac{1}{2}$ Tomme.

§ 11.

Vindues- og Døraabningernes Brede i udvendigt Maal tør tilsammen ikke overstige $\frac{2}{3}$ af Bygningens Facadelængde, forsaavidt denne udelukkende er af Murværk. Naar Murpiller agtes erstattede af Støbe- eller Smedejernskonstruktioner, skal Bygningskommissionens Approbation forud indhentes.

§ 12.

I Mure, der vende mod en Naboejendom og ere i mindre end 1 Alens Afstand fra denne, maa der ikke uden Bygningskommissionens Tilladelse og Naboens Samtykke eller anden særlig Adkomst anbringes andre Lysaabninger end saadanne, som ikke ere

over 81 □ Tommer og ere anbragte med mindst 3 Alens Mellemlum.

Disse Aabninger skulle være dækkede med fast indsat $\frac{1}{4}$ Tomme tykt mat Glas, der ikke tillader nogen Udsigt til Naboejendommen. Det er en Selvfølge, at Naboen ved Anbringelsen af saadanne Lysaabninger ikke berøves Ret til at bygge umiddelbart op til den mod disse vendende Grændse af sin Ejendom.

§ 13.

Bjælkerne i Bygninger, der indrettes til Beboelse, skulle have et Tværnsnit af mindst 6 Tommer i Kvadrat, maalt paa Midten, naar Afstanden mellem Understøttelsespunkterne ikke er over 5 Alen. For hver halve Alen, denne Afstand tiltager, skal der lægges $\frac{1}{3}$ Tomme til Siden i Bjælkernes kvadratiske Tværnsnit. Der kan ogsaa vælges andre rektangulære Tværnsnit end de kvadratiske, naar Bredden i disse er mindst halv saa stor som Højden, og Tværnsnittet har vundet halvt saa saa meget i Højden, som det har tabt i Bredden. To Bjælkens Afstand maa i Gjennemsnit ikke være over 1 Alen 15 Tommer fra Midte til Midte, og i det mindste hver tredje Bjælke skal være gennemgaaende og forsynet med et forsvarligt Anker i hver Ende, saaledes at disse Ankeres Afstand altsaa ikke overstiger 5 Alen. Samme Afstand maa ogsaa iagttages ved Ankerne for Endegavlens Tilslutning til Bjælkerne.

§ 14.

I Bjælkelaget under enhver Beboelseslejlighed, dog ikke under Gulve, under hvilke der intet Luftlum findes, skal der anbringes Indskud af Brædder; dette Indskudsdæk skal bedækkes med et 2 Tommer

tykt Lerlag. Naar Bjælkernes Brede er under 7 Tommer, maa Brædderne ikke indskydes i selve Bjælken, men skulle hvile paa Lægter, forsvarligt fastgjorte paa Bjælkernes Sider.

§ 15.

Naar et Tagværk dækkes med Stentag, maa Tagværkets Tommer ikke have et mindre Tværnsnit end 5 Tommer i Kvadrat, og dette kun, naar Afstanden mellem Understøttelsespunkterne ikke er over 6 Alen. For større Afstande følges samme Regel som for Bjælkerne. Afstanden maales paa den horizontale Projektion.

Tagværkets Tommer skal have samme Afstand fra hinanden som Bjælkerne. De anførte Maal paa Tommer er for Handelsvare.

§ 16.

Tilladelse til at anvende Tagpap som Tagdækningsmateriale kan i intet Tilfælde ventes meddelt til Benyttelse paa Vaaningshuse eller paa Bygninger, hvori der drives et af de i § 25 nævnte eller andet lignende brandfarligt Næringsbrug, og i Reglen ej heller paa Bygninger, hvis Tagflade vender mod Gade eller offentlig Vej. Hvidtning af Tagpap er forbudt, naar samme er nærmere end 50 Alen fra beboede Lejligheder. (Jfr. Bygningslovens § 12).

§ 17.

I enhver Nybygning, der foruden Kjælder har mere end 1 til Beboelse indrettet Etage, og hvis bebyggede Grundflade er mindre end 300 □ Alen, skal Trappens Brede mellem Vangerne være mindst 1 Alen 6 Tommer; samme Brede skal Omgangen ved Trappen ogsaa have. Bygninger af den nævnte Stør-

relse paa 3 Etager eller derover skulle altid være forsynede med to Trapper, hvoraf den ene skal være mindst 1 Alen 6 Tommer og den anden mindst 1 Alen 3 Tommer mellem Vangerne. Afstanden imellem Trapperne, deres Beliggenhed og Adgangen til dem er i hvert enkelt Tilfælde afhængig af Bygningskommissionens Godkjendelse. (Jfr. Bygningslovens § 14).

§ 18.

Skorstensrør skulle ikke alene være glat pudsede indvendig, men ogsaa udvendig helt igjennem være fuldstændig berappede, og hvor de passere Tagværket og Lægter, skal Skorstensrøret udkrages 2 Tommer. (Jfr. Bygningslovens § 15).

§ 19.

Skorstene, der aflede Røg fra de i Bygningslovens § 16 omhandlede Ildsteder, kunne efter Bygningskommissionens nærmere Bestemmelse gives en mindre Lysvidde end den i Lovens § 15 foreskrevne.

§ 20.

Saadanne Varmeapparater, med Hensyn til hvilke der ikke i Lovgivningen er foreskrevet bestemte Regler, jfr. Lov af 21 Marts 1873 § 11, maa ikke anbringes, forinden Planen for deres Indretning har været forelagt Bygningskommissionen og er approberet af samme.

Naar Komfurer anbringes paa Træ, skal der gives dem et Underlag af 2 Lag Mursten med en Jernplade mellem Lagene eller andet ligesaa betryggende Underlag.

Murstenene skulle være indfattede af en sammen-

føjet Jernramme, 3 Tommer høj og $\frac{1}{4}$ Tomme tyk. (Jfr. Bygningslovens § 17).

§ 21.

Hvor Spildevands-Afløb fra Gaarden maa ledes igjennem selve Huset, skal Ledningen for Fremtiden bestaa af glacerede Stentøjsrør, tættet med Cement, eller støbte Jernrør. (Jfr. Bygningslovens § 20).

§ 22.

I alle ny Bygninger skulle de Rum, som ere bestemte til Beboelse eller stadigt Ophold, forsynes med gibset Loft. Under alle Gulve i Kjældere eller i Stueetager uden Kjælder, der skulle benyttes til Beboelse, Udsalg, Værksted eller stadigt Ophold, skal lægges et forsvarligt isolerende Lag, medmindre Bygningskommissionen paa Grund af særlige Omstændigheder maatte dispensere herfra.

Som forsvarligt isolerende Lag skal anses: et 3 Tommer tykt Betonlag, $\frac{3}{4}$ Tommer tykt Asfaltlag og 2 Tommer tykt Tjærebeton eller 1 Fod Kulaske.

Ny Kjældere, der ere bestemte til Beboelse, Udsalg, Værksted og deslige, eller ældre, der omdannes hertil, skulle have deres Gulv mindst 3 Fod over daglig Vandstand i Lille Belt, og saafremt de ikke ere opførte af Beton, enten overstryges indvendig eller udvendig med Asfalt eller gives et Lag Cementpuds af mindst $\frac{1}{2}$ Tommes Tykkelse indtil Jordens Overflade, naar Bygningskommissionen af Hensyn til Jordlaget finder saadant nødvendigt. Ligeledes skal der i saadanne Kjældere, saavel i Ydermuren som i Skillerummene, i Højde med Gulvene lægges et forsvarligt Isoleringslag; som saadant anses f. Ex. Asfalt, Mastixpapir, Glas, Skifer og Asfalt Sten- tagpap, Cement af $\frac{3}{4}$ Tommers Tykkelse og en Blau-

ding af 1—2. Er det en Omdannelse af en ældre Kjælder, der agtes foretaget, kan Bygningskommissionen dog efter Omstændighederne dispensere fra Bestemmelsen om Isolation under Murene. (Jfr. Bygningslovens §§ 24 og 26).

§ 23.

Latriner maa ikke lægges paa en til Gaden eller Vej aaben Plads. Lægges Latriner i Ejendomsskjellet, skal mindst 1 Alen af den i § 5 omhandlede Dybde af Fundamentet samt Muren i Højde med Sædet opføres af mindst 1 Stens Grundmur, muret vandtæt i Cement; Bunden skal ligeledes være vandtæt, enten med Mur eller 4 Tom. tyk Beton med Cement Pudslag. Ligger Naboejendommen lavere, skal Fundamentet føres mindst 1 Alen under dennes Grundflade. Alle Latriner, der opføres, skulle være vandtætte saavel i Bunden som i Siderne. Hullet i Sædet skal være forsynet med et tæt sluttende Laag. Under Sædet anbringes et Luftrør, der føres ud af Taget eller et andet Sted hen, hvor Uddunstningerne ikke kunne genere nogen. Pissoirer op til en mod Naboejendommen stødende Væg skulle i mindst $1\frac{1}{2}$ Alens Højde være forsynede med $\frac{1}{6}$ Tom. tykke Skiferplader eller andet ligesaa isolerende Materiale. For hver 2 Beboelses-Lejligheder skal være mindst en Latrin, og for Ejendomme, der bebos af 4 eller flere Familier, et Pissoir. (Jfr. Bygningslovens § 27).

§ 24.

Ved Huse, som opføres til Beboelse af flere Husstande, som og ved Huse, der ved Ombygning eller Tilbygning indrettes hertil, skulle Latrinerne være indrettede med Tønder; dog kan Bygningskommissionen, naar det er en Ombygning eller Tilbygning,

der foreligger, tillade, at det har sit Forblivende ved den hidtil bestaaende Ordning, naar de forhaandenværende Omstændigheder tale herfor. Tønderne skulle have en Højde af 22 Tommer og et Tværmaal af 18 Tommer. Hvis Tønderne forfærdiges af Træ skulle de være indvendig begede. Tønderne skulle være aldeles tætte og anbringes paa et for Vand uigjennemtrængeligt Fundament af Mur eller Beton med Cement Pudslag, der er 4 Tommer højere end Gaardspladsen, og med Fald enten til Rendesten eller Kloakledning. Mellem Sædet og Tønderne skal være en Afstand af 1 à 2 Tommer. I Forklædningen skal der bores Huller i Højde med Gulvets Overkant. Latrinhusets Fundament skal være saa dybt, at det kan være beskyttet mod Frost.

§ 25.

Bagerier, Bryggerier, Maltgjørier, Korntørringsovne, Brændevinsbrænderier, Farverier, Tørrestuer, som opvarmes med aaben Ild eller Ovne, Røgkamre, Tegl- og Kalkovne, Støberier, Smelterier, Laboratorier og andre Værksteder og Fabrikslokaler, hvori anvendes megen Ild, saa vel som Fabrikker, hvori tilvirkes flygtige og let antændelige Stoffer, samt fremdeles Bygninger, der ere bestemte til i større Rum at samle en betydelig Menneskemasse, skulle foruden at være de for dem i Bygningsloven og denne Vedtægt fastsatte almindelige Regler underkastede, opføres efter saadanne specielle Bestemmelser, som Bygningskommissionen i ethvert Tilfælde med Hensyn til Brandfarligheden anser fornøden.

Naar noget af ovennævnte Næringsbrug anlægges eller indrettes i Lokaler, hvorover der findes Beboelseslejligheder, skulle Lofterne mures i Cement mellem Jernbjælker.

§ 26.

Tagkviste maa kun opføres i en Brede af ikke over 4 Alen, og skulle være fjernede mindst 2 Alen fra Gavlens Yderside. Afstanden mellem to Tagkviste maa ikke være mindre end Bredden af den bredeste af dem. Saadanne Tagkviste skulle anbringes paa Tagfladen saaledes, at der bliver $1\frac{1}{2}$ Alens indvendig Brystningshøjde under Vinduerne; deres Sider skulle dækkes med uantændeligt Materiale og ikke med Tagpap.

§ 27.

Den i Bygningsloven foreskrevne Højde for Beboelseslejligheder skal ogsaa gjælde for Værkstedes-, Beværtnings- og Udsalgssteder, som indrettes i Bygninger, der opføres, efter at denne Vedtægt er traadt i Kraft. (Jfr. Bygningslovens § 29).

§ 28.

Naar en Ejer enten vil nedrive en Bygning, der støder op til en anden Mands Grund eller Bygning, eller vil opføre en ny Bygning ind imod Nabogrunden, har han mindst 14 Dage forud derom skriftlig at underrette Naboen.

De Foranstaltninger og Byggeforetagender, som Naboen da paa Grund af den tilstødende Ejendoms Nedrivning eller Opførelse ser sig nødt til at træffe paa sin Grund eller Bygning, skulle, naar de enten aldeles ikke eller ikke uden uforholdsmæssige Bekostninger kunne ske paa denne, kunne fordres foretagne fra den tilstødende Ejendom under Udførelsen af de der paatænkte Bygningsanlæg, dog paa Vedkommendes egen Bekostning.

Kunne Parterne ikke derom i Mindelighed forenes, har Bygningsinspektøren, og hvis nogen af dem

ikke er tilfreds med hans Afgjørelse, Bygningskommissionen at bestemme, hvorledes der i saa Henseende skal forholdes, hvorved bør iagttages, at den Ejer, paa hvis Grund Naboen vil udføre deslige Bygningsforetagender, saa lidt som mulig derved generes i sine egne Bygningsanlæg. Vil den Bygende indrette Kjælder eller andre underjordiske Anlæg af mere end 2 Alens Dybde under Jordfladen, er han pligtig paa egen Bekostning paa en forsvarlig Maade at undermure Nabovens tilgrændsende Mur og derhos paa sin egen Grund træffe de Foranstaltninger, som udkræves for, at Naboen betrygges mod de deraf opstaaende Ulemper, navnlig ogsaa at Isoleringslagene anbringes paa en saadan Maade, at Fugtigheden ikke forplanter sig fra den ene Mur til den anden; og blive de deraf opstaaende Spørgsmaal ligeledes at afgjøre af Bygningsinspektøren, eller i fornødent Fald af Bygningskommissionen.

§ 29.

Enhver Anmeldelse til Bygningsinspektøren om ny Bygninger, saavel paa ubebygget som paa bebygget Grund, om Udvidelse og Forhøjelse af samt Tilbygning til gamle Bygninger, skal være ledsaget af tydelig Tegning, Planer og Profiler, samt et Situationskort over Ejendommen med Opgivelse af saavel de bebyggede som de ubebyggede Arealer, alt i 2 Exemplarer; det ene Exemplar af disse Tegninger og Planer sendes, efter at de er gennemgaaede af Bygningsinspektøren, med dennes Erklæring tilbage til Anmelderen inden 8 Dage. Forinden denne Tidsfrist er udloben, maa Byggearbejdet ikke paabegyndes uden med Bygningsinspektørens eller Bygningskommissionens Tilladelse.

Bygningsinspektøren har uhindret Adgang til alle

under Arbejde værende Byggeforetagender, og den Byggende har uvægerlig at rette sig efter de Paabud, der maatte gives ham i Medfør af Bygningsloven af 30 December 1858 og denne Vedtægt. Der- som Nybygningen er bestemt til Beboelse, maa Attest om, at den er færdig og i Overensstemmelse med Byggeloven, ikke udstedes, medmindre Paagjældende foreviser Sundhedskommissionens Attest for, at denne tilsteder, at Boligen tages i Brug, hvorhos de lovbe- falede Brandredskaber skulle være anskaffede. (Jfr. Bygningslovens § 33).

§ 30.

Overtrædelser af denne Vedtægts Bestemmelser anses efter Bygningslovens § 36.

§ 31.

Tilladelse til Afgang fra Vedtægtens Bestem- melser maa søges som bestemt i Bygningslovens § 39.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

Vedtægt for Bygningsinspektøren af 12 Maj 1869
(med Tillæg).

§ 1.

Bygningsinspektøren, der er Medlem af Byg- ningskommissionen, har at føre særligt Tilsyn med det hele Bygningsvæsen i Kommunen, navnlig at paase, at de derom gjældende Love nøje overholdes, i Henhold til Bygningsloven for Kjøbstæderne af 30 December 1858 in sp. § 34.

§ 2.

Han har at modtage de i samme Lovs § 33 om- meldte Anmeldelser om ny Bygningers Opførelse eller Forandring af ældre, saavel som om at Bygnin- gerne ere færdige til at tages i Brug. Efter Anmel- delsens Modtagelse er han pligtig til inden 3 Dage at anstille Undersøgelse paa Stedet, og inden 8 Dage fra Modtagelsen at meddele skriftligt Svar med sine Bemærkninger i Henhold til Bygningslovens For- skrifter. — Men i saadanne Tilfælde, hvor Afgjørelsen i Følge Lovgivningen beror paa Justitsministeriets Resolution, eller hvor der bliver Spørgsmaal om saa- danne Undtagelser fra Lovens Bestemmelser, som Bygningskommissionen er tillagt Bemyndigelse til at afgjøre, saavel som i Tilfælde af arbitrære Forbuds Nedlæggelse i Henhold til Byggelovens § 34, bør han inden 8 Dage efter Modtagelsen af Anmeldelsen indsende Sagen med sine Bemærkninger til Bygnings- kommissionens Formand, hvorefter Sagen behandles af Kommissionen.

§ 3.

Naar der saaledes efter Sagernes fornævnte Be- skaffenhed enten af Bygningsinspektøren eller af Kommissionen er meddelt Tilladelse til Byggefore- tagendet, har han under Udførelsen at føre nøje Til- syn med, at Lovgivningen og de givne Forskrifter fuldstændig følges.

Finder han noget Arbejde udført eller paabegyndt, som er i Strid med Loven eller Forskrifterne, skal han strax give Vedkommende skriftligt Paalæg om at forandre det, og naar dette ikke sker, indberette det Forefaldne til Kommissionen.

§ 4.

Kommer han til Kundskab om, at noget Byggeforetagende er paabegyndt uden behørig Anmeldelse eller Tilladelse, skal han strax give Paalæg om at standse Arbejdet og gjøre Indberetning derom til Kommissionen.

§ 5.

Naar et Byggeforetagende er tilendebragt og af ham findes lovligt udført, udfærdiger han den i ommeldte Bygningslov § 83 omhandlede Attest, paa hvilken hans Gebyr anføres, og kan dette fordres erlagt af Vedkommende, forinden der kan gjøres Brug af den i Attesten indeholdte Tilladelse.

§ 6.

Som Medlem af Bygningskommissionen fungerer han tillige som sammes Sekretær og deltager derhos i Afstemningerne, undtagen i de Tilfælde, som angaa Besværing over hans Virksomhed.

§ 7.

Han fører efter Kommissionens Forskrift de hans Forretning vedkommende Bøger, der anskaffes for Kommunens Kasses Regning og autorieres af Kommissionens Formand.

§ 8.

Bygningsinspektøren udnævnes og afskediges af Byraadet under Forbehold af Justitsministeriets Stadfæstelse. Opsigelse kan fra begge Sider finde Sted med et Fjerdingaars Varsel. Han maa ikke rejse bort fra Byen uden Tilladelse fra Bygningskommissionen, der har at træffe de fornødne Foranstaltninger til Varetagelse af hans Forretninger under hans Fraværelse,

og han maa ikke paatage sig private Arbejder, der høre under hans Kontrol.

§ 9.

Hans Indtægt bestaar alene i de Gebyrer, som de Vedkommende ifølge nærværende Vedtægts Bestemmelser maa erlægge til ham.

§ 10.

I Stedet for samme træder nu Bekj. Nr. 18, 17 Januar 1872, der er saalydende:

Ved Opførelse af en enetages Bygning eller ved Ombygning eller Tilbygning af en saadan saavel som ved Paabygning af en Etage erlægges et Gebyr af 2 Rd., naar Byggeforetagendet ikke er af større Omfang end 200 □ Alen, 4 Rd., naar det er af et Omfang af mellem 200 og 500 □ Alen, og 5 Rd., hvis det er af større Omfang end 500 □ Alen.

For Opførelse af en toetages Bygning eller for Paaførelse eller Ombygning af to Etager paa en Bygning erlægges efter de samme Forhold 4, 6 og 8 Rd. og for Opførelse, Paaførelse eller Ombygning af 3 eller flere Etager efter de samme Forhold 6, 8 og 10 Rd.

Naar flere Bygninger opføres, paabygges eller ombygges paa samme Grund i Løbet af et Aar fra den første Anmeldelse, beregnes Gebyret efter det hele bebyggede Areal uden Hensyn til Bygningernes Antal.

Kjældere regnes for en Etage, undtagen naar de blot ere Viktualiekjældere eller deslige; ligeledes regnes for en Etage enhver Taglejlighed, der er forsynet med Kvist af Grundmur eller Mur- og Bindingsværk.

For alle andre Bygningsarbejder erlægges intet Gebyr.

III. Horsens.

Bygningsvedtægt, Bekj. Nr. 174, 31 Decbr. 1883 (med Tillæg).

Justitsministeriet meddeler herved i Henhold til § 40 i Bygningsloven for Kjøbstæderne i Kongeriget Danmark af 30te December 1858 Stadfæstelse paa følgende af Byraadet i Horsens vedtagne Bygningsvedtægt for bemeldte Kjøbstad.

§ 1.

Ubebyggede Pladser, der benyttes enten til Gaardsrum, Have eller lignende Brug, skulle afhegnes med Gaden eller Vejen med Grundmur, Plankeværk eller Stakitværk. Højden af saadant Hegn maa ikke være under 2 og ikke over 6 Alen. Med Hensyn til de tilgrænsende Grunde bliver Indhegningen et privat Naboforhold, dog at Hegnets Højde ikke her maa overstige $4\frac{1}{2}$ Alen, naar det rejses af Plankeværk.

§ 2.

Ejere af Grunde, som tidligere have været benyttede til Kirkegaard, eller som ligge indenfor 30 Alen fra i Brug værende Kirkegaarde, eller ere af sumpet Beskaffenhed eller opstaaede ved Opfyldning eller Inddæmning, ere, naar de ville bygge paa disse, underkastede Bestemmelser, som findes i Byens Sundhedsvedtægts §§ 59—62.

§ 3.

Den i Bygningslov for Kjøbstæderne § 20 indeholdte Bestemmelse, at ingen ny Bygning maa paabegyndes, forinden der, hvor det behøves, er udlagt en Vej eller Gade af tilstrækkelig Brede og i en hensigtsmæssig Retning ud til en tilstødende offentlig Vej, skal for Fremtiden udvides derhen, at Vejene,

forinden Bygningerne tages i Brug, skulle være anlagte paa en efter Omstændighederne fyldestgørende Maade, med Kjørebane, Rendestene og Fortog m. m.

§ 4.

Ingen ny Bygning maa paabegyndes, forinden Bygningskommissionen i Forening med Sundhedskommissionen har meddelt Bestemmelse om den Højde, i hvilken Bygningen skal lægges, og har godkendt den Maade, paa hvilken Vandafløbet fra Ejendommen er ordnet, som tilfredsstillende saavel for den paagjældende Ejendom som i Forhold til de omliggende Ejendomme.

I de Dele af Byen eller paa dens Omraade, hvor Vandløbet hidtil ikke er ordnet, kan Byggetilladelse i Reglen ikke meddeles, førend en Regulering har funden Sted saaledes, at Hovedløbene anlægges paa fyldestgørende Maade og sættes i Forbindelse med offentlige Vandløb. Hovedløbene skulle derhos dannes enten af overjordiske, med tilhugne Sten brolagte, eller — hvis Forholdene gjøre det nødvendigt — af Kinnakulla-Rendestensbunde bestaaende Rendestene eller af underjordiske, murede eller af glacerede Stentøjsrør lagte Kloakledninger eller, hvor Omstændighederne tilstede dette eller gjøre saadant tilraadeligt, fuldstændig stensatte Grøfter. Det i saa Henseende Nødvendige bestemmes af Byraadet efter Indstilling af Bygningskommissionen.

§ 5.

Hvor Afløbet fra Gaarden maa ledes igjennem selve Huset, skal Ledningen for Fremtiden bestaa af glacerede Stentøjsrør eller støbte Jernrør. Spildevandets Aføb over Fortoget skal føres gjennem dækkede Jern- eller Stenkister til Gadens Rendesten.

§ 6.

De fra Tagrender nedløbende Rør skulle føres ned indtil mindst 3 Tommer fra Brolægningen. Hvor det paa Grund af Fortogets ringe Brede af Bygningskommissionen anses fornødent for Færdselens Skyld, skulle ogsaa ældre Bygninger til Gade eller anden offentlig Passage forsynes med Tagrender og Nedløbsrender.

§ 7.

Fundamenterne til en Bygning skulle være forsvarelige i Forhold til dennes Størrelse, Beskaffenhed og Bestemmelse og skulle staa paa fast Grund i tilstrækkelig Dybde, for alle Ydermures Vedkommende mindst $1\frac{1}{2}$ Alen under Jordlinjen.

For Bygninger paa over 1 Etage gjælde endvidere følgende Regler:

Murede Fundamenter, derunder Skillerums-Fundamenter, skulle have en Fod, der er mindst $\frac{1}{2}$ Gang bredere end Murens lovbestemte Tykkelse, og som har en Højde — for Ydermure af 12 Tom. og for Skillerumsmure af 9 Tom.

Alle fremspringende Partier, som udgaa fra Jordlinjen, saasom Sokler, Pilastre, Portaler o. l., skulle bygges fra Grunden af og ikke paa Udkrægning.

§ 8.

I Kjældere, der indrettes til Beboelse, Udsalg, Værksted eller andet stadigt Ophold, skal Gulvet ligge mindst 2 Alen over daglige Vande; de skulle have en Højde af mindst 2 Alen over Jordsmønnet, maalt paa Bygningens Midte, saavel ud imod Gade som ud imod Gaard. Kjældere, der ikke opfyldte ovenstaaende Betingelser for at kunne benyttes til

Beboelse eller andet stadigt Ophold, maa ikke gives Nedgang fra Gaden.

§ 9.

Kjældernedgange fra Gaden skulle forsynes med forsvarligt Rækværk af Jern eller andet Metal uden fremspringende spidse eller skarpe Kanter og af mindst $1\frac{1}{4}$ Alens Højde. Finder Bygningskommissionen det nødvendigt, kan den derhos baade ved ældre og ny Nedgange, der ere parallelle med Facaden, fordrø, at der paa Rækværket for disse anbringes indadlukkende Laager, som lukkes om Natten.

§ 10.

Kjældervinduer ud til Gaden er det tilladt at føre ned under Fortoget ved murede Lyskasser, hvis Overkant ligger i Plan med Fortoget og enten dækkes med forsvarlige Jernriste eller forsynes med Rækværk af Jern eller andet Metal som omtalt i § 9. Lyskasserne maa kun springe 18 Tommer frem for Byggelinjen og i ethvert Tilfælde ikke længere, end at der bliver $1\frac{1}{2}$ Alen bredt Fortog udenfor samme.

§ 11.

Murtykkelsen i Gavle i Bygninger paa over 1 Etage skal i øverste Etage være mindst 1 Sten, i den derefter følgende Etage $1\frac{1}{2}$ Sten med 1 Stens Blændinger og i de nedenfor værende Etager mindst $1\frac{1}{2}$ Stens fuld Mur. Blændingerne maa ikke være over $3\frac{1}{2}$ Alen og Pillerne ikke under 18 Tommer brede. Over Blændingerne skal der mures 1 Stens Bue. Tillæg hertil: Foranstaaende Bestemmelser finde ogsaa Anvendelse paa Halvtagsbygninger.

I Halvtagsbygningers-Bagside skal Murtykkelsen være følgende: Fra Tagrygningen til Tagbjælkelaget 1 Sten; øverste Etage $1\frac{1}{2}$ Sten med Blændinger;

næstøverste Etage $1\frac{1}{2}$ Sten fuld Mur. I de derefter følgende Etager forsøges Tykkelsen med $\frac{1}{2}$ Sten for hver Etage.

§ 12.

Hovedskillerum i Bygninger paa 2 Etager med Kjælder skulle være af mindst 1 Sten i Kjælderen; og i Bygninger paa 3 Etager og derover med Kjælder af mindst 1 Sten i Stue og Kjælder. Hvor Afstanden mellem Gulv og Loft er over 5 Alen, skulle alle saadanne Skillerum opføres enten af 1 Stens Grundmur eller af afbundet Tømmerværk af mindst $\frac{1}{2}$ Stens Tykkelse.

§ 13.

Hjørnepiller skulle have en Brede af mindst 18 Tommer. Hvor Murtykkelsen er større end 18 Tommer, forsøges Pillens Brede til 1 Alen.

§ 14.

I Facademuren ud imod Gaden tillades lodrette, dog ikke gjennemløbende Fremspring i Byggelinjens Murflade af indtil 6 Tommer, dog maa disse Fremspring tilsammenlagte ikke udgjøre mere end $\frac{1}{4}$ Del af hele Facadelængden.

§ 15.

Vindues- og Døraabningernes Brede i udvendigt Maal tør tilsammen ikke overstige $\frac{2}{3}$ Del af Bygningens Facadelængde, forsaavidt denne udelukkende er af Murværk. Naar Murpiller agtes erstattede af Støbe- eller Smedejernskonstruktioner, skal Bygningskommissionens Approbation forud indhentes, og denne kan ikke nægtes, naar slige Konstruktioner opfylde Hensigten med Hensyn til Styrke og Brandsikkerhed.

§ 16.

Naar en 2 Etages Bygning deles i to særskilte Ejendomme, ellernaar to saadanne sammenstødende Bygninger opføres samtidig, kunne Brandgavlene imellem disse Ejendomme med Bygningskommissionens Tilladelse opføres af 1 Stens Mur. Ligeledes kan 1 Stens Brandgavl mellem 2 enetages Bygninger, naar nogen af disse paabygges en Etage, forhøjes med 1 Stens Murtykkelse. I Røg- og Ventilationsrør, som føres langs med Gavle og Bagmure, skal Murtykkelsen i Ydersiden være mindst $1\frac{1}{2}$ Sten.

§ 17.

I Brandgavle maa der ikke anbringes Vinduer eller nogensomhelst anden Lys- og Luftaabning.

I andre Mure, der vende mod en Naboejendom og ere i mindre end en Alens Afstand fra denne, maa der ikke uden Bygningskommissionens Tilladelse og Naboens Samtykke eller anden særlig Adkomst anbringes andre Lysaabninger end saadanne, som ikke ere over 81 □ Tom. og ere anbragte med mindst 3 Alens Mellemrum. Disse Aabninger skulle være dækkede med fast indsat $\frac{1}{4}$ Tomme tykt, mat Glas, der ikke tillader nogen Udsigt til Naboejendommen. Det er en Selvfølge, at Naboen ved Anbringelsen af saadanne Lysaabninger ikke berøves Ret til at bygge umiddelbart op til den mod disse vendende Grændse af sin Ejendom.

§ 18.

Gavle, som vende ud imod Gaden, ere med Hensyn til Højden undergivne Bestemmelsen i Bygningslovens § 10, saaledes at Højden regnes til Gavlens Spids; og hvis denne brydes ved nedlagt Tag, er tilige Lovens § 11 anvendelig.

§ 19.

Bjælkerne i Bygninger, der indrettes til Beboelse, skulle have et Tværsnit af mindst 6 Tommer i Kvadrat, maalt paa Midten, naar Afstanden mellem Understøttelsespunkterne ikke er over 5 Alen. For hver halve Alen, denne Afstand tiltager, skal der lægges $\frac{1}{3}$ Tomme til Siden i Bjælkernes kvadratiske Tværsnit. Der kan ogsaa vælges andre rektangulære Tværsnit end kvadratiske, naar Bredden i disse er mindst halv saa stor som Højden og Tværsnittet har vundet halvt saa meget i Højden, som det har tabt i Bredden. Følgende Tabel viser i nogle Exempler Anvendelsen af denne §, idet de anførte Dimensioner ere de mindste, der maa bruges ved de tilføjede Afstande.

Indtil 5 Alens	} Understøttelses-Afstand	6" × 6" eller 7" × 4"
- 5 $\frac{1}{2}$ —		6 $\frac{1}{3}$ " × 6 $\frac{1}{3}$ " - 7" × 5"
- 6 —		8" × 4" - 7" × 6"
- 6 $\frac{1}{2}$ —		7" × 7" - 8" × 5"
- 7 —		8 $\frac{1}{2}$ " × 5" - 8" × 6"
- 7 $\frac{1}{2}$ —		9" × 5" - 8" × 7"
- 8 —		8" × 8" - 9" × 6"
- 8 $\frac{1}{2}$ —		10" × 5" - 9" × 7"
- 9 —		10" × 6" - 9" × 8"
- 9 $\frac{1}{2}$ —		9" × 9" - 10" × 7"
- 10 —		11" × 6" - 10" × 8"
- 10 $\frac{1}{2}$ —		11 $\frac{1}{2}$ " × 6" - 10" × 9"
- 11 —	10" × 10" - 11" × 8"	
- 11 $\frac{1}{2}$ —	12" × 7" - 11" × 9"	
- 12 —	12 $\frac{1}{2}$ " × 7" - 12" × 8"	

Dog kan Bygningskommissionen, hvor Omstændighederne tale derfor, navnlig naar Afstanden mellem Bjælkerne bliver under 1 $\frac{1}{2}$ Al., tilstøde Benyttelsen af mindre Dimensioner.

To Bjælkens Afstand maa i Gjennemsnit ikke være over 1 $\frac{1}{2}$ Alen fra Midte til Midte, og i det mindste hver tredje Bjælke skal være gennemgaaende og forsynet med et forsvarligt Anker i hver Ende, saaledes at disse Ankeres indbyrdes Afstand altsaa ikke overstiger 4 $\frac{1}{2}$ Alen. Samme Afstand maa ogsaa iagttages ved Ankerne for Endegavlens Tilslutning til Bjælkerne.

§ 20.

Naar Murtykkelsen i en Bygning 2 øverste Etagers Ydermur agtes udført med 1 $\frac{1}{2}$ Sten i begge Ender, skal Bjælkelaget imellem disse Etagere hvile paa en gennemløbende Rem af Jern eller paa 12 Tom. lange Egeklodse.

§ 21.

I Bjælkelagene over og under enhver Beboelseslejlighed, dog ikke over Kvistetager, skal der anbringes Indskud af Brædder; dette Indskudsdek skal bedækkes med et 2 Tommer tykt Lerlag. Naar Bjælkernes Brede er under 7 Tommer, maa Brædderne ikke indskydes i selve Bjælken, men skulle hvile paa Lægter, fastgjorte paa Bjælkernes Sider. Tillæg hertil: I Kjældere og Stueetager med det i § 29 nævnte isolerende Underlag bortfalder Forpligtelsen til at anbringe Indskud under Gulvet.

§ 22.

Naar et Tagværk dækkes med Stentag, maa Tagværkets Tømmer ikke have et mindre Tværsnit end 5 Tommer i Kvadrat, og dette kun, naar Afstanden mellem Understøttelsespunkterne ikke er over 6 Alen. For større Afstande følges samme Regel som for Bjælkerne. Afstanden maales paa den horizontale Projektion.

§ 23.

Bagerier, Bryggerier, Maltgjørier, Korntørringsovne, Brændevinsbrænderier, Farverier, Tørrestuer, som opvarmes med aaben Ild, eller Ovne, Røgkamre, Tegl- og Kalkovne, Støberier, Smelterier, Laboratorier og andre Værksteder og Fabrikslokaler, hvori anvendes megen Ild, saavel som Fabrikker, hvori tilvirkes flygtige og let antændelige Stoffer, samt fremdeles Bygninger, der ere bestemte til i større Rum at samle en betydelig Menneskemasse, skulle, foruden at være de for dem i Bygningsloven og denne Vedtægt fastsatte almindelige Regler underkastede, opføres efter saadanne specielle Bestemmelser, som Bygningskommissionen i ethvert Tilfælde med Hensyn til Brandfarligheden anser fornøden.

Naar noget af ovennævnte Næringsbrug eller Stalde anlægges eller indrettes i Lokaler, hvorover der findes Beboelseslejligheder, skulle Lofterne mures i Cement mellem Jernbjælker.

§ 24.

Tilladelse til at anvende Tagpap som Tagdækningsmateriale kan i intet Tilfælde ventes meddelt til Benyttelse paa Vaaningshuse eller paa Bygninger, hvori der drives et af de i § 23 nævnte eller andet lignende brandfarligt Næringsbrug, og i Reglen ej heller paa Bygninger, hvis Tagflade vender mod Gade eller offentlig Vej. [Hvidtning af Paptage er forbudt]. I Stedet for det Indklamrede træder: Hvidtning Paptage er forbudt, ligesom overhovedet udvendige hvide Tagflader ere utilstedelige.

§ 25.

Tagkviste maa kun opføres i en Brede af ikke over 4 Alen og skulle være fjernede mindst 2 Alen

fra Gavlens Yderside. Afstanden mellem to Tagkviste maa ikke være mindre end Bredden af den bredeste af dem. Saadanne Tagkviste skulle anbringes paa Tagfladen saaledes, at der bliver $1\frac{1}{2}$ Alens indvendig Brystningshøjde under Kvistvinduene, deres Sider skulle udmures eller ligesom Taget dækkes med uantændeligt Materiale og ikke med Tagpap.

§ 26.

Skorstenspiber paa Vaskehuse, Smedier, Bageribygninger o. a. l., der ere beliggende i en mindre Afstand end 10 Alen fra en i større Højde end disse opført Beboelsesbygning, skulle have mindst samme Højde som sidstnævnte Bygninges Taggesims.

§ 27.

Saadanne Varmeapparater, med Hensyn til hvilke der ikke i Lovgivningen er foreskrevet bestemte Regler, jfr. Lov af 21de Marts 1873 § 11, maa ikke anbringes, forinden Planen for deres Indretning har været forelagt Bygningskommissionen og den af samme er bleven approberet. Naar almindelige, opmurede Komfurer anbringes paa Bjækelaget, skal der gives dem et Underlag af to Lag formurede Mursten, hvilende paa en, mindst $\frac{1}{8}$ Tomme tyk, Jernplade af samme Størrelse som Komfuret og med en Kant, der forhindrer Murstenens Forskydning.

Under fritstaaende Komfurer fordres blot Jernpladen.

§ 28.

Den i Bygningsloven foreskrevne Højde for Beboelseslejligheder skal ogsaa gjælde for Værksted-, Beværtnings- og Udsalgslejligheder, som indrettes i

Bygninger, der opføres, efter at denne Vedtægt er traadt i Kraft.

§ 29.

I alle ny Bygninger skulle de Rum, som ere bestemte til Beboelse, forsynes med gibset Loft eller pløjet og høvlet Bræddebeklædning. Under alle Gulve i Kjældere eller i Stueetager uden Kjælder, der skulle benyttes til Beboelse, Udsalg, Værksted eller stadigt Ophold, skal lægges et forsvarligt isolerende Lag, medmindre Bygningskommissionen paa Grund af særlige Omstændigheder maatte dispensere herfra. Som forsvarligt skal anses et 3 Tommer tykt Betonlag eller et $\frac{3}{4}$ Tommer tykt Asfaltlag.

Ny Kjældere, der ere bestemte til Beboelse, Udsalg, Værksted og deslige, eller ældre, som omdannes hertil, skulle, saafremt de ikke ere opførte af Beton, enten overstryges indvendig eller udvendig med Asfalt eller gives et Lag Cementpuds af mindst $\frac{1}{2}$ Tommes Tykkelse, naar Bygningskommissionen af Hensyn til Jordlaget finder saadant nødvendigt.

Ligeledes skal der i saadanne Kjældere, saavel i Ydermuren som i Skillerrummene, i Højde med Gulvene, lægges et forsvarligt Isoleringslag. Som saadant anses Asfalt, Mastixpapir, Glas og Skifer.

§ 30.

I enhver ny Bygning, der foruden Kjælder har mere end en til Beboelse indrettet Etage, og hvis byggede Grundflade er mindre end 300 □ Alen, skal Trappens Brede mellem Vangerne være mindst 1 Alen og 6 Tommer; samme Brede skal Omgangen ved Trappen ogsaa have.

Bygninger af den nævnte Størrelse paa 3 Etager eller derover skulle altid være forsynede med to

Trapper, hvoraf den ene skal være mindst 1 Alen og 6 Tommer, og den anden mindst 1 Alen mellem Vangerne.

§ 31.

Latriner maa ikke lægges paa en til Gade eller Vej aaben Plads. Lægges Latriner i Ejendomsskjellet, skal mindst 1 Alen af den i § 7 omhandlede Dybde af Fundamentet samt Muren indtil i Højde med Sædet opføres af mindst 1 Stens Grundmur, nuret vandtæt i Cement. Pissoirer op til en imod Naboejendommen stødende Væg (Mur eller Bindingsværk) skulle i mindst $1\frac{1}{2}$ Alens Højde være forsynede med $\frac{1}{8}$ Tomme tykke Skiferplader eller andet ligesaa isolerende Materiale.

§ 32.

I Frostvejr maa udvendige Mure ikke opføres.

§ 33.

Naar en Ejer enten vil nedrive en Bygning, der støder op til Andenmands Grund eller Bygning, eller vil opføre en ny Bygning ind imod Nabogrunden, har han mindst 14 Dage forud derom skriftlig at underrette Naboen.

De Foranstaltninger og Byggeforetagender, som Naboen da paa Grund af den tilstødende Ejendoms Nedrivning eller Opførelse ser sig nødt til at træffe paa sin Grund eller Bygning, skulle, naar de enten aldeles ikke eller ikke uden uforholdsmæssige Bekostninger kunne ske paa denne, kunne fordres foretagne fra den tilstødende Ejendom under Udførelsen af de der paatænkte Bygningsanlæg, dog paa Vedkommen des egen Bekostning.

Kunne Parterne ikke derom i Mindelighed forenes, har Bygningsinspektøren, og, hvis nogen af dem ikke er tilfreds med hans Afgjørelse, Bygningskommissionen at bestemme, hvorledes der i saa Henseende skal forholdes, hvorved bør iagttages, at den Ejer, paa hvis Grund Naboen vil udføre deslige Bygningsforetagender, saalidt som muligt derved generes i sine egne Bygningsanlæg. Vil den Byggende indrette Kjælder eller andre underjordiske Anlæg af mere end 2 Alens Dybde under Jordfladen, er han pligtig til paa egen Bekostning paa en forsvarlig Maade at undermure Naboens tilgrænsende Mur og derhos paa sin egen Grund træffe de Foranstaltninger, som udkræves for, at Naboen betrygges mod de deraf opstaaende Ulemper, og blive de deraf opstaaende Spørgsmaal ligeledes at afgjøre af Bygningsinspektøren eller i fornødent Fald af Bygningskommissionen.

§ 34.

Enhver Anmeldelse til Bygningsinspektøren om ny Bygninger, saavel paa ny som paa gammel Grund, om Udvidelse og Forhøjelse af samt Tilbygning til gamle Bygninger, skal være ledsaget af tydelig Tegning, Planer og Profiler, samt et Situationskort over Ejendommen, med Opgivelse af saavel de bebyggede som de ubebyggede Arealer; disse Tegninger og Planer sendes, efter at de ere gennemgaaede af Bygningsinspektøren, med dennes Erklæring tilbage til Anmelderen inden 8 Dage.

Bygningsinspektøren har uhindret Adgang til alle under Arbejde værende Byggeforetagender, og den Byggende har uvægerlig at rette sig efter de Paabud, der maatte gives ham i Medfør af Bygningsloven af 30te December 1858 og denne Vedtægt.

§ 35.

Overtrædelser af denne Vedtægts Bestemmelser anses efter Bygningslovens § 36, 2det Afsnit.

§ 36.

Tilladelse til Afvigelse fra Vedtægtens Bestemmelser maa søges som bestemt i Bygningslovens § 39, 2det Afsnit.

§ 37.

Denne Vedtægt — Tillæg: der er gjældende indenfor den i Henhold til § 4 i Lov om den kommunale Beskatning i Kjøbstæderne udenfor Kjøbenhavn af 11te Februar 1863 fastsatte og paa Matrikulkortet aflagte egentlige Bygrændse — træder i Kraft den 7de Februar 1884.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

Til denne Vedtægt er føjet et Tillæg ved Bekj. Nr. 18, 15 Februar 1886, hvis Indhold vil findes angivet ved Vedtægtens paagjældende §§ (neml. 11, 21, 24 og 37).

Vedtægt for Bygningsinspektøren, Bekj. N. 35, 13 Marts 1876.

§ 1.

Ethvert Bygningsforetagende, hvad enten dette bestaar i ny Bygningers Opførelse eller Forandringer af ældre Bygninger eller af Skorstene, Ildsteder, Køler, Skillerum, Trapper, Vinduer eller Døre, skal, forinden samme paabegyndes, skriftligen anmeldes for Bygningsinspektøren, og, forsaavidt denne ikke derfra tilsteder Dispensation, skal Anmeldelsen være ledsaget af behørig Grundrids over det tilsigtede Ar-

bejde. De saaledes modtagne Anmeldelser — som i tvende ligelydende Duplikater skulle afgives — blive under Dag og Datum korteligen at indføre i Bygningsinspektørens dertil af Byraadet autoriserede Protokol. Senest 3 Dage efter Anmeldelsens Modtagelse skal Bygningsinspektøren derefter paa selve Stedet anstille Undersøgelse om alle Omstændigheder, som kunne komme i Betragtning ved Bedømmelsen af Byggeforetagendets Lovmæssighed. Forsaavidt det derved og af Anmeldelsen erfares, at Bygningsarbejdet falder ind under de Bestemmelser, som indeholdes i Bygningslovens §§ 4, 7 og 8, første Afdeling, 10, 19, 22, 31 og 34, meddeler han inden 8 Dage efter Anmeldelsens Modtagelse skriftlig Besked paa det ene Exemplar af de modtagne Anmeldelser med Angivelse af de Forskrifter, som Loven fordrer, eller som han til Opfyldelse af disse anser det nødvendigt at meddele den Byggende til Iagttagelse som Betingelse eller Regel for Arbejdets Udførelse. Den saaledes meddelte Besked indføres derhos i Protokollen.

§ 2.

Forsaavidt der derimod ifølge Anmeldelsen eller efter den af Bygningsinspektøren anstillede Undersøgelse med Hensyn til Bygningsforetagendet bliver Spørgsmaal om Anvendelsen af Bygningslovens §§ 2, 3 og 8, anden og tredje Afdeling, 9, 20 og 21, sender Bygningsinspektøren begge de modtagne Exemplarer af Anmeldelsen til Bygningskommissionens Formand, hvorom gjøres Antegning i Bygningsinspektørens Protokol, og bliver Bygningssagen da paa sædvanlig Maade at behandle af Bygningskommissionen.

§ 3.

Naar der saaledes af Bygningskommissionen eller af Bygningsinspektøren er meddelt Approbation paa

Bygningsforetagendet, har Bygningsinspektøren under dets Udførelse at føre nøje Indseende med, at den approberede Plan følges, og at Bygningslovgivningens Forskrifter fuldstændig iagttages, derunder indbefattet Bygningernes rette Beliggenhed med Hensyn til den angivne Gadelinje. Finder Bygningsinspektøren noget Arbejde udført eller paabegyndt, som er i Strid med Lovgivningen eller de givne Forskrifter, skal han strax give Vedkommende skriftlig Paalæg om at forandre det. Efterkommes dette ikke, og den Byggende ej inden 24 Timer, efter at Paalæget er givet, fordrer dette underkastet Bygningskommissionens Bedømmelse, anmelder Bygningsinspektøren saadant for Politimesteren, for at denne kan træffe de fornødne Foranstaltninger til, at Lovens Bestemmelser kunne blive opfyldte og Vedkommende draget til Ansvar.

§ 4.

Kommer Bygningsinspektøren til Kundskab om, at et Bygningsforetagende er paabegyndt, uden at derom er sket Anmeldelse, eller forinden Approbation er meddelt, skal han strax give Bygherren eller Bygmesteren eller, hvis ingen af disse er tilstede, de ved Byggeriet beskæftigede Arbejdere skriftligt eller i Vidners Paahør mundtligt Paalæg om at standse med Arbejdet, indtil behørig Anmeldelse er sket og Planen approberet. Derefter skal han uden Ophold undersøge, om det uanmeldte Arbejde er udført i Overensstemmelse med de lovbestemte Regler, i hvilket Øjemed han er berettiget til at forlange opbrudt eller borttaget, hvad der er til Hinder for Undersøgelsen, hvorefter han om det Forefaldne indsender Meddelelse til Bygningskommissionen. Lige Meddelelse indsender ogsaa Bygningsinspektøren angaaende de af ham

i Medhold af Lovens § 34 paa Bygningskommissionens Vegne truffne Foranstaltninger.

§ 5.

Saasnaart et Bygningsforetagende, som har været Bygningsinspektørens Tilsyn undergivet, er tilendebragt og udført overensstemmende med Lovgivningens Forskrifter og de paagjældende Gebyrer for Bygnings-tilsynet ere erlagte, udfærdiger Bygningsinspektøren den i Lovens § 33 foreskrevne Attest om, at Bygningsarbejdet kan tages i Brug. Forsaavidt saadant ved Anmeldelsen udtrykkeligt er forlangt, skal Bygningsinspektøren tilføje en Erklæring om Beskaffenheden af Arbejdet i det Hele, saa vel som af de enkelte væsentlige Dele deraf, der ved Anmeldelsen særlig ere udhævede.

§ 6.

Den Protokol, som skal føres af Bygningsinspektøren, bekostes af Kæmnerkassen og indrettes efter Bygningskommissionens Forskrift; den skal stedse holdes å jour og fremlægges i Bygningskommissionens Møder samt forevises en Gang maanedlig for Bygningskommissionens Formand og iøvrigt saa ofte, denne forlanger det.

§ 7.

Bygningsinspektøren, der ansættes og afskediges af Byraadet under Justitsministeriets Approbation, maa ikke over 2 Dage være fraværende fra Staden, uden at have meldt sin Fraværelse for Bygningskommissionens Formand og erholdt en anden af Bygningskommissionens Medlemmer konstitueret til at varetage hans Forretninger. Naar Overtrædelse af de lovbestemte Regler for Bygningsarbejdet har fundet

Sted ved Bygningsinspektørens Forseelse, eller han iøvrigt har overtraadt de ham ifølge Lovgivningen eller denne Instrux paahvilende Pligter, anses han ved Politirettens Kjendelse med Bøder fra 10 til 200 Kroner.

§ 8.

For Tilsynet med Bygningsforetagender erlægges til Kommunens Kasse følgende Betalinger:

- 1) Ved Forandringer i en Etages Indre, saasom Anbringelse af ny eller Forandring af ældre Ildsteder eller af Skillerum, Døre, Trapper osv. eller Anbringelse af Tagkviste, Boutiksvinduer, Latrinindretninger, saa og ved Opførelsen af Skure, Halvtagsbygninger og andre Smaabygninger uden Ildsted, betales 1 Kr.
- 2) Ved Opførelsen af en enetages Bygning betales 3 Øre pr. Kvadratalen af Husets samtlige Ydersider, disse beregnede saaledes, at deres Højde ansættes lige med Etagens indre Højde. Paaføres en ældre Bygning en Etage eller opføres en Bygning med mere end én Etage, betales for hver især af de Etager, som Bygningen indeholder mere end én efter samme Beregningsmaade, 2 Øre pr. Kvadratalen. En Kjælder regnes som én Etage, og Betalingen erlægges for samme efter nysnævnte Regel. Den sidstnævnte Betaling erlægges ligeledes efter samme Beregningsmaade ved en Hovedforandring af en Bygning, f. Ex. fra Boutik, Pakhus osv. til Beboelseslejlighed eller omvendt, Bjælkelagsforandring og lignende, saa og ved Ombygning af en Bygnings Facade.

Betalingen erlægges paa Kommunens Kassererkontor efter Regning fra Bygningsinspektøren, for

hvem Kassererens Kvittering skal forevises, forinden den i § 5 ommeldte Attest meddeles.

IV. Odense.

Bygningsvedtægt, Bekj. Nr. 173, 30 Decbr. 1881*).

Justitsministeriet meddeler herved i Henhold til § 40 i Bygningslov for Kjøbstæderne i Kongeriget Danmark af 30te December 1858 Stadfæstelse paa følgende af Byraadet i Odense vedtagne Bygningsvedtægt for bemeldte Kjøbstad.

§ 1.

Ubebyggede og aabne Pladser mod Gade, Vej eller offentlig Plads, der benyttes til Gaardsrum, Have eller lignende, kunne af Bygningskommissionen fordres forsynede med forsvarligt Hegn.

§ 2.

Kjældernedgange fra Gaden skulle forsynes med forsvarligt Rækværk af Jern eller andet Metal, der ikke frembyder spidse eller skarpe Kanter og er mindst $1\frac{1}{4}$ Alen højt. Finder Bygningskommissionen det nødvendigt, kan den derhos, baade ved ældre og ny Nedgange, der ere parallelle med Facaden, fordre, at der for disse anbringes indadlukkende Laager, som lukkes om Natten.

§ 3.

Kjældervinduer ud til Gaden er det tilladt at føre ned under Fortoget ved murede Lyskasser, der ligge i Plan med Fortoget og enten dækkes med forsvarlige Jernriste eller forsynes med Rækværk af Jern

*) En ældre Vedtægt findes i J. M. Skr. 20 Aug. 1861.

eller andet Metal som ommeldt i § 2. Lyskasserne maa kun springe 12 Tommer frem fra Huslinjen og i ethvert Tilfælde ikke længere, end at der bliver $1\frac{1}{2}$ Alen bredt Fortog udenfor samme.

§ 4.

I Facademuren ud mod Gaden tillades Fremspring i Murfladen af $4\frac{1}{2}$ Tomme, naar disse Fremspring indtage en mindre Strækning af den hele Facadelængde.

§ 5.

Fundamenterne til en Bygning skulle være forsvarlige i Forhold til dens Størrelse, Beskaffenhed og Bestemmelse. Fundamenterne for Ydermure, som vende mod Gade eller offentlig Plads, skulle i alle Tilfælde føres ned til en Dybde af mindst $1\frac{1}{2}$ Alen under Gadens Højde.

For Bygninger paa over 1 Etage gjælde endvidere følgende Regler:

Fundamentet skal staa paa fast Grund i tilstrækkelig Dybde, have en Brede, der er mindst 9 Tommer større end Ydermurens lovbestemte Tykkelse, og en Højde af mindst 12 Tommer.

Murede Skillerums Fundamenter skulle ligeledes anbringes paa fast Grund, have en Brede, der er mindst $4\frac{1}{2}$ Tomme større end Skillerummets Tykkelse, og en Højde af mindst 9 Tommer.

§ 6.

Murtykkelsen i Ende- og Bagnmure (Gavle) i Bygninger paa over 1 Etage skal i øverste Etage være mindst 1 Sten, i den derefter følgende Etage $1\frac{1}{2}$ Sten med 1 Stens Blændinger og i de nedenfor værende Etager mindst $1\frac{1}{2}$ Sten fuld Mur. Blændingerne maa ikke være over $3\frac{1}{2}$ Alen og Pillerne ikke under

18 Tommer brede. (Murstenens Længde er, ligesom i Byggeloven, regnet til $8\frac{1}{2}$ Tomme).

§ 7.

I en mod Naboejendommen vendende Mur, hvis Afstand fra samme er mindre end 1 Alen, maa der ikke uden Bygningskommissionens Tilladelse og Naboens Samtykke eller anden særlig Adkomst anbringes andre Lys- og Luftaabninger end saadanne, som ikke ere over 81 Kvadrat-Tommer og ere anbragte med mindst 3 Alens Mellemlum. Disse Aabninger skulle være dækkede enten med fast indsat, mindst $\frac{1}{4}$ Tomme tykt, mat Glas eller med et bevægeligt Jernjalousi, stillet saaledes, at det i aaben Stilling ikke tillader nogen Udsigt til Naboejendommen — eller være indrettede paa anden for Naboen lige saa betryggende Maade; og blive alle herom opstaaende Spørgsmaal at afgjøre af Bygningskommissionen, der ogsaa aldeles kan forbyde Anbringelsen af Luftaabninger, der vilje medføre væsentlige Ulemper for Naboen (f. Ex. ved Retirader eller Møddingers Nærhed). Det er en Selvfølge, at Naboen ikke ved Anbringelsen af disse Lysaabninger berøves Ret til at bygge umiddelbart op til Grændsen af sin Ejendom.

§ 8.

I alle ny Bygninger skulle de Rum, som ere bestemte til Beboelse, forsynes med gibset Loft. Under alle Gulve i Kjældere eller i Stue-Etager uden Kjælder skal lægges et forsvarligt isolerende Lag, med mindre Bygningskommissionen paa Grund af særlige Omstændigheder maatte dispensere herfra. Som forsvarligt skal anses et 3 Tommer tykt Beton-Lag eller et $\frac{3}{4}$ Tomme tykt Asfalt-Lag. Ny Kjælder, der ere bestemte til Beboelse eller Udsalg, eller ældre, som omdannes hertil, skulle, saafremt de

ikke ere opførte af Beton, enten overstryges indvendig eller udvendig med Asfalt eller gives et Lag Cementpuds af mindst $\frac{1}{2}$ Tommes Tykkelse, naar Bygningskommissionen af Hensyn til Jordlaget finder saadant nødvendigt.

I enhver Kjælder, som indrettes til Beboelse, skal der lægges Isolering saavel i Ydermurene som i Skillerummene i Højde med Gulvene. Som forsvarligt Isolering anses Asfaltpapir og Asfalt, Glas, Mastixpapir samt Skifer.

§ 9.

Bagerier, Bryggerier, Maltgjørier, Korntørringsovne, Brændevinsbrænderier, Farverier, Tørrestuer, som opvarmes med aaben Ild eller Ovne, Røgkamre, Tegl- og Kalkovne, Støberier, Smelterier, Laboratorier og andre Værksteder og Fabrikslokaler, hvori anvendes megen Ild, saavel som Fabrikker, hvori tilvirkes flygtige og letantændelige Stoffer, samt fremdeles Bygninger, der ere bestemte til i større Rum at samle en betydelig Menneskemasse, skulle, foruden at være de for dem i Bygningsloven og denne Vedtægt fastsatte almindelige Regler underkastede, opføres efter saadanne specielle Bestemmelser, som Bygningskommissionen i ethvert Tilfælde med Hensyn til Brandfarligheden anser fornøden.

Naar noget af disse Næringsbrug anlægges i Lokaler, hvorover der findes Beboelseslejligheder, skulle Lofterne bestaa af Hvælvinger murede i Cement af mindst $\frac{1}{2}$ Stens Tykkelse.

Heste- og andre Kreaturstalde, som indrettes under Beboelseslejligheder, skulle i Bjælkelaget forsynes med Indskudsloft af Brædder, som dækkes med et 2 Tommer tykt Lerlag eller andet isolerende Materiale.

§ 10.

Tagkviste maa kun opføres i en Brede af ikke over 4 Alen; de skulle være fjernede mindst 2 Alen fra Gavlens Yderkant og ligge mindst 1 Alen tilbage fra Murens Yderside. Deres Sider skulle udmures eller dækkes med uantændeligt Materiale.

§ 11.

Saadanne Varmeapparater, med Hensyn til hvilke der ikke i Lovgivningen er foreskrevet bestemte Regler, — jfr. Lov af 21de Marts 1873 § 11 —, maa ikke anbringes, forinden Planen for deres Indretning har været forelagt for Bygningskommissionen og er approberet af samme.

Naar Komfurer anbringes paa Bjælkelag, skal der gives dem et Underlag af 2 Lag Mursten med en Jernplade mellem Lagene eller andet ligesaa betryggende Underlag. Murstenene skulle være indfattede af en Jernramme eller paa anden betryggende Maade sikkert mod Forskydning.

§ 12.

Skorstene, der aflede Røg fra de i Bygningslovens § 16 omhandlede Ildsteder, kunne efter Bygningskommissionens nærmere Bestemmelse gives en mindre Lysningsvidde end den i Lovens § 15 foreskrevne.

§ 13.

Den i Bygningslov for Kjøbstæderne § 20 indeholdte Bestemmelse, at ingen ny Bygning maa paa-begyndes, forinden Bygningskommissionen har erklæret, at Vandløbet er reguleret, og at der, hvor det behøves, er udlagt en Vej eller Gade af tilstrækkelig Brede og i en hensigtsmæssig Retning ud til en tilstødende offentlig Vej, skal for Fremtiden,

forsaavidt der er Spørgsmaal om Opførelse af Bygninger ved en hidtil ikke bebygget Vej, udvides derhen, at Byraadet, — hvilket der altid i saadanne Tilfælde af Bygningskommissionen skal meddeles Underretning, forinden Byggetilladelsen gives —, naar det hertil finder Anledning, kan fordre, at Vejen, forinden Bygningen tages i Brug, er anlagt paa en efter Omstændighederne fyldestgørende Maade med Kjørebane, Rendesten og Fortog m. m.

§ 14.

I de Dele af Byen eller paa dens Omraade, hvor Vandløbet hidtil ikke er ordnet, kan Byggetilladelse i Reglen ikke meddeles, førend en Regulering har fundet Sted saaledes, at Hovedløbene anlægges paa fyldestgørende Maade og sættes i Forbindelse med de bestaaende offentlige Vandløb. Hovedløbene skulle derhos dannes enten af overjordiske, med tilhugne Sten brolagte eller, — hvis Forholdene gjøre det nødvendigt —, af Kinakulla-Rendestensbunde bestaaende Rendestene eller af underjordiske, murede eller af glacerede Lerrør lagte Kloakledninger eller, hvor Omstændighederne tilstede dette eller gjøre saadant tilraadeligt, fuldstændig stensatte Grøfter. Det i saa Henseende nødvendige bestemmes af Byraadet efter Indstilling af Bygningskommissionen.

§ 15.

Hvor Afløbet fra Gaarden maa ledes gennem selve Huset, skal Ledningen for Fremtiden bestaa af glacerede Lerrør eller støbte Jernrør. Spildevandets Afløb over Fortog skal føres gennem dækkede Jern- eller Stenkister til Gadens Rendesten.

§ 16.

Enhver Bygning, som fremtidig opføres, skal i

Henhold til Bygningslovens § 23 til Gaden forsynes med Tagrender med nedløbende Rør.

Hvor det paa Grund af Fortogets ringe Brede af Bygningskommissionen anses fornødent for Færdselens Skyld, skulle ogsaa ældre Bygninger til Gade eller anden offentlig Passage forsynes med Tagrender og Nedløbsrør.

§ 17.

Latriner maa ikke lægges paa en til Gade eller Vej aaben Plads. Lægges Latriner i Ejendoms-skjullet, skal Grunden 1 Alen under Jordoverfladen og indtil mindst i Højde med Sædet opføres af mindst 1 Stens Grundmur, muret vandtæt i Cement. Pissoirer i Ejendomsskjullet skulle i mindst $1\frac{1}{2}$ Alens Højde være forsynede med mindst $\frac{1}{4}$ Tomme tykke Skiferplader eller andet ligesaa isolerende Materiale.

§ 18.

Den i Bygningsloven foreskrevne Højde for Beboelseslejligheder skal ogsaa gjælde for Værksted-, Beværtnings- og Udsalgslejligheder, som indrettes i Bygninger, der opføres, efter at denne Vedtægt er traadt i Kraft.

§ 19.

Naar en Ejer enten vil nedrive en Bygning, der støder op til Andenmands Grund eller Bygning, eller vil opføre en Bygning ind imod Nabogrunden, har han mindst 14 Dage forud derom skriftlig at underrette Naboen. De Foranstaltninger og Byggeforetagender, som Naboen da paa Grund af den tilstedende Ejendoms Nedrivning eller Opførelse ser sig nødt til at udføre paa sin Grund eller Bygning, skulle, — naar de enten aldeles ikke eller ikke uden ufor-

holdsmæssige Bekostninger kunne ske paa denne —, kunne fordres foretagne fra den tilstødende Ejendom under Udførelsen af de der paatænkte Bygningsanlæg, dog paa Vedkommendes egen Bekostning.

Kunne Parterne ikke derom i Mindelighed forenes, har Bygningsinspektøren, og, — hvis nogen af dem ikke er tilfreds med hans Afgjørelse —, Bygningskommissionen at bestemme, hvorledes der i saa Henseende skal forholdes, hvorved bør iagttages, at den Ejer, paa hvis Grund Naboen vil udføre deslige Bygningsforetagender, saa lidt som muligt derved generes i sine egne Bygningsanlæg. Vil den Bygende indrette Kjælder eller andre underjordiske Anlæg af mere end 3 Alens Dybde, regnet fra Fortogets Niveau, er han om fornødent pligtig til paa egen Bekostning og paa forsvarlig Maade at undermure Nabovens tilgrændsende Mur og derhos paa sin egen Grund at træffe de Foranstaltninger, som udkræves for, at Naboen betrygges mod de deraf opstaaende Ulemper, og blive de derom opstaaende Spørgsmaal ligeledes at afgjøre af Bygningsinspektøren eller i fornødent Fald af Bygningskommissionen.

§ 20.

Overtrædelser af denne Vedtægts Bestemmelser anses efter Bygningslovens § 36 2det Afsnit.

§ 21.

Tilladelse til Afvigelse fra Vedtægten Bestemmelser maa søges som bestemt i Bygningslovens § 39 2det Afsnit.

§ 22.

Denne Vedtægt træder i Kraft den 1ste Januar

1882 for alle Nybygninger og for ældre, forsaavidt saadant udtrykkelig findes anført i Vedtægten.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

Vedtægt for Bygningsinspektørens Forretninger m. v., Bekj. Nr. 18, 19 Febr. 1883 (med Tillæg).

Justitsministeriet meddeler herved i Henhold til § 35 i Bygningslov for Kjøbstæderne i Kongeriget Danmark af 30te December 1858 Stadfæstelse paa følgende af Byraadet i Odense vedtagne Vedtægt for den i bemeldte Kjøbstad ansatte Bygningsinspektors Forretninger m. v.

§ 1.

I Henhold til § 18 af Vedtægten for Styrelsen af de kommunale Anliggender i Odense er Stadsingeniøren indtil videre Bygningsinspektør samme-steds. — Som saadan er han Medlem af Bygningskommissionen og har overensstemmende med nærværende Vedtægt at føre det særlige Tilsyn med det hele Bygningsvæsen i Kommunen samt at paase, at de derom gjældende Forskrifter nøjagtig overholdes. Til Medhjælp i de Forretninger, der i denne Henseende paahviler Bygningsinspektøren, tjener den i Henhold til nysnævnte Paragraf i Vedtægten for Styrelsen af de kommunale Anliggender ansatte Assistent overensstemmende med den for ham udfærdigede Instrux.

§ 2.

Ethvert Byggeforetagende, hvad enten det be-
staar i en ny Bygnings Opførelse eller i en saadan
Forandring af en ældre Bygning, som falder ind
under Bestemmelserne i Bygningsloven af 30 Decbr.

1858 eller i Bygningsvedtægten for Odense Kjøbstad af 30 Decbr. 1881, skal, forinden det paabegyndes, skriftligt anmeldes for Bygningsinspektøren med Angivelse af Bygherrens Navn og Adresse. Denne Anmeldelse skal, forsaavidt der er Tale om Opførelse af en ny Bygning eller om Hovedstandsættelse af en ældre Bygning, være ledsaget af en Tegning over denne, indeholdende Plan, Tværprofil og Facade, og i andre Tilfælde — forsaavidt Bygningsinspektøren ikke paa Grund af Arbejdets Beskaffenhed fritager derfor — skal der medfølge et Grundrids over det tilsigtede Arbejde. Desuden kan Bygningsinspektøren, hvis han af Hensyn til Bygningslovens eller Bygningsvedtægtens Bestemmelser anser det fornødent, forlange et nøjagtigt Kort over hele Ejendommen, paa hvilket alle ældre og ny paatænkte Bygninger ere indtegnede, og Størrelsen af de bebyggede og ubebyggede Arealer er angiven.

§ 3.

Senest 3 Dage efter Anmeldelsens Modtagelse skal Bygningsinspektøren eller hans Assistent paa selve Stedet anstille Undersøgelser om alle de Omstændigheder, som kunne komme i Betragtning ved Bedømmelsen af Byggeforetagendets Lovsmæssighed. Forsaavidt det derved eller af Anmeldelsen erfares, at der ved Byggeforetagendet bliver Spørgsmaal om Anvendelse af Kjøbstædernes Bygningslovs §§ 2, 3 i Slutningen, 4 3dje og 4de Punktum, 8 første og andet Afsnit, 9 3dje og 4de Afsnit, 15 3dje Afsnit andet Punktum, 16, 20, 21 og 34 eller af Odense Kjøbstads Bygningsvedtægts §§ 1, 7, 9 første Afsnit, 11 første Afsnit, 12, 13, 14 og 16 andet Afsnit, samt naar der i Henhold til § 39 i Bygningsloven og § 21 i Bygningsvedtægten skal søges Dispensation fra

Bygningsloven eller Bygningsvedtægten, sender Bygningsinspektøren inden 8 Dage efter Modtagelsen Anmeldelserne med dertil hørende Bilag til Bygningskommissionens Formand, for at Sagen kan blive behandlet af Bygningskommissionen.

Den samme Fremgangsmaade har Bygningsinspektøren at følge i alle Tvivlstilfælde.

§ 4.

Udenfor disse Tilfælde meddeler han inden 8 Dage efter Anmeldelsens Modtagelse Bygherren skriftligt Svar, idet han til Byggetilladelsen knytter de Betingelser, som han anser for nødvendige, for at Forskrifterne i Bygningsloven for Kjøbstæderne og i Bygningsvedtægten for Odense Kjøbstad kunne blive fyldestgjorte. De modtagne Anmeldelser og tagne Beslutninger tilføres en dertil af Bygningskommissionens Formand autoriseret Protokol.

§ 5.

Naar der saaledes enten af Bygningskommissionen eller af Bygningsinspektøren er meddelt Tilladelse til Byggeforetagendet, har Bygningsinspektøren under dets Udførelse at føre Tilsyn med, at Bygningslovgivningens Bestemmelser og de givne Forskrifter fuldstændig følges, derunder indbefattet Bygningernes rette Beliggenhed med Hensyn til den angivne Gadelinje. Ligeledes har han at overbevise sig om, at Forskrifterne i §§ 27 til 29 og 63 til 65 i den under 7de Maj 1880 stadfæstede Sundhedsvedtægt for Odense Kjøbstad, jfr. den under 3dje Februar 1882 stadfæstede Forandring i samme, blive iagttagne. Finder Bygningsinspektøren noget Arbejde udført og paabegyndt, som er i Strid med Lovgivningen eller

de givne Forskrifter, skal han strax give Vedkommende skriftligt Paalæg om at forandre det.

Efterkommers dette ikke, anmelder han det for Bygningskommissionen, for at denne kan træffe de fornødne Foranstaltninger til, at Lovens Bestemmelser kunne blive opfyldte og Vedkommende dragen til Ansvar.

§ 6.

Kommer Bygningsinspektøren til Kundskab om, at et anmeldelsespligtigt Byggeforetagende (§ 2) er paabegyndt, uden at derom er sket Anmeldelse, eller forinden Tilladelse dertil er meddelt, skal han strax give Bygherren eller Bygmesteren skriftlig eller i alt Fald i Vidners Paahør mundtlig Paalæg om at standse med Arbejdet, indtil behørig Anmeldelse om det er gjort og dets Udførelse er tilladt. Han har derhos uden Ophold at undersøge, om det uanmeldte Arbejde er udført i Overensstemmelse med de lovbestemte Regler, i hvilket Øjemed han er berettiget til at forlange nedbrudt eller borttaget, hvad der er til Hinder for Undersøgelsen, hvorefter han om det Forefaldne indsender Meddelelse til Bygningskommissionen.

§ 7.

Saasart et Byggeforetagende, som har været Bygningsinspektørens Tilsyn undergivet, er tilendebragt, skal det anmeldes for ham, og naar han har fundet det udført overensstemmende med de givne Forskrifter, udfærdiger han med Hensyn dertil den i Bygningslovens § 33 foreskrevne Attest om, at den eller de paagjældende Bygninger kunne tages i Brug, hvilken Attest efter at være indført i Bygningsinspektørens Protokol (§ 4) strax afleveres in duplo til

Kæmmerkontoret, hvor den vil være at løse mod den befalede Afgift, forinden der kan gøres Brug af den deri indeholdte Tilladelse. Forsaavidt Byggeforetagendet falder ind under Bestemmelsen i § 64 af Sundhedsvedtægten for Odense Kjøbstad, maa han ikke udstede Byggeattesten, forinden Sundhedskommissionen har udstedt Attest for, at Bygningen maa bebos. Bygningskommissionen meddeler derhos ved Udgangen af hvert Kvartal Sundhedskommissionen, hvilke ny til Ophold for Mennesker bestemte Bygninger, Tilbygninger eller Paabygninger, der i Kvartalets Løb ere komne under Tag.

§ 8.

Han har som Medlem af Bygningskommissionen og dennes Forretningsfører at sørge for, at de Bygningssager, der forelægges Kommissionen, og som han foredrager i Møderne, ere behørigt forberedte. — Han affatter Kommissionens Beslutninger, der af ham tilføres dens Forhandlingsprotokol, som underskrives af de tilstedeværende Medlemmer. Han har derhos at sørge for, at de Meddelelser, som udfærdiges af Kommissionen, ske overensstemmende med de tagne Beslutninger, samt at de meddeles de Vedkommende senest 2 Dage, efter at Bestemmelse er tagen. Han underskriver Kommissionens Udfærdigelser paa dens Vegne, undtagen i de Tilfælde, som angaa Besværing over hans Virksomhed; det er en Selvfølge, at han da ej heller deltager i Afstemningen.

§ 9.

Bygningsinspektøren har ved Udgangen af hvert Kvartal at tilstille Bygningskommissionens Formand en Fortegnelse over de af ham i Kvartalet udfær-

digede Attester (§ 7) og de derfor beregnede Afgifter, hvilken Fortegnelse, efter at være forsynet med Formandens Paategning om, at han intet ved samme véd at erindre, af ham tilstilles Regnskabsudvalget som Indtægtsbilag for Afgifterne.

§ 10.

De af Bygningsinspektøren med Hensyn til hans Embedsforretninger førte Bøger, som anskaffes for Kæmmerkassens Regning og indrettes efter Bygningskommissionens Forskrift samt autoriseres af dennes Formand, skulle stedse holdes å jour og fremlægges i Bygningskommissionens Møder.

§ 11.

Naar han rejser bort fra Byen, har han herom at gjøre Anmeldelse for Bygningskommissionens Formand.

§ 12.

Hans Løn og Kontorholdsvederlag er indtil videre indbefattet i den for Stadsingeniøren fastsatte Løn og Kontorholdsvederlag. Han maa ikke paa tage sig noget privat Arbejde, der hører ind under hans Kontrol.

§ 13.

Han udnævnes og afskediges af Byraadet under Forbehold af Justitsministeriets Stadfæstelse.

§ 14.

Følgende Afgift bliver at erlægge til Kæmmerkassen i Anledning af Byggeforetagender:

- a. For Udførelsen af mindre Byggeforetagender, der falde ind under Bygningsloven eller Byg-

ningsvedtægten, erlægges 2 Kr.

- b. For Opførelsen af en 1-Etages Bygning eller for Paaførelse af 1 Etage paa en Bygning 5 Kr., naar Bygningen er under 200 □ Alen stor, 10 Kr., naar den er 200—500 □ Alen stor, og 15 Kr., naar den er over 500 □ Alen.
- c. For Opførelse af en 2-Etages Bygning eller for Paaførelsen af 2 Etager erlægges efter de samme Forhold 10, 15 og 20 Kr.
- d. For Opførelse af en Bygning paa 3 eller flere Etager erlægges efter de samme Forhold 15, 20 og 30 Kr.

Naar der paa samme Matrikulnummer samtidig opføres flere særskilte Bygninger, beregnes Afgiften kun som for en Bygning efter det samlede Areal af Bygningerne og efter det største Etageantal, der er opført paa nogen Del af Bygningskomplekset.

Som en Etage regnes enhver Kjælder, der er 2 Alen over Jorden, og enhver med grundmuret Kvist forsynet Tagelighed.

- Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

Ved Bekj. Nr. 20, 15 Februar 1887 er sket følgende Forandringer i denne Vedtægt:

§ 1 affattes saaledes:

Bygningsinspektøren er Medlem af Bygningskommissionen og har overensstemmende med nærværende Vedtægt at føre det særlige Tilsyn med det hele Bygningsvæsen i Kommunen, forsaavidt angaar samtlige private Byggeforetagender og de af Kommunens offentlige Byggeforetagender, der ledes af en anden som Arkitekt, samt at paa se, at de derom gjældende Forskrifter nøjagtig overholdes. Bygnings-

inspektøren er indtil videre tillige Brandinspektør og har som saadan at holde sig efterrettelig Bestemmelserne i den af Fyns Stiftamt under 28de December 1873 approberede Vedtægt for Brandvæsnetts Ordning i Odense; det paaligger ham derhos at føre Tilsyn med og varetage det Fornødne i Henseende til Vedligeholdelsen af Kommunens offentlige Bygninger, i hvilken Henseende den af Byraadet under 24de September 1886 udfærdigede Instrux tjener ham som Rettesnor.

I § 3, første og anden Linje, udgaa Ordene „eller hans Assistent“.

I § 5 indskydes efter andet Punktum Følgende:

„Endelig bør han have sin særlige Opmærksomhed henvendt paa, at ved Byggeforetagender intet kommer til Udførelse, der i Henseende til Bygemaaden eller de anvendte Materialier er i Strid med § 34 i Bygningslov af 30te December 1858“.

§ 11 affattes saaledes:

Bygningsinspektøren anvises Kontor paa Raadhuset og skal, saavidt muligt, være at træffe der hver Søndag til en nærmere fastsat Tid. Uden Tilsladelse fra Borgmesteren og Politimesteren kan han ikke rejse fra Byen.

§ 12 affattes saaledes:

Lønnen for Bygningsinspektøren, tillige i hans Egenskab af Brandinspektør, er 2,400 Kr. aarlig, der udbetales maanedlig forud, hver Gang med $\frac{1}{12}$. Der tilstaaes ham derhos Alderstillæg af 200 Kr. hvert andet Aar, indtil Lønnen har naaet 3,600 Kr. aarlig. Kontorholdsvederlag bevilges ham ved de aarlige

Budgetter. Det er ham forbndt af Private at modtage noget Vederlag for de af ham udførte Forretninger. Uden Byraadets Samtykke kan han ikke paatage sig Arbejde for andre, og under ingen Omstændigheder kan han paatage sig noget privat Arbejde, der henhører under hans Kontrol. Ikke heller kan han selv eller i Forening med andre optræde som Leverandør til Kommunen.

§ 13 affattes saaledes:

Han ansættes, efter at der er givet Bygningskommissionen og Brandkommissionen i Forening Lejlighed til at udtale sig om Ansøgnernes Kvalifikationer, af Byraadet under Forbehold af Justitsministeriets Stadfæstelse. Han kan af Byraadet opsiges til hvert Aars 1ste April og 1ste Oktober med $\frac{1}{2}$ Aars Varsel. Samme Opsigelsesret tilkommer ham ligeoverfor Byraadet. I Tilfælde af mislig eller uforsvarlig Udførelse af sin Bestilling kan han foreløbig suspenderes af Borgmesteren og — med Forbehold at se sit Forhold undergivet Domstolenes Prøvelse — afskediges af Byraadet.

V. Rønne.

Bygningsvedtægt, Bekj. Nr. 57, 20 Juni 1884.

Justitsministeriet meddeler herved i Henhold til § 40 i Bygningslov for Kjøbstæderne i Kongeriget Danmark af 30te December 1858 Stadfæstelse paa følgende af Byraadet i Rønne vedtagne Bygningsvedtægt for bemeldte Kjøbstad og den Del af sammes Grund, der ligger indenfor den i Henhold til oven-

nævnte Bygningslovs § 1 af Justitsministeriets fastsatte Grændse:

§ 1.

Ubebyggede Pladser skulle hegnes mod Gade, Vej eller offentlig Plads, forsaavidt og paa saadan Maade, som Bygningskommissionen bestemmer.

§ 2.

Kjældernedgange fra Gaden skulle paa begge Sider forsynes med forsvarligt Gelænder af mindst $1\frac{1}{4}$ Alens Højde.

§ 3.

Enhver Bygning skal opføres paa et Fundament, som er forsvarligt i Forhold til Bygningens Størrelse, Beskaffenhed og Bestemmelse.

For Bygninger paa 1 Etage skal Fundamentet staa paa fast Grund mindst 18 Tommer under Jordens Overflade og være af mindst $1\frac{1}{2}$ Stens Murtykkelse.

For Bygninger paa 2 Etager og derover skal Fundamentet staa paa fast Grund mindst 1 Alen under Jordens Overflade. Sokkelen skal have en Murtykkelse af mindst $\frac{1}{2}$ Sten større end Ydermurens lovbestemte Tykkelse og forsynes med en Fodsaal, der er mindst 2 Skifter høj og har en Murtykkelse af mindst 1 Sten større end Ydermurens lovbestemte Tykkelse.

Skillerummene skulle have et Fundament, som ligeledes staa paa fast Grund og som er mindst $\frac{1}{2}$ Sten tykkere end Skillerummet med en Højde af mindst 9 Tommer.

§ 4.

Hovedskillerummet i Bygninger paa 2 Etager med Kjælder skal være af mindst 1 Sten i Kjælderen og i Bygninger paa 3 Etager og derover med Kjælder af mindst 1 Sten i Stue og Kjælder.

Hvor Afstanden mellem Gulv og Loft er over $5\frac{1}{2}$ Alen, skulle alle Skillerum opføres enten af 1 Stens Grundmur eller af afbundet Tømmerværk af mindst $\frac{1}{2}$ Stens Tykkelse.

§ 5.

Hjørnepiller i ny Bygninger skulle have en Brede af $1\frac{1}{2}$ Sten for 1 Etages Bygninger og $\frac{1}{2}$ Sten mere for hver Etage til.

§ 6.

Enhver Ende- og Bagmur i Bygninger paa over 1 Etage skal være af mindst $1\frac{1}{2}$ Stens Tykkelse i nederste Etage eller af 2 Stens Tykkelse med 1 Stens Blændinger. Blændingerne maa ikke være over $3\frac{1}{2}$ Alen og Pillerne ikke under 18 Tommer brede, og over Blændingerne skal der mures et 1 Stens Stik eller Bue.

§ 7.

Naar en Bygning deles i 2 særskilte Ejendomme, eller naar 2 sammenstødende Bygninger opføres samtidig, kan Brandgavlen mellem disse Bygninger med Bygningskommissionens Tilladelse opføres af 1 Stens Mur, ogsaa naar Bygningerne ere højere end 1 Etage.

§ 8.

Bjælkerne i Bygninger, der indrettes til Beboelse, skulle have et Tværsnit af mindst 6 Tommer i Kva-

drat, maalt paa Midten, naar Afstanden mellem Understøttelsespunkterne ikke er over 5 Alen. For hver Fod, denne Afstand tiltager, skal der lægges $\frac{1}{4}$ Tomme til Siden i Bjælkernes kvadratiske Tværsnit. Man kan ogsaa vælge andre rektangulære Tværsnit end kvadratiske, naar Bredden i disse er mindst halv saa stor som Højden, og Tværsnittet har vundet halvt saa meget i Højden, som det har tabt i Brede.

To Bjælkers Afstand maa i Gjennemsnit ikke være over $1\frac{1}{2}$ Alen fra Midte til Midte, og i det mindste $\frac{1}{3}$ af Bjælkerne skulle være gennemgaaende og forsynede med et forsvarligt Anker i hver Ende, saaledes at disse Ankeres Afstand ikke overstiger $4\frac{1}{2}$ Alen, hvilken Afstand ogsaa maa iagttages ved Endegavlens Tilslutning med Ankere til Bjælkerne.

§ 9.

I Bjælkelagene under enhver Beboelseslejlighed skal der anbringes Indskud af Brædder; dette Indskudsdek skal bedækkes med et 2 Tommer tykt Lerlag. Hvor Bjælkerne ere smallere end 7 Tommer, maa Brædderne kun indskydes i Bjælkernes, naar disse gjøres saa meget højere, end i § 8 bestemt, som Halvdelen af Fordybningen i Bjælken udgjør, i modsat Fald skal Indskudsdekken hvile paa Lægter, fastgjorte i Bjælkernes Sider. Hvor der i Stueetager anvendes Pakning med Sand eller deslige under Gulvbrædderne, saaledes at der ikke bliver noget tomt Rum under disse, behøver man ikke at anbringe noget Indskud.

§ 10.

Naar et Tag dækkes med sædvanlige Tagsten, maa Tagværkets Tommer ikke have et mindre Tvær-

snit end 5 Tommer i Kvadrat, og dette kun, naar Afstanden mellem Understøttelsespunkterne ikke er over 6 Alen. For større Afstande følges samme Regel som for Bjælkerne. Afstanden maales paa den horizontale Projektion.

§ 11.

Bagerier, Bryggerier, Maltgjærerier, Korntørringsovne, Brændevinsbrænderier, Farverier, Terrestuer, som opvarmes med aaben Ild eller Ovne, Røgekamre, Tegll eller Kalkovne, Støberier, Smelterier, Laboratorier og andre Værksteder og Fabrikslokaler, hvori anvendes megen Ild, saavel som Fabrikker, hvori tilvirkes flygtige og let antændelige Stoffer, samt fremdeles Bygninger, der ere bestemte til i større Rum at samle en betydelig Menneskemasse, eller som have en usædvanlig Konstruktion, skulle, foruden at være de for dem i Bygningsloven og denne Vedtægt fastsatte almindelige Regler underkastede, opføres efter saadanne specielle Bestemmelser, som Bygningskommissionen i ethvert Tilfælde anser fornødne, ligesom ogsaa Bygningskommissionen for saadanne Bygningers Vedkommende kan forlange forelagt nøjagtige Detailtegninger.

Naar noget af de ovennævnte Næringsbrug anlægges i Lokaler, hvorover der findes Beboelseslejligheder, skulle Lofterne bestaa af Hvalvinger, murede i Cement af mindst $\frac{1}{2}$ Stens Tykkelse.

Hestestalde, der indrettes under Beboelseslejligheder, skulle ligeledes forsynes med murede Lofter.

§ 12.

I enhver ny Bygning, der foruden Kjælder har mere end 1 til Beboelse indrettet Etage, og hvis bebyggede Grundflade er mindre end 300 □ Alen, skal

der være en Trappe, hvis Brede mellem Vangerne skal være mindst 1 Alen og 6 Tommer; samme Brede skal Omgangen ved Trappen have.

Bygninger af den nævnte Størrelse paa 3 Etager eller derover skulle altid være forsynede med 2 Trapper, hvoraf den ene skal være mindst 1 Alen og 6 Tommer, den anden mindst 1 Alen mellem Vangerne.

§ 13.

Saadanne Varmeapparater, med Hensyn til hvilke der ikke i Lovgivningen er foreskrevet bestemte Regler, jfr. Lov af 21de Marts 1873 § 11, maa ikke anbringes, forinden Planen for deres Indretning er blevet approberet af Bygningskommissionen.

Naar Komfurer anlægges paa Bjælkelag, skal der gives dem et Underlag af mindst 2 Lag Mursteen, lagte i Forbandt paa Fladen og hvilende paa en Jernplade med en Kant, der forhindrer Murstenenes Forskydning.

§ 14.

Naar en Bygning opføres umiddelbart op til ikke brolagt Vej, Gade eller Plads, er den Byggende pligtig til efter Brolægningssudvalgets Anvisning at anbringe Fortog og Rendesten paa saadan Vej, Gade eller Plads, saa langt Bygningen og Indgangen eller Indkjørslen til samme strækker sig.

§ 15.

De fra Tagrender nedløbende Rør skulle række indtil 18 Tommer fra Brolægningen og Afløbet fra dem skal ledes ud til Rendestenen gennem aabne eller lukkede Render i Fortoget.

§ 16.

I Kjældere, der indrettes til Beboelse eller andet stadigt Ophold, skal Ydermuren indvendig overstryges med kunstig Asfalt til 6 Tommer over Jordens Overflade. Hvor Bygningskommissionen finder det nødvendigt, skal Grunden drænes i tilbørlig Dybde.

§ 17.

Udvendige Mure paa Bygninger, som ere over 1 Etage eller over 5 Alen høje, samt fritstaaende Skorstene af over 10 Alens Højde maa ikke opføres i Frostvej. Andre udvendige Mure maa ikke opføres, naar det fryser 2 Grader eller derover.

§ 18.

Portindkjørsler i Bygninger, som fremtidig opføres, skulle have en Højde af mindst 4 Alen.

§ 19.

Ingen Beboelseslejlighed eller anden til stadigt Ophold bestemt Bygning maa tages i Brug, forinden Bygningskommissionen har meddelt Attest om, at den har fundet Bygningen tilstrækkelig udtørret.

§ 20.

Naar en Ejer enten vil nedrive en Bygning, der støder op til anden Mands Grund eller Bygning, eller vil opføre en ny Bygning ind imod Nabogrunden, har han mindst 14 Dage forud derom skriftlig at underrette Naboen. — De Foranstaltninger og Byggeforetagender, som Naboen da paa Grund af den tilstødende Ejendoms Nedrivning eller Opførelse ser sig nødt til at træffe paa sin Grund eller Bygning, skulle, naar de enten aldeles ikke eller ikke uden uforholdsmæssige Bekostninger kunne ske paa denne,

kunne fordres foretagne fra den tilstødende Ejendom under Udførelsen af de der paatænkte Bygningsanlæg, dog paa Vedkommendes egen Bekostning. Kunne Parterne ikke derom i Mindelighed forenes, har Bygningskommissionen at bestemme, hvorledes der i saa Henseende skal forholdes, hvorved bør iagttages, at den Ejer, paa hvis Grund Naboen vil udføre deslige Byggeforetagender, saa lidt som mulig derved generes i sine egne Bygningsanlæg. Vil den Byggende indrette Kjælder eller andre underjordiske Anlæg af mere end 2 Alens Dybde under Jordfladen, er han pligtig til paa egen Bekostning paa en forsvarlig Maade at undermure Naboens tilgrændsende Mur og derhos paa sin egen Grund træffe de Foranstaltninger, som udkræves for, at Naboen betrygges mod de deraf opstaaende Ulemper, og blive de derom opstaaende Spørgsmaal ligeledes at afgjøre af Bygningskommissionen.

§ 21.

Overtrædelser af denne Vedtægts Bestemmelser anses som Overtrædelser af Bygningslov for Kjøbstæderne af 30te December 1858.

§ 22.

Tilladelse til Afvigelse fra Vedtægts Bestemmelser maa ansøges som bestemt i Bygningslovens § 39, 2det Afsnit.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

Vedtægt for Bygningsinspektørens Forretninger m. v.,
Bekj. Nr. 58, 20 Juni 1884. *)

Justitsministeriet meddeler herved i Henhold til § 35 i Bygningslov for Kjøbstæderne i Kongeriget Danmark af 30 December 1858 Stadfæstelse paa følgende af Byraadet i Rønne vedtagne Vedtægt for den i bemeldte Kjøbstad ansatte Bygningsinspektørs Forretninger m. v.

§ 1.

Ethvert Bygningsforetagende, hvad enten det bestaar i en ny Bygnings Opførelse eller i en saadan Forandring af en ældre Bygning, som falder ind under nogen Bestemmelse i Bygningsloven eller i den for Rønne Kjøbstad approberede Bygningsvedtægt, eller i Indretning, Ombygning eller Forandring af Skorstene, Kakkellovne og andre Ildsteder, saavel som de fra dem førende Rør, Køller, Bagerovne, Skillerum, Trapper, Vinduer, Porte eller Døre skal, forinden samme paabegyndes, skriftlig anmeldes for Bygningsinspektøren, og forsaavidt denne ikke derfra tilsteder Dispensation, skal Anmeldelsen være ledsaget af behørig Grundrids over det tilsigtede Arbejde og af en Plan, som viser Byggegrundens Størrelse og Form samt Bygningens Beliggenhed paa den. Forsaavidt Grundrids ikke maatte være tilstrækkeligt til at bedømme, hvorvidt Lovgivningens Fordringer ske Fyldest, skal Bygningsinspektøren endvidere være berettiget til at forlange Facade- eller Profiltegninger. Anmeldelsen med Grundrids, Plan og eventuelt Tegninger skal afgives i 2 Exemplarer, og den maa ikke uden Nødvendighed angaa flere Ejendomme; foruden en nogenlunde fyldig Forklaring af det tilsigtede Byggeforetagendes Beskaffenhed skal den indeholde den paa-

*) En ældre Vedtægt findes i Bekj. Nr. 105, 29 Juli 1876.

gjældende Ejendoms Matrikulsnummer og Beliggenhed, dens Ejers Navn samt Datum.

§ 2.

De saaledes modtagne Anmeldelser skal Bygningsinspektøren under Dag og Dato indføre i den dertil af Byraadet autoriserede Protokol. Hurtigst muligt og senest 3 Dage efter Anmeldelsens Modtagelse skal han paa selve Stedet anstille Undersøgelser om alle de Omstændigheder, som kunne komme i Betragtning ved Bedømmelsen af Bygningsforetagendets Lovmæssighed.

Forsaavidt det herved og af Anmeldelsen erfares, at Bygningsarbejdet falder ind under nogen af de Bestemmelser, som indeholdes i Bygningslovens §§ 4—7, § 8 med Undtagelse af Bestemmelsen i Paragrafens første Afsnit om, hvorvidt Vinduer eller andre Aabninger maa anbringes i Brandgavle, § 9, 1ste og 2det Afsnit, §§ 10—14, § 15 med Undtagelse af Bestemmelserne i Paragrafens 3dje Afsnit, 2det Punktum, § 17 sammenholdt med Lov af 21 Marts 1873 § 11, §§ 18—19 og §§ 22—31, eller under Bestemmelserne i den approberede Bygningsvedtægt med Undtagelse af Bestemmelserne i sammes § 1, § 7 1ste Afsnit, § 11 1ste Afsnit, § 13 1ste Afsnit og § 16, forsaavidt angaar Grundens Dræning, uden at der tillige bliver Spørgsmaal om Anvendelsen af de i næste Stykke nævnte Bestemmelser, meddeler han inden 6 Dage fra Anmeldelsens Modtagelse skriftlig Besked paa det ene af de modtagne Exemplarer af Anmeldelsen med Angivelse af de Forskrifter, som Loven fordrer, eller som han til Opfyldelse af disse anser det nødvendigt at meddele den Byggende til Iagttagelse som Betingelse eller Regel for Arbejdets Udførelse; den saaledes meddelte Besked indføres derhos i Protokollen. Det skal dog i alle disse Tilfælde

staa til den Byggende, om han for Bygningskommissionen vil indanke Bygningsinspektorens Bestemmelser.

Forsaavidt der derimod ifølge Anmeldelsen eller efter den af Bygningsinspektøren anstillede Under-søgelse med Hensyn til Bygningsforetagendet blive Spørgsmaal om Anvendelsen af Bygningslovens §§ 2, 3, 8 1ste Afsnit, forsaavidt angaar Anbringelsen af Vinduer og andre Aabninger i Brandgavle, § 9 3dje og 4de Afsnit, § 15 3dje Afsnit 2det Punktum, §§ 16, 20 og 21 eller af Bygningsvedtægtens § 1, § 7 1ste Afsnit, § 11 1ste Afsnit, § 13 1ste Afsnit og § 16, forsaavidt angaar Grundens Dræning, tilstiller Bygningsinspektøren Bygningskommissionens Formand Anmeldelsen med Bilag, hvorom gjøres Antegnelse i Bygningsinspektørens Protokol, og bliver Bygningssagen da paa sædvanlig Maade at behandle af Bygningskommissionen.

Den samme Fremgangsmaade har Bygningsinspektøren at følge i Tvivlstilfælde.

§ 3.

Naar der af Bygningskommissionen eller Bygningsinspektøren er meddelt Approbation paa et Byggeforetagende, skal Bygningsinspektøren paase, at Forskrifterne i Bygningslovens § 20 iagttages, forinden Bygningen paabegyndes, saavel som at Bygningen gives den rette Beliggenhed med Hensyn til den fastsatte Gadelinje.

Under Arbejdets Udførelse skal han have nøje Indseende med, at den approberede Plan følges, og at Bygningslovgivningens Forskrifter iagttages. Finder Bygningsinspektøren noget Arbejde paabegyndt eller udført, som er i Strid med Lovgivningen eller de givne Forskrifter, skal han skriftlig give Vedkommende Paalæg om at forandre det. Efterkommes dette ikke, og den Byggende ikke inden 24 Timer, efter at Paalæget er givet, fordrer dette underkastet Bygningskommiss-

sionens Bedømmelse, anmelder Bygningsinspektøren saadant for Politimesteren, for at denne kan træffe de fornødne Foranstaltninger til, at Lovens Bestemmelser kunne blive opfyldte og Vedkommende dragen til Ansvar.

§ 4.

Kommer Bygningsinspektøren til Kundskab om, at et anmeldelsespligtigt Byggeforetagende er paabegyndt, uden at derom er sket Anmeldelse, forinden Approbation er meddelt, eller forinden Forskrifterne i Bygningslovens § 20 ere iagttagne, skal han strax give Bygherren eller Bygmesteren skriftlig eller i alt Fald i Vidners Paahør mundtlig Paalæg om at standse med Arbejdet, indtil behørig Anmeldelse er sket og Planen approberet eller fornævnte Forskrifter iagttagne. Derefter skal han uden Ophold undersøge, om det uanmeldte Arbejde er udført i Overensstemmelse med de lovbestemte Regler, i hvilket Øjemed han er berettiget til at forlange nedbrudt eller borttaget, hvad der er til Hinder for Undersøgelsen, hvorefter han om det Forefaldne indsender Meddelelse til Bygningskommissionen.

Fremdeles skal Bygningsinspektøren have sin Opmærksomhed henvendt paa de i Bygningslovens § 34 ommeldte Forhold og i forekommende Tilfælde give den Byggende den i bemeldte Paragraf foreskrevne Advarsel. Hvis Paagjældende da ikke selv retter den paaankede Fejl, forelægger Bygningsinspektøren Sagen for Bygningskommissionen til videre Foranstaltning.

§ 5.

Saasnaart et Byggeforetagende, som har været Bygningsinspektørens Tilsyn undergivet, er tilendebragt og udført overensstemmende med Lovgivningen og den meddelte Approbation, udfærdiger Bygningsinspektøren den i Bygningslovens § 33 foreskrevne Attest. Attesten

indføres i hans Protokol og forsynes med Paategning om samt Kvittering for det Gebyr, der i Henhold til nedenstaaende § 10 Post 2 og 3 bliver at erlægge for Tilsynet.

Forsaavidt saadant ved Anmeldelsen udtrykkelig er forlangt, skal Bygningsinspektøren tilføje en Erklæring om Beskaffenheden af Arbejdet i det hele saavel som af de enkelte væsentlige Dele deraf, der ved Anmeldelsen særlig ere udhævede, og betales da Attesten med et Tillæg af 50 pCt. af det paagældende Gebyr.

§ 6.

Bygningsinspektøren skal have Indseende med, at Bestemmelsen i Bygningsvedtægtens § 19 overholdes; kommer han til Kundskab om, at den er overtraadt, skal han strax indsende Meddelelse herom til Bygningskommissionen.

§ 7.

Det paaligger Bygningsinspektøren:

- 1) Aarlig at give en Beretning til Byraadet om, hvad der i Aarets Løb er forefaldet af Vigtighed under hans Omraade, og navnlig om, hvilke Nybygninger, større Byggeforetagender m. v., der ere forekomne, samt en Fortegnelse over de Dispensationer fra Bygningsloven, som ere erhvervede, med vedføjede Oplysninger om mulige til Dispensationen knyttede Betingelser og disses Opfyldelse m. v.
- 2) Hvert Kvartal at tilstille Kjøbstadens Branddirektør en Fortegnelse over de i Kvartalets Løb udfærdigede Bygningsattester.
- 3) Ved Udgangen af hver Maaned at tilstille Bygningskommissionen en Fortegnelse over de i Maanedens Løb udfærdigede Bygningsattester for Vaa-

ningshuse og andre til stadigt Ophold bestemte Bygninger.

§ 8.

Den Protokol, som Bygningsinspektøren har at føre, bekostes af Kæmnerkassen og indrettes efter Bygningskommissionens Forskrift. Den skal bestandig holdes ført og fremlægges i Bygningskommissionens Møder samt forevises en Gang maanedlig for Bygningskommissionens Formand.

§ 9.

Bygningsinspektøren, som ansættes og afskediges af Byraadet under Justitsministeriets Approbation, maa ikke over 2 Dage være fraværende fra Kjøbstaden uden at have meldt sin Fraværelse for Bygningskommissionens Formand og erholdt en anden af Kommissionens Medlemmer konstitueret til at varetage Forretningerne.

Naar Overtrædelse af de lovbestemte Regler for Bygningsarbejder har fundet Sted ved Bygningsinspektørens Forseelse, eller han iøvrigt har overtraadt de ham i Følge Lovgivningen eller denne Vedtægt paahvilende Pligter, anses han ved Politirettens Kjendelse med en Bøde fra 10 til 200 Kroner.

§ 10.

Til Bygningsinspektøren blive ved Byggeforetagender følgende Gebyrer at erlægge:

- 1) For enhver Anmeldelse betales 1 Krone samtidig med Indleveringen af samme.
- Herfra undtages dog saadanne Anmeldelser, som alene angaa Opsætning eller Forandring af Komfurer og Kakkelovne, hvorfor intet betales.
- 2) Ved Opførelsen af en 1 Etages Bygning betales 3 Øre pr. Kvadratalen af Bygningens samtlige Ydermure, eksklusive Overgavle.

Herfra undtages saadanne Bygninger, hvis Grundflade udgjør 20 Kvadratalen eller derunder, og som ikke indeholde noget Ildsted; for disse Bygninger betales intet.

- 3) Opføres en Bygning med mere end 1 Etage, eller paaføres en ældre Bygning flere Etager, betales for hver især af de Etager, som Bygningen faar mere end én, $1\frac{1}{2}$ Øre pr. Kvadratalen af Etagens samtlige Ydermure, dog i intet Tilfælde mindre end 3 Kroner. En Kjælder, hvis Grundflade udgjør mere end 40 Kvadratalen, regnes for en saadan Etage.

Dette Gebyr erlægges ligeledes ved en Hovedforandring af en Bygning f. Ex. fra Boutik-, Pak-, eller Ladehus til Beboelseslejlighed eller omvendt, Bjælkelagsforandring og lignende, og Ombygning af en Bygnings Facade.

Brandgavle beregnes som Ydermure, ogsaa naar de ere fælleds for flere Bygninger.

Den under Post 2 og 3 anførte Betaling erlægges ved Udfærdigelsen af den i § 5 ommeldte Attest.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

VI. Veile

(her haves ingen Bygningsvedtægt).

Vedtægt for Bygningsinspektøren, Bekj. Nr. 110, 22 Oktbr. 1877 (med Tillæg).

Justitsministeriet meddeler herved i Henhold til § 35 i Bygningslov for Kjøbstæderne i Kongeriget Dan-

mark af 30 December 1858 Stadfæstelse paa følgende af Byraadet i Veile vedtagne Vedtægt for Bygningsinspektøren i bemeldte Kjøbstad.

§ 1.

Ethvert Bygningsforetagende, hvad enten dette be-
staar i ny Bygningers Opførelse eller Forandringer af
ældre Bygninger eller af Skorstene, Ildsteder, Koller,
Skillerum, Trapper, Vinduer eller Døre, skal forinden
samme paa begyndes skriftligen anmeldes for Bygnings-
inspektøren og, forsaavidt denne ikke derfra tilsteder
Dispensation, skal Anmeldelsen være ledsaget af be-
hørig Grundrids over det tilsigtede Arbejde. De saa-
ledes modtagne Anmeldelser — som i tvende ligelydende
Duplikater skulle afgives — blive under Dag og Datum
korteligen at indføre i Bygningsinspektørens dertil af
Byraadet autoriserede Protokol. Senest 3 Dage efter
Anmeldelsens Modtagelse skal Bygningsinspektøren der-
efter paa selve Stedet anstille Undersøgelser om alle
Omstændigheder, som kunne komme i Betragtning ved
Bedømmelsen af Byggeforetagendets Lovmæssighed.
Forsaavidt det derved og af Anmeldelsen erfares, at
Bygningsarbejdet falder ind under de Bestemmelser,
som indeholdes i Bygningslovens §§ 4—7, 8 første Af-
deling, 10—19, 22—31 og 34, meddeler han inden
8 Dage efter Anmeldelsens Modtagelse skriftlig Be-
sked paa det ene Exemplar af de modtagne Anmel-
delsers med Angivelse af de Forskrifter, som Loven
fordrer, eller som han til Opfyldelse af disse anser det
nødvendigt at meddele den Byggende til Iagttagelse
som Betingelse eller Regel for Arbejdets Udførelse.
Den saaledes meddelte Besked indføres derhos i Pro-
tokollen.

§ 2.

Forsaavidt der derimod i Følge Anmeldelsen eller

efter den af Bygningsinspektøren anstillede Undersøgelse med Hensyn til Bygningsforetagendet bliver Spørgsmaal om Anvendelsen af Bygningslovens §§ 2, 3, 8 2den og 3dje Afdeling, 9, 20 og 21, sender Bygningsinspektøren begge de modtagne Exemplarer af Anmeldelsen til Bygningskommissionens Formand, hvorom gjøres Antegning i Bygningsinspektørens Protokol, og bliver Bygningssagen da paa sædvanlig Maade at behandle af Bygningskommissionen.

§ 3.

Naar der saaledes af Bygningskommissionen eller af Bygningsinspektøren er meddelt Approbation paa Bygningsforetagendet, har Bygningsinspektøren under dets Udførelse at føre nøje Indseende med, at den approberede Plan følges, og at Bygningslovgivningens Forskrifter fuldstændig iagttages, derunder indbefattet Bygningernes rette Beliggenhed med Hensyn til den angivne Gadelinje. Finder Bygningsinspektøren noget Arbejde udført eller paabegyndt, som er i Strid med Lovgivningen eller de givne Forskrifter, skal han strax give Vedkommende skriftlig Paalæg om at forandre det. Efterkommes dette ikke, og den Byggende ej inden 24 Timer efter, at Paalæget er givet, fordrer dette underkastet Bygningskommissionens Bedømmelse, anmelder Bygningsinspektøren saadant for Politimesteren, for at denne kan træffe de fornødne Foranstaltninger til, at Lovens Bestemmelser kunne blive opfyldte og Vedkommende draget til Ansvar.

§ 4.

Kommer Bygningsinspektøren til Kundskab om, at et Byggeforetagendet er paabegyndt uden at derom er sket Anmeldelse, eller forinden Approbation er meddelt, skal han strax give Bygherren eller Bygmesteren

eller, hvis ingen af disse er tilstede, de ved Byggeriet beskæftigede Arbejdere skriftligt eller i Vidners Paa-hør mundtligt Paalæg om at standse med Arbejdet, indtil behørig Anmeldelse er sket og Planen approberet. Derefter skal han uden Ophold undersøge, om det uanmeldte Arbejde er udført i Overensstemmelse med de lovbestemte Regler, i hvilket Øjemed han er berettiget til at forlange opbrudt eller borttaget, hvad der er til Hinder for Undersøgelsen, hvorefter han om det Forefaldne indsender Meddelelse til Bygningskommissionen. Lige Meddelelse indsender ogsaa Bygningsinspektøren angaaende de af ham i Medhold af Lovens § 34 paa Bygningskommissionens Vegne truffne Foranstaltninger.

§ 5.

Saasnaart et Byggeforetagende, som har været Bygningsinspektørens Tilsyn undergivet, er tilendebragt og udført overensstemmende med Byggeoven, udfærdiger Bygningsinspektøren derom den i Lovens § 33 foreskrevne Attest om, at Bygningsarbejdet kan tages i Brug, for hvilken Attest, der indføres i hans Protokol, de nedenstaaende Gebyrer blive at erlægge, hvorom Attesten vil være at forsyne med Paategning og Kvittering.

Forsaavidt saadant ved Anmeldelsen udtrykkelig er forlangt, skal Bygningsinspektøren tilføje en Erklæring om Beskaffenheden af Arbejdet i det Hele saavel som af de enkelte væsentlige Dele deraf, som ved Anmeldelsen særlig ere udhævede, og betales da Attesten med Tillæg af 1 Krone.

§ 6.

Den Protokol, som skal føres af Bygningsinspektøren, bekostes af Kæmmerkassen og indrettes efter

Bygningskommissionens Forskrift, den skal stedse holdes å jour og fremlægges i Bygningskommissionens Møder samt forevises en Gang maanedlig for Bygningskommissionens Formand og isøvrigt saa ofte denne forlanger det.

§ 7.

Bygningsinspektøren, der ansættes og afskediges af Byraadet under Justitsministeriets Approbation, maa ikke over 2 Dage være fraværende fra Staden, uden at have meldt sin Fraværelse for Bygningskommissionens Formand og erholdt en anden af Bygningskommissionens Medlemmer konstitueret til at varetage hans Forretninger. — Naar Overtrædelse af de lovbestede Regler for Bygningsarbejdet har fundet Sted ved Bygningsinspektørens Forseelse eller han isøvrigt har overtraadt de ham i Følge Lovgivningen eller denne Instrux paahvilende Pligter, anses han ved Politirettens Kjendelse med Bøder fra 10—200 Kr.

§ 8.

Til Bygningsinspektøren bliver ved Byggeforetagender følgende Kjendelser at erlægge:

- 1) Ved Forandringer i en Etages Indre, saasom Anbringelse af ny eller Forandring af ældre Ildsteder eller af Skillerum, Døre, Trapper osv., eller Anbringelse af Tagkviste, Boutiksvinduer, Latrinindretninger, saa og ved Opførelsen af Skure, Halvtagsbygninger og andre Smaabygninger uden Ildsted, betales 1 Kr. ved Anmeldelsen af Arbejdet.
- 2) Ved Opførelsen af en Enetages Bygning betales 2 Øre pr. Kvadratalen af Husets samtlige Ydersider, disse beregnede saaledes, at deres Højde ansættes lige med Etagens indre Højde.

Paaføres en ældre Bygning en Etage eller op-

føres en Bygning med mere end en Etage betales derhos for hver især af de Etager, som Bygningerne indeholde mere end én, efter samme Beregningsmaade $1\frac{1}{2}$ Øre pr. Kvadratalen. En Kjælder regnes som én Etage og Betalingen erlægges for samme efter nysnævnte Regel. Den sidstnævnte Betaling erlægges ligeledes efter samme Beregningsmaade ved en Hovedforandring af en Bygning, f. Ex. fra Boutik, Pakhus o. s. v. til Beboelseslejlighed eller omvendt, Bjælkelagsforandring og Lignende saa og ved Ombygning af en Bygnings Facade.

Betalingen erlægges ved Udstedelsen af den i § 5 ommeldte Attest om, at Arbejdet kan tages i Brug.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

Tillæg til foranstaaende Vedtægt, Bekj. Nr. 61, 25 April 1885.

Justitsministeriet meddeler herved i Henhold til § 35 i Bygningslov for Kjøbstæderne i Kongeriget Danmark af 30 December 1858 Stadfæstelse paa følgende af Byraadet i Veile vedtagne Tillæg til den under 22 Oktober 1877 stadfæstede Vedtægt for Bygningsinspektøren i Veile:

§ 1.

Bygningssager, i hvilke Bygningsinspektøren selv er interesseret, ville være at behandle som nedenfor fastsat.

§ 2.

Bygningskommissionen beskikker et af dens bygningskyndige Medlemmer til at udføre de Forretninger, som efter Vedtægten paahvile Bygningsinspektøren.

§ 3.

Efter at de i Vedtægtens § 1 ommeldte Anmeldelser ere indførte i Bygningsinspektørens Protokol, overgives de til det ovennævnte Medlem, der derefter anstiller den Undersøgelse og giver den skriftlige Besked, som Paragrafen fastsætter. Den meddelte Besked indføres af Bygningsinspektøren i hans Protokol.

§ 4.

Forsaavidt Byggeforetagendet falder ind under de i Vedtægtens § 2 betegnede Byggeforetagender, sender det nævnte Medlem Anmeldelserne, efter at der af Bygningsinspektøren er gjort Antegnning i hans Protokol, til Bygningskommissionens Formand, og bliver forøvrigt at forholde overensstemmende med, hvad der i denne Paragraf er fastsat.

§ 5.

De Forretninger og Pligter, som efter Vedtægtens § 3, § 4 og § 5 paahvile Bygningsinspektøren, komme til at paahvile det oftnævnte Medlem af Kommissionen, og bliver det saaledes ham, der vil have at udfærdige den i § 5 nævnte Attest, ligesom de i Vedtægten fastsatte Kjendelser tilfalde ham for de Forretninger, ved hvilke han fungerer i Bygningsinspektørens Sted.

§ 6.

Naar Bygningsinspektøren ved Bortrejse, Sygdom eller andet Forfald er forhindret fra at udføre de ham paahvilende Forretninger, udføres disse paa hans Vegue af det ovennævnte Medlem af Bygningskommissionen paa den ovenfor angivne Maade.

Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.

Andet Afsnit.

Bestemmelser udenfor Bygningsloven om Bygningsvæsnet i Kjøbstæderne.

Enkelte saadanne Bestemmelser ere allerede omhandlede i Forbindelse med 1ste Afsnit se under Bygningslovens § 5 (Forbud mod Karnapper i Landevejs-gaderne) og § 30 (Afstandsbestemmelser for Vindmøller). Fremdeles skal her anføres:

A. Forordning angaaende Kjøbstæderne i Danmark af 28 Januar 1682.

1. § 4 foreskriver, at „øde Huse, Gaarde, Pladser eller Grunde skal være forfaldne til Byen eller hvo dem vil antage og bebygge, naar Ejermanen ikke inden $\frac{1}{2}$ Aar, efter at han er lovlig advaret, retter for sig, dog de Umyndige at have Aar og Dags Respit til at indløse deres Ejendomme imod Betaling for de resterende Skatter og anvendte Bekostning paa Bygning eller deslige.“ I Følge denne Bestemmelse, om hvis Anvendelse i de enkelte Kjøbstæder der findes adskillige nærmere Forskrifter i Reskriptsamlingen*), fortabes altsaa ubebyggede Grunde i selve

*) Se Adg. 16 Decbr. 1702 §§ 1, 2 (Hjørring), 18 Novbr. 1707, Reskr. 30 Decbr. 1718 og 9 Febr. 1720 (Fredericia), Reskr. 13 Jan. 1741 (Viborg).

Kjøbstaden (ikke udenfor samme, men dog paa Byens Grund, jfr. K. Skr. 13 Febr. 1840) derved, at Ejeren undlader efter given Advarsel at bebygge dem, og maa dette gjælde, hvad enten Grunden aldrig har været bebygget, eller de tidligere Bygninger ere nedfaldne eller afbrændte. Jfr. herved det nedenfor under § 11 Anførte.

Hermed stemmer Forbud 10 Decbr. 1692 mod at indrette Haver ud til Gaden paa øde Bygningspladser i Kjøbstæderne, hvorover Magistraten paa ethvert Sted vedberlig skal holde.

2. § 10 paabyder, at ingen Huse maa være eller bygges (udenfor Kjøbstædernes Begreb især) udenfor Fæstningerne paa 2000 Al. nær Voldene.

Om Betingelserne for Dispensation fra dette Forbud for Fæstningernes Vedkommende henvises til K. Skr. 2 Aug. 1843, Resl. 14 s. M. (to), jfr. Gen. Kom. Koll. Skr. 15 Juli 1826, 9 Maj og 8 Aug. 1829 (disse 3 Skrivelser findes i den militære Reskriptsamling).

3. § 11: „Ingen Kjøbsted-Bygning maa afbrydes og enten til Lands eller Vands bortføres; Hvo saadant gjør, skal give til Straf 100 Rdlr., og Magistraten, i hvilken Kjøbsted det skeer, fordi de ei bedre Opsyn have havt, ligeledes for hvert Huus 100 Rdlr., hvilke Bøder til Qvæsthuset skal være henlagte.“ Jfr. allerede tidligere for Aarhus Stift Reskr. 26 Aug. 1678 § 1.

Indskjærpet ved Reskr. 23 Febr. 1686 og 9 Juni 1741.

K. Skr. 28 Aug. 1830, 30 April 1835, 13 Febr. 1840 og Ind. M. Skr. 27 Jan. 1852 (jfr. med Hensyn til denne sidste K. Skr. 28 Oktbr. 1834 ad 2, der ogsaa omtales i Noten til fornævnte Skr. af 1840) udtale, at dette Forbud fremdeles staaer ved Magt, at det ikke er an-

vendeligt paa nedblæste Bygninger (jfr. derimod foran under § 4) eller paa Bygninger, der ere beliggende paa Kjøbstadens Grund, men udenfor selve Byen. Ved Resl. 6 April 1836 bemyndigedes Kancelliet til at dispensere herfra, hvilken Myndighed senere gik over til Indenrigsministeriet.

Det er formentlig klart, at Bygningsloven, der kun giver Regler for, hvorledes Bygninger skulle opføres og indrettes, ikke har kunnet ophæve de forommeldte Bestemmelser, der utvivlsomt theoretisk taget vedblivende staa ved Magt, ligesom Forholdene vel mulig kunde medføre, at den under 2 ommeldte Forskrift atter fik praktisk Betydning. Men forøvrigt tør det vist anses som temmelig givet, at der ikke i Virkeligheden vil blive Spørgsmaal om mere at anvende disse højst forældede Bestemmelser.

B. Lov om Brandvæsnet i Kjøbstæderne med Undtagelse af Kjøbenhavn Nr. 28 af 21 Marts 1873. Følgende §§ af samme vedkomme i alt Fald tildels Bygningsvæsnet:

§ 11.

Med Hensyn til Kakkelovne og Kaminer, som herefter opsættes, gjælde følgende Regler:

- 1) *de maa ikke anbringes nærmere end 8 Tommer til Træværk, hvilken Afstand dog for Ovne af Porcellæn indskrænkes til 4 Tommer;*
- 2) *de skulle staa paa en Fod af fuld Mur eller paa en Jernfod; er der i Kakkelovnens Bundstade en Rist, altsaa i Foden en Askeskuffe, og Kakkelovnen er anbragt paa en hul Jernfod, skal der umiddelbart under Askeskuffen og mindst 2 Tommer fra Gulvet anbringes en Jernplade, der nøjagtig udfylder Foden;*

- 3) Gulvet skal foran Indfyringen i en Afstand af mindst 12 Tommer og til Siden eller bagtil fra Indfyringen i en Afstand af mindst 6 Tommer være belagt med uantændeligt Materiale;
- 4) Rørene fra dem skulle føres ind i murede Rør og maa ikke komme Loftet eller Træværk nærmere end 8 Tommer. De under Nr. 1, 3 og 4 givne Forskrifter komme ogsaa til Anvendelse paa Komfurer ved Siden af de for disse i Bygningsloven af 30 December 1858 indeholdte Bestemmelser.
- Afveigelser fra Paragrafens Bestemmelser kunne indrømmes af Brandkommissionen, naar den finder, at der er truffet anden Foranstaltning, der udelukker Brandfare.

Det maa herved erindres, at disse Bestemmelser efter §'ens udtrykkelige Ord kun gjælde for de efter 1 Januar 1874 (Tiden for Lovens Ikrafttræden) opsatte Kakkellovne o. s. v. Med Hensyn til de ældre se foran under 1ste Afsnit ved Bygningslovens § 17 (S. 86).

Afstanden efter Nr. 1 skal selvfølgelig maales fra den udvendige Side af Kakkellovnen, Kaminen eller Komfuret (i Modsætning altsaa til hvad der efter Bygningslovens § 15, 2det Stykke, gjælder for Skorstene).

§ 17.

Til særdeles brandfarlige Næringsveje henregnes:

- 1) Fabrikker, hvori tilvirkes eller behandles let eksploderende og let antændelige Legemer, saasom Krudtmøller, Nitroglycerinfabrikker, Skydebomuldsfabrikker, samt Knaldsølv- og Fænghættefabrikker og større Fyrværkerifabrikker;
- 2) Fabrikker, hvori tilvirkes eller anvendes flygtige og let antændelige Stoffer i større Mængde, og hvori tillige anvendes aaben Ild, saasom alle Fabrikker, der tilvirke Belysningsvædske, hvad enten den tilvirkes af Terpentint, Terpentintolie, Stenolie, Biprodukter fra Gas-

værker, Harpix, Kautschouk eller andre lignende Stoffer, Spritfabrikker, Gasværker, Parafinoliefabrikker, Ferniskogierier, Trankogierier, Beg- og Tjærkogierier;

- 3) Fabrikker for Tilvirkning af Fyrstikker af alle Slags, af Ildsten og Ildtændere.

De under Nr. 1 anførte Fabrikker maa ikke anlægges uden Justitsministeriets Tilladelse. Ved Anlæget af de under Nr. 2 og 3 anførte Fabrikker kan det, forsaavidt de drives i større Omfang, af Brandkommissionen forðres iagttaget, at de skulle anlægges i isolerede Bygninger, der ligge i en saadan Afstand saavel fra andre Bygninger som fra anden Mands Grund, som af Brandkommissionen findes passende. Samtlige ovennævnte Fabrikker, saavel de nuværende som de, der herefter oprettes, skulle derhos med Hensyn til deres Indretning og Drift være underkastede saavel de reglementariske Bestemmelser, der fastsættes af Justitsministeriet, som de særlige Forskrifter, det af Brandkommissionen anses nødvendigt at give til Forebyggelse af Brandfare; navnlig kan det forðres, at der ved deslige Værksteder og Fabrikker gives Sprøjter og andre Brandredskaber tilstede samt en for Ildebrandstilfælde tilstrækkelig Vandforsyning. Endelig kunne saadanne Etablissementer underkastes Syn af Sagkyndige, saa ofte Brandkommissionen finder saadant fornødent.

De i Henhold til denne Paragraf og § 21 givne reglementariske Bestemmelser findes i Bekj. Nr. 2, 10 Jan. 1874 §§ 2 ff., hvoraf kun følgende kan siges at berøre Bygningsvæsnet: § 3, forsaavidt den bestemmer, at Fyrsteder, Ovne, Kjedler, Skorstene og andre Indretninger, henhørende til Fabrikken, skulle vedligeholdes i en saadan Stand, at de ikke medføre Brandfare — og § 6, der foreskriver, at i ethvert Lokale med Ildsted, hvis Rist har et Areal af 2 Kvadratfod

eller derover, skal findes enten en Vandbeholder eller en Taphane fra Kjøbstadens Vandværk.

For Tændstikfabrikkers Indretning og Drift i Kjøbstæderne udenfor Kjøbenhavn og i Frederiksberg Sogn ere særlige reglementariske Bestemmelser givne ved Bekj. Nr. 18, 28 Febr. 1877, hvoraf følgende, Bygningens og Lokalernes Indretning vedrørende Regler fremhæves:

- „A. Den Del af Fabrikken, i hvilken Æskerne og Kasserne forfærdiges, Træet sønderdeles til Stikker og disse sættes i Rammer, skal i Henseende til dens Indretning og Drift være underkastet Bestemmelserne i § 20 i Lov om Brandvæsnet i Kjøbstæderne med Undtagelse af Kjøbenhavn af 21 Marts 1873 og i § 20 i Bekjendtgørelse om et af Justitsministeriet stadfæstet Reglement for Brandvæsnet i Frederiksberg Sogn af 1 Februar 1877. Hertil hørende Tørrestuer, der opvarmes til en højere Temperatur end 30° Reamur, skulle være opførte helt af Sten og Metal.
- B. Den Del af Fabrikken, i hvilken Svovlingen og Paraffineringen foregaar, hvor der arbejdes med Tændsatsen eller Strygeflademassen, eller de i dem virksomme Bestanddele, eller hvor der findes ikke indpakkede satsede Svovlstikker, skal foruden at opfylde Bestemmelserne i § 20 i ovennævnte Lov og Bekjendtgørelse tillige være underkastet følgende Bestemmelser:
1. Samtlige Arbejdslokaler skulle være beliggende i Kjælder- eller Stueetagen. Alle Ovne i disse Lokaler — dog med Undtagelse af Ovnene i de Lokaler, hvori Svovlingen og Paraffineringen samt Dypningen foregaar — skulle, forsaavidt de opvarmes med Ild, være omgivne af en fast

- Metalskjærm mindst 3 Fod høj og i en Afstand af mindst 1 Fod fra Ovnen. Over horizontale Varmerør, der ligge mindre end 3 Fod fra Gulvet, skal anbringes skraatstillede Metalskjærme, anbragte saaledes, at intet Affald kan falde ned paa Rørene eller blive liggende paa Skjærmene.
2. a. De Lokaler, hvori der arbejdes med Tændsatsen eller de i samme virksomme Bestanddele, eller hvor der findes ikke indpakkede satsede Stikker, skulle være adskilte fra de Lokaler, hvori der foretages noget Arbejde med Strygeflademassen eller de i samme virksomme Bestanddele eller i hvilke der findes færdige Strygeflader; . . . ligesom Arbejderne fra de sidstnævnte Lokaler ikke maa have Adgang til de førstnævnte Lokaler eller omvendt.
 4. De Rum, i hvilke Svovlingen og Paraffineringen foregaar, skulle være adskilte fra de Rum, i hvilke der arbejdes med eller haves Oplag af satsede Stikker eller Tændsatsen.
 5. a. Tørrelokalerne skulle være adskilte fra Fabrikkens øvrige Arbejdsrum og maa ikke benyttes til anden Arbejdsvirksomhed end til Tørringen.
 7. a. De Lokaler, i hvilke der ved Aftagning eller Ifyldning af satsede Tændstikker, samt ved Æskernes eller Tutternes Bestrygning med Strygeflademassen og derpaa følgende Indpakning beskæftiges 10 Arbejdere eller derover, skulle være forsynede med mindst to hensigtsmæssigt beliggende Udgange, som fore ud til det Fri eller til Rum, hvor der

ikke arbejdes med eller findes Oplag af ikke indpakkede satsede Stikker, og hvorfra der er let og sikker Adgang til det Fri. Hvor et større Antal Arbejdere ere beskjæftigede paa nævnte Maade, kan det paabydes at anbringe et større Antal af slige Udgange fra Lokalerne, eller at en eller flere af dem skulle føre umiddelbart ud i det Fri.

- C. 2. Forinden en Tændstikfabrik sættes i Drift, flyttes, eller dens Drift, efter at have været afbrudt, gjenoptages, skal dette i Henhold til § 22 i Lov af 21 Marts 1873 og § 22 i Bekjendtgjørelse af 1 Februar 1877 anmeldes for Brandkommissionen, for at denne kan afgjøre, om Fabrikationen må drives paa det opgivne Sted, og om det iøvrigt Fornødne i Overensstemmelse med denne Lov og Bekjendtgjørelse er iagttaget.

Denne Bekjendtgjørelse træder i Kraft 1 Maa-
ned efter den Dag, da det Nummer af Lovtidenden,
hvori den bekjendtgjøres, udgaar (1 Marts). Lige-
som dog Bestemmelsen i B. 1. om, at samtlige
Arbejdslokaler skulle være beliggende i Kjælder-
eller Stueetagen, for allerede i Drift værende Fa-
brikkers Vedkommende, saalange de drives paa
samme Sted, først træder i Kraft fra den første
halvaarlige Flyttedag, der indtræffer et fuldt Aar
efter denne Bekjendtgjørelses Træden i Kraft, saa-
ledes skal Brandkommissionen for de nævnte Fa-
brikkers Vedkommende, hvor Omstændighederne
tale derfor, kunne tilstaa indtil en lige saa lang
Frist med at efterkomme de i 4, 5 a og c, 7 a, c
og d indeholdte Bestemmelser.“

Mærk desuden med Hensyn til disse Fabrikker For-
skriften i L. Nr. 13, 14 Februar 1874 § 2 om, at
„i de Tændstikfabrikker, i hvilke der bruges rødt (amorf)
Fosfor og klorurt Kali, skulle de Rum, hvori Be-
arbejdelsen af det røde Fosfor foregaar, være vel af-
sondrede fra de Lokaler, hvori der arbejdes med klor-
urt Kali.“

§ 18.

Ligesom Flytning af Næringsbrug og Fabrikker, der henhøre til de særdeles brandfarlige Næringsveje, ikkun kan tilstedes under de for ny Anlæg gjældende Betingelser, saaledes gjælder det samme om Gjenoptagelsen af Driften af saadanne Næringsbrug eller Fabrikker, naar de have været nedlagte i 2 Aar eller derover.

§ 19.

Naar Værksted- og Fabrikbygninger, der henhøre til de særdeles brandfarlige Næringsveje, skulle underkastes Ombygning eller Tilbygning, bliver det at anmelde for Brandkommissionen, der bestemmer, om Ombygningen eller Tilbygningen kan anses for saa væsentlig, at de i denne Lov for ny Anlæg givne Forskrifter derpaa skulle komme til Anvendelse.

§ 20.

Værksteder til flere end 2 Arbejdere for Snedkere, Stolemagere, Fortepianofabrikanter, Forgyldere og andre Haandværkere, der arbejde i Træ (se herved om Svovlstikkefabrikker foran under § 17), skulle være adskilte fra tilstødende Beboelseslejligheder ved Vægge, der ere af Mur eller røede og pudse, og naar der findes Beboelseslejligheder over eller under saadanne Værksteder, skulle Lofterne henholdsvis i Værkstedet eller i det underliggende Lokale være gipsede.

Naar der i saadanne Værksteder findes aabne Ildsteder,

Kaminer, Kakkelovne eller Limovne, skulle de aabne Ildsteder og Kaminer være forsynede med Jerndøre og en Gulvplade af usforbrændeligt Materiale af 18 Tommers Brede; Kakkelovne og Limovne skulle staa paa en Gulvplade af usforbrændeligt Materiale, som til hver Side er $13\frac{1}{2}$ Tomme bredere end Ovnene, ligesom der udenfor Fyrdøren skal anbringes en Metalkasse af 18 Tommers Højde, der er saaledes fastgjort til Ovnene, at Ild fra Fyrdøren maa falde i Kassen. Endvidere skal der i saadanne Værksteder findes en Vandhane eller en med Vand fyldt Vandbeholder af passende Størrelse, to Brandspande og en Svaber.

Iøvrigt forholdes ved Benyttelsen af de omhandlede Værksteder samt af de dertil hørende Oplag af Træmateriale overensstemmende med de i Vedtægten givne Forskrifter.

Hvor Omstændighederne tale derfor, kan Brandkommissionen tilstaa indtil 2 Aars Frist fra Lovens Træden i Kraft at regne med at efterkomme de i denne Paragraf indeholdte Bestemmelser, fra hvilke derhos Afvigelser kunne tilstaa af Brandkommissionen, naar den finder, at der paa anden ligesaa fyldestgjørende Maade er truffet Anstalt til at forebygge Brandfare.

Jfr. herved Lovens § 1 g, hvorefter i Brandvedtægterne bl. a. skal fastsættes de nærmere Regler for den almindelige Forsigtighed, som vil være at iagttage med Hensyn til de i nærværende § ommeldte Forhold*).

§ 21.

Hvad angaar efternævnte Næringsveje, nemlig:

- 1) Fabrikker, hvori der anvendes megen Ild, saasom Bage-

* Her kan som oplysende og vejledende mærkes for Kjøbenhavn i Medfør af Lov om Brandvæsnet 15 Maj 1868 § 25 givne Regler for disse Værksteder i Pl. 1 Novbr. 1882 (i U. L.) og for Frederiksberg i Vedt. 8 Marts 1877 § 23 (ibid.).

rier, Bryggerier, Maltgjærerier, Kornstørringsovne, Brændevinsbrænderier, Sukkerraffinaderier, Olieraffinaderier, Sæbesyderier, Farverier, Glas-, Porcellæns- og Fajancesfabrikker, Pottemagerier, Tegloevne, Kalkovne, Jern- og Metalstøberier, Klokkestøberier, Maskinfabrikker, Tørrestuer, som opvarmes med aaben Ild eller med Ovne, Fabrikker med Dampkjedler af 6 Hestes Kraft eller derover eller med højere Spænding end 4 Atmosfærens Tryk, eller endelig saadanne, der bruge overhede Dampe;

- 2) endvidere alle saadanne mindre Fabrikker, der, hvis de vare store, vilde henhøre til de særdeles brandfarlige, samt Talgsmelterier, Lysestøberier, Fabrikker for Tilvirkning af kunstige Sten, hvortil anvendes Harpix, Fabrikker for lakerede Varer og deslige, fastsætter Justitsministeriet i almindelige reglementariske Bestemmelser de Forsigtighedsregler, som ved Driften blive at iagttage for at forebygge Brandfare, samt om Sprøjter og andre Brandredskaber skulle være tilstede.

Ang. de i Henhold hertil givne reglementariske Bestemmelser se foran ved § 17.

Tillige mærkes Bekj. Nr. 135, 1 Novbr. 1882 om, at i de her ommeldte Fabrikker og Næringsbrug skulle Fyrstederne indrettes og passes saaledes eller saadan anden Foranstaltning træffes, at Skorstenene ikke udkaste Gnister i større Mængde eller af saadan Art, at de kunne antages at medføre Brandfare for Omgivelserne.

§ 22.

Intet af de i §§ 13 og 14 omhandlede Oplag af brandfarlige Gjenstande maa oprettes, og ingen af de som brandfarlige betegnede Næringsveje eller Fabrikker (§§ 17, 20 og 21) sættes i Drift eller flyttes, eller deres Drift, efter at være afbrudt, gjenoptages uden foregaaende Anmeldelse

for Brandkommissionen, der, efter at det Fornødne i Overensstemmelse med denne Lov og de i Henhold til samme udfærdigede Reglementer er iagttaget, meddele Attest om, at intet derfor er til Hinder.

§ 23.

Kirker, Theatre, Udstillings- og Forlystelseslokaler og andre Bygninger, hvor der i store Rum samles en betydelig Menneskemasse, ere undergivne Brandkommissionens særegne Tilsyn. Brandkommissionen kan navnlig fordrø, at saadanne Lokaler ere forsynede med et tilstrækkeligt Antal Udgange, og at der i dem haves Sprøjter og andre Brandredskaber tilstede samt en for Ildbrandstilfælde tilstrækkelig Vandforsyning, saavel som at der efter Omstændighederne holdes Brandvagt, naar Lokalet afbenyttes, alt paa Ejerens Bekostning.

Her mærkes Bekj. Nr. 168, 14 Decbr. 1881 om Forandring i § 28 i L. om Brandvæsnet i Kbhvn af 15 Maj 1868 og i nærværende §; Bekjendtgjørelsen er saalydende:

„I Medfør af § 42, sidste Stykke, i Lov om Brandvæsnet i Kjøbenhavn af 15 Maj 1868 og af § 37, sidste Stykke, i Lov om Brandvæsnet i Kjøbstæderne med Undtagelse af Kjøbenhavn af 21 Marts 1873, fastsættes herved Følgende: Theatre og lignende Forlystelseslokaler, saavel de nuværende som de, der herefter indrettes, skulle, foruden som hidtil at være undergivne Brandvæsnets særegne Tilsyn, endvidere med Hensyn til deres Indretning og Benyttelse være underkastede de Forskrifter, som Brandvæsnet finder det fornødent at foreskrive for at forhindre Udbrud af Ild, for at sikre en hurtig Slukning af udbrydende Ild og, i Tilfælde af Ildsvaade, for at sikre og lette Redning af de i Bygningen værende Per-

soner. Hvilket herved bringes til almindelig Kundskab.“*)

§ 37.

Justitsministeriet bemyndiges til efter Forhandling med de militære Ministerier at tilstede de for militære Formaal fornødne Modifikationer i Lovens Bestemmelser, saavel som til at udvide de om Oplag af brændbare og brandfarlige Stoffer i §§ 12—14, 16 samt de om brandfarlige Næringsbrug og Fabrikker i §§ 17—21 givne Forskrifter til andre end de der nævnte Stoffer og Næringsbrug.

§ 39.

Denne Lov gjælder for Kjøbstæderne, Kjøbenhavn undtagen, og Kjøbstadjorderne; for den Del af Kjøbstadjorderne, for hvilken Bygningsloven af 30 Decbr. 1858 ikke er gjældende, bliver det dog ved Affattelsen af den i § 1 ommeldte Vedtægt at iagttage, at det ikke paalægges Bygningsejerne at anskaffe andre Brandredskaber, end hvad der efter Lov om Brandpolitiet paa Landet af 2 Marts 1861 § 36, jfr. Lov af 30 December 1858 § 41, for Tiden paaheiler dem. Hvor Kjøbstadens Jorder strække sig saa langt fra Kjøbstaden, at det ikke er venteligt, at Sluknings- og Redningsforanstaltninger med Virksomhed kunne træffes fra Kjøbstaden, kan der for nærmere fastsatte Dele af Kjøbstadjorderne ved den ovennævnte Vedtægt træffes en særskilt Ordning af Slukningsvæsnet, nærmest fastsat efter de for Landet gjældende Regler. Denne Lovs Bestemmelser komme endvidere til Anvendelse paa de Dele af et Landsogn, der ere inddragne indenfor den i Bygningsloven af 30 December 1858 § 1 ommeldte Linje, samt paa saadanne

*) De i Henhold hertil for Kjøbenhavn givne Forskrifter findes i Bekj. 21 Decbr. 1881 (i U. L.).

til en Kjøbstad grændsende Dele af Landsogne, for hvis Vedkommende saadant af Justitsministeren efter Forhandling med Landsognets Kommunalbestyrelse bestemmes; i saadanne Tilfælde fastsættes det ved Overenskomst mellem Byraadet og Sogneraadet, med Amsraadets Samtykke, eller i Tilfælde af Uenighed af Indenrigsministeren, hvor stort Bidrag der for Landsognets Vedkommende skal ydes til de til Kjøbstadens Brandvæsen medgaaende Udgifter.

Jfr. herved J. M. Skr. Nr. 7, 10 Jan. 1885 (citeret under Kjøbstadbygningslovens § 41).

§ 40.

Denne Lov . . . træder i Kraft den 1 Januar 1874 . . .

I Henhold til disse Bestemmelser bør Bygningskommissionen, for ikke at berede de Byggende unødige Vanskeligheder og Tidsspilde, jevnlig indhente Brandkommissionens Erklæring, inden der efter Bygningslovens § 83 meddeles Tilladelse til paatænkte Byggeforetagender. Med Hensyn til Kontrollen med Bestemmelsernes Overholdelse under Byggeforetagendet jfr. den foran ved bemeldte § S. 139 (under „Bygningsattesten“) gjorde Bemærkning.

C. Sundhedsvedtægterne.

I Følge Lov om visse for Sundheden skadelige Næringsveje af 10 Marts 1852 § 7 er Justitsministeren udenfor Kjøbenhavn og sammes Grund — altsaa ogsaa paa Landet —, efter at Stedets Kommunalbestyrelse og Sundhedspoliti har havt Lejlighed til at yttre sig, bemyndiget til, i Lighed med de ved Lovens §§ 1—6 for Kjøbenhavn givne Bestemmelser, at træffe de Foranstaltninger, som Forholdene paa de enkelte Steder

maatte gjøre tilraadelige; og hvor særskilte Regulativer til Udførelse af Lovens Bestemmelser maatte blive bragte i Forslag af vedkommende Kommunalbestyrelser, kan Justitsministeren stadfæste saadanne for et Tidsrum af ikke over 5 Aar ad Gangen. De nævnte Bestemmelser for Kjøbenhavn gaa blandt andet ud paa, at en Del for Sundheden skadelige Næringsbrug ikke maa anlægges eller flyttes, forinden Sundhedskommissionens Samtykke er erhvervet med Hensyn til Stedet, ligesom Kommissionen kan give nærmere Forskrifter for saadanne Næringsbrug; hvilke Forskrifter ogsaa kunne være rettede paa selve Bygningens Indretning. Det findes imidlertid ikke nødvendigt nærmere at dvæle ved denne Lov; thi ganske vist staar dens fornævnte § 7 vedblivende ved Magt, men den er dog nu kun af ringe praktisk Betydning særlig for Kjøbstæderne, idet de for disses som ogsaa for mange Landkommuners Vedkommende i den her omhandlede Retning gjældende Bestemmelser nu maa søges i de lokale Sundhedsvedtægter, der ere udfærdigede i Henhold til Lovene af 12 Jan. 1858, 29 Decbr. 1862 og 28 Marts 1868, og som ikke ved deres Forskrifter herom ere bundne til de i Lovene af 1852 opregnede Næringsbrug. Betræffende denne Lov skal derfor kun bemærkes, at § 7 ikke hjemler Ministeriet Myndighed til, at forbyde Anlægget af Kalk-, Tegl- eller Cementbrænderier, da disse ikke nævnes i Lovens § 1, J. M. Skr. 19 Septbr. 1855, og at Færiskogier maa henregnes til de i bemeldte § nævnte kemiske Fabrikker, J. M. Skr. Nr. 44, 18 Marts 1885.

Da de enkelte Sundhedsvedtægter (der ere optagne i Lovtidenden og i „Nyt Lovlexikon“ opregnes i alfabetisk Orden) ere af noget forskjelligt Indhold, er det ogsaa forskjelligt, hvilke Bygningsvæsnets vedkommende Bestemmelser de indeholde; men i Reglen ville Forskrifter findes om Ordningen af Afløbet, ogsaa fra Byg-

ninger, om Latriners, Møddingsteders og Skarnkisters Indretning, som foran nævnt om de for Sundheden skadelige Næringsvejes Anlæg, Indretning og Drift om større Ildsteders Indretning til at forhindre generende Røg, om Stalde, om Logishuse og Lejeboliger. Endelig vil den for Bygningsvæsnet betydningsfuldeste Del af Vedtægterne ofte findes i et særskilt Afsnit handlende om „Byens Udvidelse og Bebyggelse“, hvori Regler gives om Sundhedskommissionens Myndighed til ved paatænkt Bebyggelse af hidtil ubebyggede Grunde at bedømme saavel, hvorvidt disse ere egnede dertil, som Udvidelsesplanen i sin Helhed, om Byggepladsers Opfyldning og om, at nyopførte Bygninger — ordentligvis dog kun saadanne, der ere bestemte til Beboelse eller dog til Ophold for Mennesker — ikke maa tages i Brug, forinden de ere tilstrækkelig udtørrede.

I sidstnævnte Henseende mærkes Dom i H. R. T. f. 18 $\frac{1}{2}$ S. 784 (og i Udtog i U. f. R. 1883 S. 559) angaaende Anvendelsen af Sundhedsvedtægten for Aalborg i Bekj. Nr. 112, 15 Oktbr. 1878 § 34*): En Frisør og Barber havde opført en treetages Bygning, hvor han en Maaned efter, at den var bragt under Tag, uden Sundhedskommissionens Tilladelse tog Stueetagen i Brug til sin Forretning, medens han med Husstand havde Natteleje andetsteds i Byen, hvorhos han undlod at efterkomme et Paalæg af Kommissionen

*) Lyder saaledes: Ingen nyopført Bygning maa tages i Brug, forinden den er tilstrækkelig udtørret, og Sundhedskommissionen dertil har givet Tilladelse. Dog maa Indflytning i ny Bygninger paa to eller flere Etager ikke finde Sted inden 6 Maaneder, efter at Bygningen er kommen under Tag. Hvad angaar Bygninger paa 1 Etage uden Kjelder, skal Indflytning kunne tilstedes efter 4 Maaneders Forløb, naar Kommissionen skjønner, at Bygningen er tilstrækkelig udtørret.

om at rømme Etagen; han blev idømt Bøde og under Dagmukt tilpligtet at rømme de paagjældende Lokaler, da Forbudet i Vedtægten mod at tage ny Bygninger i Brug uden Sundhedskommissionens Tilladelse er givet i al Almindelighed, uden at der navnlig er Foje til at antage, at det alene skulde gjælde saadanne Bygningers Benyttelse til Natteophold.

Sundhedsvedtægternes Bestemmelser om Bygningsvæsnet ville ofte medføre, at Bygningskommissionen ikke bør meddele Tilladelse efter Bygningslovens § 33 til paatænkte Byggeforetagender uden først at indhente Sundhedskommissionens Erklæring over samme. Med Hensyn til Kontrollen med, at de her omhandlede Forskrifter blive iagttagne ved Byggeforetagender jfr. forøvrigt den ved nævnte § 33 S. 139 (under „Bygningsattesten“) gjorte Bemærkning.

Endnu skal her kun nævnes, at et meget stort Antal Sundhedsvedtægter bestemmer, at Justitsministeriets Bekj. Nr. 133, 7 Novbr. 1876 indeholdende Bestemmelser angaaende Orden og Renlighed m. v. i Cigar- og Tobaksfabrikker i Kjøbenhavn skal komme til Anvendelse i de paagjældende Kjøbstæder. Denne Bekjendtgørelse, hvoraf den største Del angaar Fabrikernes Indretning, skal derfor anføres her: „§ 1. „De egentlige Arbejdslokaler i Cigar- og Tobaksfabrikkerne, hvori Arbejderne til Stadighed opholde sig, skulle være saa rummelige, at der mindst sikres hvert Individ et Rumfang Luft af 180 Kubikfod, der dog, hvor Lokalerne ere særdeles lyse og vel ventilerede, af Sundhedskommissionen kan ned sættes til 150 Kubikfod. § 2. Ethvert egentlig Arbejdslokale skal være forsynet med en forsvarlig trækkende Vindovn. Bilæggerovne, Gasovne eller lignende transportable Varmeapparater maa ikke be-

„nyttes. Hvert Arbejdslokale skal være forsynet med
 „Vinduesventil, og hvor det er gjørligt, med en til-
 „strækkelig stor Ventil til et Skorstensrør, forsaavidt
 „ikke bedre Ventilationsapparater ere indrettede. § 3.
 „Hvor større Fabrikslokaler til Cigar- og Tobaks-
 „fabrikation opføres fra nyt, skulle disse være for-
 „synede med passende Ventilationsindretninger efter
 „Sundhedskommissionens nærmere Bestemmelse. § 4.
 „I Cigar- og Tobaksfabrikker, hvor Arbejdslokalerne
 „ikke ere forsynede med særegne passende Ventila-
 „tionsindretninger, skulle disse Lokaler daglig i Mid-
 „dagstiden fuldstændig udluftes. Hvor ny Fabriks-
 „lokaler indrettes, skal der efter Sundhedskommissionens
 „Skjøn findes et eller flere Lokaler, der kunne opvar-
 „mes, og som udelukkende ere bestemte til Opholds-
 „sted for Arbejderne i Hviletiden, og hvor disse skulle
 „opbevare deres medbragte Mad. § 5. Hver Aften
 „efter Arbejdets Ophør skal i hvert Arbejdslokale
 „Gulvet bestænkes med Vand og fejes, og mindst en
 „Gang om Maaneden skal Gulv og Panel vadskes. En
 „Gang om Aaret skulle Lofterne og Væggene i Arbejds-
 „lokalerne hvidtes. § 6. Til Arbejdsrum for Cigar-
 „og Tobaksarbejdere maa ikke benyttes Kjælderlejlig-
 „heder, medmindre Sundhedskommissionen dertil giver
 „sit Samtykke. Denne Bestemmelse træder dog for-
 „ allerede i Drift værende Fabrikkers Vedkommende
 „først i Kraft fra den 1ste halvaarlige Flyttedag, der
 „indtræffer et fuldt Aar efter denne Vedtægtsbestem-
 „melses Træden i Kraft. § 7. Udpakning af Tobaks-
 „blade og Løsning af disse skal altid ske i Lokaler,
 „i hvilke der ikke samtidig foretages andet Arbejde.
 „§ 8. Tørrestuerne for Røgtobak maa ikke staa i
 „direkte Forbindelse med andre Arbejdslokaler, og
 „Tørreovnen skal være forsynet med et Røgfang, der
 „udmunder i en godt trækkende Skorsten eller i et

„Rør, som kan føre Dampene bort fra Lokalet. Hvor
 „Tørreovnen eller Panden kan anbringes i Nærheden
 „af Vinduer, kan Røgfanget dog bortfalde, og skal da
 „under Tørringen Vinduerne holdes aabne. I Cigar-
 „fabrikker maa Tørrestuen ikke benyttes som Arbejds-
 „lokale, og intet af Lokalerne maa opvarmes ved den
 „varme Luft fra Tørrestuen. § 9. De Møller, der be-
 „nyttes til Formaling af Snustobak, skulle være inde-
 „sluttede i et Hylster, der forhindrer Støvet fra at
 „trænge ud i Arbejdslokalet, eller i hvert Fald skal
 „Formalingen og Sigtingen finde Sted i Lokaler, der
 „ikke samtidig benyttes til andet Arbejde. § 10. I de
 „Arbejdslokaler, hvor der fortrinsvis udvikles Støv,
 „maa det ikke tillades Arbejderne at holde Maaltid.
 „§ 11. Disse Bestemmelser gjælde kun for Fabrikker,
 „der beskæftige mere end 5 Arbejdere. § 12. Et trykt
 „Exemplar af disse Bestemmelser skal findes opslaaet
 „i hvert Arbejdslokale.“

D. Politivedtægterne.

Ved disse i Henhold til L. Nr. 21, 4 Febr. 1871, Afsnit I, udfærdigede Vedtægter (der ikke findes i de trykte Samlinger) er der overalt i Kjøbstæderne og Handelspladserne, maaske ogsaa i enkelte Landjurisdiktioner, foreskrevet Regler til Forebyggelse af Hindring og Fare for Færdslen ved Udførelsen af Byggearbejder, navnlig om Beskaffenheden og Benyttelsen af Stilladser, Stiger, Vinder o. desl. og om Indhegningen af Arbejdsstedet. Ligeledes vil der være tillagt Politiet Myndighed til at paabyde de fornødne Foranstaltninger med Hensyn til Bygninger, der ere saaledes brøstfældige, at der er Fare for Nedstyrtning. Egentlige Bygningsregler, det vil sige Regler for Bygningers Indretning, findes derimod ordentligvis ikke i

Politivedtægterne; dog kan bemærkes, at det ved Vedtægten for Randers paabydes, at der paa den mod offentlig Gade vendende Side af Skifertage skal anbringes Indretninger, som kunne forhindre Snes Nedskriden af Taget i større Mængde.

I de Landjurisdiktioner, hvor Politivedtægt ikke haves eller Vedtægten intet indeholder herom, vil Politiet dog i Følge Sagens Natur, jfr. ogsaa Fdg. 22 Oktbr. 1701 II Post VII Kap. §§ 2, 3 og den ældre kbhvske Bygningsl. 17 Marts 1856 §§ 3, 4*) være baade berettiget og forpligtet til at vaage over, at Byggeforetagender ikke udsætte andre for Fare eller i ufornoden Grad vanskeliggjøre Færdslen.

E. Plakat 5 Maj 1847 om Forbud mod brandfarlige Tage m. m. indenfor en vis Afstand fra Jernbaner. Se herom under Brandpolitil. f. Land. 2 Marts 1861 § 7 nedenfor S. 283—84.

F. Endelig kan mærkes Lov om Sandflugtens Dæmpning 29 Marts 1867 § 17, hvorefter der i de under offentlig Fredning staaende Sandflugtstrækninger ikke maa opføres Bygninger uden Klitinspektørens, efter Indstilling af Sandflugtskommissionen, dertil meddelte Samtykke. Denne Bestemmelse er almindelig og gjælder saavel for Kjøbstæderne som for Landet.

*) Ikke gjentaget i den nugældende L. Nr. 164, 21 Novbr. 1871, naturligvis fordi Bestemmelser i saa Henseende ere givne ved Politivedtægten.

Bygningslovgivningen

for

Landet.

De almindelige Regler for Bygningsvæsnet paa Landet indeholdes i Lov om Brandpolitiet og det nærmest dermed i Forbindelse staaende Bygningsvæsen af 2 Marts 1861, hvis 1ste Kap. særlig handler om bemeldte Bygningsvæsen. Denne Lov tager altsaa kun Hensyn til Brandfarligheden, og der eksisterer ikke som for Kjøbstæderne almindelige sanitære Forskrifter om Bygningers Indretning, medens saadanne kunne gives for de enkelte Landkommuner ved de foran S. 260 under C. omhandlede Sundhedsvedtægter.*) Men foruden den nævnte almindelige Lov er der en Række betydningsfulde Love og dertil knyttede Regulativer betræffende Bygningsvæsnet i Landkommuner eller Dele af saadanne, som efter deres særlige Beskaffenhed tiltrænge videre gaaende Bygningsregler, hvilke Bestemmelser fremstilles i 2det Afsnit.

For Brandpolitiloven fandtes foruden enkelte mere specielle Bestemmelser om Bygningsvæsnet paa Landet (der ville findes anførte i det Følgende) kun de meget tarvelige Bygningsregler i Fdg. om Brandvæs-

*) En ogsaa for Landet-gjældende Lovbestemmelse kan dog nævnes i denne Forbindelse, nemlig den foran S. 255 anførte L. Nr. 13, 14 Febr. 1874 § 2 om Tændstikfabrikker.

net 29 Febr. 1792 §§ 1—4. Denne Forordning er vel ophævet ved Loven af 1861 § 54, men da samme efter sine enkelte Bestemmelser og særlig § 17 som Regel ikke er anvendelig paa de før Lovens Kundgjørelse opførte Bygninger, bliver disses Lovlighed fremdeles at bedømme efter bemeldte Forordning, hvilket ogsaa er udtalt i Kbhvns Overrets Dom i J. U. f. 1863 S. 221.

Første Afsnit.

6
Loven af 2 Marts 1861.

Den om Bygningsvæsnet handlende Del
af samme.

*Kap. 1. Regler for Bygningers Opførelse
paa Landet.*

§ 1.

Naar et Sted, hvorved her forstaaes en Gaard, et Hus eller en Samling af Bygninger, bestemte til selvstændig Bedrift, af Nyt opføres paa Landet, skal der imellem et saadant Sted og ethvert andet Sted være følgende Mellemrum: 1) 5 Alen, naar begge Steder ere opførte af Mur, stampet Ler eller Mur- og Bindingsværk med ildfast Tag og Ydervæggene ikke ere beklædte med Brædder eller andet ildfængende Materiale (ikke brandfarlige Bygninger); dog kunne saadanne Steder endog bygges umiddelbart op til hinanden (se 2det Stykke af Bemærkningerne til § 2), naar de adskilles ved en Brandgavl (jfr. § 16), 2) 50 Alen, naar begge Steder ere opførte af eller beklædte med brandfarligt Materiale, eller ere dækkede med ildfængende Tag (brandfarlige Bygninger), og 3) 20 Alen, naar det ene Sted ikke er brandfarligt og det andet er brandfarligt. Bestaar et Sted af baade ikke brandfarlige og brandfarlige Bygninger, maa ingen af disse komme Nabostedet

eller sammes enkelte Dele nærmere, end det er tilladt efter enhver enkelt's Bygningsmaade. Herfra undtages dog saadanne smaa Skure og dest., der med Taget ikke ere over $\frac{4}{2}$ Alen høje og intet Ildsted indeholde. Afstanden regnes stedse i lige Linje fra Væg til Væg.

De ældre lignende Regler i Fdg. 29 Febr 1792 § 3 og Pl. 8 Decbr. 1809, jfr. Fdg. 23 Marts 1827 § 17, ere ophævede ved Lovens § 54. (Der findes talrige administrative Afgjørelser og Domme om Anvendelsen af disse Bestemmelser, men de skjønes ikke at have aktuel Interesse).

Angaaende hvad der efter §'ens Definition skal anses som „et Sted“ mærkes følgende Domme og ministerielle Resolutioner:

En Tiltalt, der med Kone boede hos sin Svigerfader, havde med dennes Samtykke paa hans Grund opført en alene til Pottemageri indrettet, tildels med Straatag dækket Bygning i en Afstand af mindre end 20 Alen fra Svigerfaderens Hus. Da Svigerfaderen ikke havde nogen Del i Ejendomsretten over Bygningen eller i det af Tiltalte drevne Pottemageri, blev bemeldte Bygning anset som bestemt til selvstændig Bedrift, og Tiltalte idømt Bøde samt tilpligtet til under Dagmulkat at foranstalte Bygningen nedreven inden 3 Maaneder efter Dommens Forkyndelse (hvis Svigerfaderens Hus var teglhængt, hvad ikke kan ses af Dommen, men synes at have været Tilfældet, da Afstanden til Pottemageriet ellers skulde have været 50 Al., burde dettes Forsyning med brandfrit Tag formentlig have været opstillet som Alternativ ved Siden af dets Nedrivelse), Viborg Overrets Dom i U. f. R. 1869 S. 309.

Da Afstandsbestemmelserne i nærværende § maa komme til Anvendelse, naar Ejeren selv paa sin tid-

ligere bebyggede Grund opfører et Sted, der uden at være en Tilbygning til nogen af de tidligere opførte Bygninger (jfr. § 5) er bestemt til selvstændig Bedrift, blev en Tiltalt, der havde opført et teglhængt, til selvstændig Udleje bestemt Hus i en Afstand af 11 Alen fra sin spaantækkede Lade, mulkeret og tilpligtet til inden 3 Uger at nedrive enten Huset eller Laden eller i alt Fald dække denne med brandfrit Tag, Kbhvns Overrets Dom i U. f. R. 1880 S. 606.

Aftægtsboliger kunne efter det særlige mellem Aftægtsnyderen og Aftægtsyderen bestaaende Forhold ikke i Relation til dennes Sted anses som selvstændige Steder, paa hvilke de foreskrevne Afstandsbestemmelser skulde finde Anvendelse, J. M. Skr. 30 Decbr. 1862 og Nr. 45, 16 Febr. 1872. Jfr. ogsaa tidligere J. M. Skr. 10 Febr. 1854, der fremhæver, at dette kun gjælder, saalænge Aftægtsnyderen bebod Stedet.

Det er en Selvfølge, at nærværende § ikke afgiver nogen Hjemmel til at fordre nogen vis Afstand eller Brandgavl mellem de flere til samme Bedrift hørende Bygninger, se den under § 11 1ste Stykke citerede Dom.

En Tiltalt, der i 1872 havde opført en ikke brandfarlig Staldbygning i en Afstand af 2 Al. 9 Tom. og 1 Al. 4 Tom. fra Naboens henholdsvis Nord for samme beliggende ikke brandfarlige Beboelsesbygning og Øst for samme liggende brandfarlige Halvtagsbygning, blev frifunden, da Staldbygningen var adskilt ved behørig Brandgavl for Beboelsesbygningen i Nord, medens Halvtagsbygningen, der i 1873 var ombygget og forsynet med Ildsted, i 1872 var i en saadan Tilstand, at den maatte henregnes under Undtagelsesbestemmelsen i §'ens næstsidste Punktum, der

maa antages at indeholde en almindelig Regel og ikke blot at referere sig til det umiddelbart foregaaende Punktum og Punkt 3, men til hele §'en, Kbhvns Overrets Dom i U. f. R. 1874 S. 891.

En Gaardmand anset berettiget til at ombytte Tegtaget paa sit Stuehus, der var 50 Alen fjernet fra nærmeste Nabobygning, med Straatag, uanset at en Længe af de til Gaarden hørende straatækkede Udhusbygninger, der kun vare 2 Alen fjernede fra Stuehuset, laa i 30¹/₂ Alens Afstand fra en straatækket Nabobygning, J. M. Skr. Nr. 128, 27 April 1872.

Angaaende hvad der er at anse som ildfast Tag, og hvad som ildfængende, henvises til det under Kjøbstadbygningslovens § 12 foran S. 53—55 Anførte. — Der findes ingen Forskrifter i Loven om de ildfængende Tages Indretning til Begrænsning af deres Farlighed; men ved Cirk. 7 Juli 1868 (i D. T. S. 701) har Justitsministeriet søgt at virke til, at der benyttes galvaniseret Jerntraad i Stedet for Halmsimer til at binde Straatage med.

Angaaende Anvendelsen af Lovens §§ 18 (Amtmandens Dispensationsmyndighed) og 19 (Justitsministeriets Myndighed til at frafalde en lovstridig Indretnings Borttagelse eller Forandring) paa de i nærværende og efterfølgende Paragrafer (o: §§ 3—7) fastsatte Afstandsbestemmelser mærkes følgende tvende Cirkulærer:

J. M. Cirk. 15 Juni 1869 (i D. T. 627): „Justitsministeriet har bragt i Erfaring, at der til Amtmændene som Følge af den dem ved Brandpolitiloven af 2den Marts 1861 § 18 tillagte Dispensationsmyndighed indgives en stor Mængde Andragender om Fritagelse for at overholde de med Hensyn til Op-

førelsen af ny Bygninger og Tilbygninger til ældre, navnlig i Lovens §§ 1 og 5, fastsatte Afstandsbestemmelser, og at der ofte, i Tillid til at en saadan Dispensation uden Vanskelighed vil kunne opnaas, erhverves Byggegrunde, for hvis Vedkommende Afstandsbestemmelserne ikke ville kunne iagttages, indkjøbes Bygningsmateriale eller træffes andre forbedrende Skridt. Ministeriet har derhos selv modtaget ikke faa Andragender om i Henhold til samme Lovs § 19 at blive meddelt Tilladelse til at lade en i Strid med de omhandlede Bestemmelser allerede opført Bygning blive staaende. Da Ministeriet imidlertid maa lægge særdeles Vægt paa, at oftnævnte Bestemmelser, saaledes som det har været Lovens Mening, kun aldeles undtagelsesvis fraviges, skulde Man tjenstligst anmode Hr. (Tit.) om paa hensigtsmæssigste Maade at bringe til almindelig Kundskab i det Dem anbetroede Amt, dels at de i Lov af 2den Marts 1861 § 18 omhandlede Dispensationer kun kunne ventes tilstaaende, naar samtlige de der forenskrevne Betingelser i fuldt Maal ere tilstede, hvortil det ikke kan henregnes, at en Grund er erhvervet til Byggeforetagender, som allerede ved dens Erhvervelse kunde forudses at ville komme i Strid med Byggelovgivningens Forskrifter, dels at Ministeriet er tilbids kun at benytte den det i Følge § 19 tilkommende Ret til at tilstede, at en i Strid med Loven opført Bygning maa forblive staaende, i saadanne Tilfælde, hvor det kan forudsættes, at Amtet, hvis Bygningen ikke allerede havde været paabegyndt eller opført, vilde have fundet, at der var fuldgyldig Anledning til at tilstaa Fritagelse fra Afstandsbestemmelserne, altsaa navnlig naar der foreligger en anbefalende Indstilling fra vedkommende Sogneraad og Hensynet til den offentlige Sikkerhed tilsteder

„den ansøgte Fritagelse, samt derhos de stedlige Forhold erkjendes at gjøre denne nødvendig.“

J. M. Cirk. Nr. 10, 30 Januar 1873: „Foranlediget ved et indtruffet Tilfælde, skal Justitsministeriet herved tjenstligst anmode De Herrer Amtmænd om, under Udøvelsen af den dem ved Loven om Brandpolitiet paa Landet og det nærmest dermed i Forbindelse staaende Bygningsvæsen af 2den Marts 1861 § 18 tillagte Bemyndigelse til ved Bygningsforetagender at fritage fra de i Loven foreskrevne Afstandsbestemmelser, behagelig for Fremtiden at paase, at der ved Meddelelsen af slige Fritagelser ikke blot tages fornødent Hensyn til de Interesser, som for det Offentliges Vedkommende ere at iagttagende, og hvis Varetagelse nærmest skulle sikkes ved de af Sogneraadene afgivne Erklæringer, men at der tillige ses hen til, hvorvidt det paatænkte Bygningsforetagende for Naboerne mulig maatte medføre en Forhøjelse af Kontingentet for Brandforsikringen af deres Ejendomme, saa at Tilladelsen i Tilfælde, hvor den maa antages at kunne drage en slig Følge efter sig, ikke meddeles, forinden de paagjældende Naboer have meddelt deres Samtykke.“

Det maa anses som en Selvfølge, at Lovgivningens Afstandsbestemmelser for straatakkede Bygninger ikke kunne bringes til Anvendelse paa Stakke eller Hæs af Korn, Hø eller Halm, og at der altsaa ikke kan fordres nogen vis Afstand mellem dem og Bygninger, se ogsaa K. Skr. 11 Maj 1824, J. M. Skr. 30 Oktbr. 1851, 4 Septbr. 1856, 23 Oktbr. 1862.

Ang. at de foreskrevne Afstandsbestemmelser ikke maa tilsidesættes ved Afhændelse af enkelte Dele af en Bygning eller ved Ejendommens Udstykning se de

under den sidste Del af Bemærkningerne til Kjøbstadbygningslovens § 9 S. 46 og 47 anførte Skr. 22 Jan. 1859 og Cirk. 13 Juni 1856.

§ 2.

Enhver Brandgavl, der adskiller en Bygning fra Nabostedet, skal være Grundmur af mindst én Stens Tykkelse og række 6 Tommer over Taget, samt være udfuget med Kalk eller Cement, forsaa vidt den er udsat for Vejrligets umiddelbare Paavirkning. Ingen Drager eller andet Træværk maa lægges dybere ind i en saadan Gavl end Murens halve Tykkelse, og maa der i samme kun anbringes Aabninger med Jerndør i Jernramme. En Brandgavl kan iøvrigt være fældes for to til hinanden stødende til forskellige Ejendomme hørende Bygninger, naar den foruden at opfylde de ovennævnte Betingelser, er forsvarlig forbunden med begge Bygninger, og der ved tinglæste Deklarationer er erhvervet Sikkerhed for, at den ikke kan borttages af nogen af Ejerne, saalænge en af Bygningerne endnu staar.

Skjøndt §'en kun taler om Gavle, er det utvivlsomt, at det samme gjælder om enhver anden Yderside af en Bygning, der ligger i Skjellet til Nabostedet, se det under Kjøbstadbygningslovens § 8 foran S. 37—38 Anførte.

„der adskiller en Bygning fra Nabostedet“. To Haandværkere, der tiltaltes for ikke at have opført Brandgavlene paa tvende afbrændte og gjenopførte Huse 6 Tommer over Taget, bleve frifundne, da Husenes Gjenopførelse „var paabegyndt, forinden noget af Nabostederne var opført eller der var begyndt herpaa, og de kunde saaledes ikke siges, dengang deres Opførelse paabegyndtes, at opføres umiddelbart op til Nabostederne, hvilket efter § 1,

Post 1, er en Betingelse for Adskillelsen ved Brandgavl⁴, Kbhvns Overretsdøm i J. U. f. 1866 S. 313. Paa Landet kræves Brandgavl altsaa kun til Adskillelse fra en tilstødende Nabobygning, medens efter Kjøbstadbygningslovens § 8 enhver Gavl i Skjellet til Naboejendommen skal være Brandgavl.

„Grundmur“. Skjøndt Lovens § 10, der foreskriver, at ogsaa Skorstene skulle opføres heraf, tillader Anvendelsen af raa Sten, antages det dog som afgjort, at en Brandgavl kun kan opføres af helbrændte Sten, jfr. Bemærkningerne til 1ste Stykke af Kjøbstadbygningslovens § 6 foran S. 22—24.

§ 3.

Beg-, Tjære-, Fernis- og Trankogerier, Tegl- og Kalkovne samt Vindmøller maa ikke opføres nærmere ved anden Mands Grund end 50 Alen, medmindre Naboen dertil giver sit Samtykke (mærk herved Slutningsbestemmelsen i § 6). Ved Vindmøller maa desuden kun Møllerhuset opføres enten i umiddelbar Forbindelse med Møllen eller i en kortere Afstand end den ommeldte. Stubmøller og lignende lævstaaende Møller, saavel de nuværende som de fremtidige, skulle være omgivne af et Stakit eller andet forsvarligt Hegn udenom Vingelaget.

Til 1ste Punktum.

Da Limkogerier og Talgsmelterier ikke ere anførte her, kan nærværende §'s Afstandsbestemmelse ikke finde Anvendelse paa dem, og de kunne altsaa indrettes i et Træskur, naar de ere fjernede 100 Alen fra nærmeste Nabobygning (jfr. Lovens § 11), J. M. Skr. 7 Aug. 1861.

En Person, der havde benyttet et Træskur til Begkøgning, hvorved der opstod Ildebrand, fra hvilken det var

antageligt, at Ildfunker ved Blæsten vare forte over til en ca. 4 å 500 Alen fraliggende Gaard, der tildels afbrændte, tiltalte i den Anledning for Overtrædelse af Brandpolitiloven (altsaa for uforsvarlig Omgang med Ild); men efter de foreliggende Oplysninger saavel om Skurets Beskaffenhed som om de stedfindende Lokalteter, navnlig Skurets betydelige Afstand fra nærmeste Nabobygning, skjønnes Tiltalte, „naar henses til Bestemmelserne i Lovens §§ 3, 4 og 11 og de deri for brandfarlige Bygninger fastsatte Afstande fra Andenmands Grund“ ikke at have overtraadt Loven og frifandtes, Kbhvns Overrets Døm i U. f. R. 1876 S. 427.

„anden Mands Grund“. Da Loven kun har saadan Grund for Øje, der kan blive Gjenstand for Bebyggelse, er denne Afstandsbestemmelse ikke anvendelig i Forhold til offentlige Veje, J. M. Skr. Nr. 7, 4 Jan. 1873.

Ved en Teglovn, der omgives af en Bygning, hvorfra Indfyringen sker, maa Afstanden beregnes ikke fra selve Ovnens, men fra Bygningens Side, idet denne forsaavidt maa regnes med til Ovnen, ibd.

Om Dispensation herfra se under § 1 S. 274—76. — Se ogsaa sidste Stykke af Bemærkningerne til nævnte §.

Til 2det og 3dje Punktum. Om Anvendelsen af disse Bestemmelser om Møller henvises til Fremstillingen ved Kjøbstadbygningslovens § 30 S. 115—20, hvor ligeledes de for Landet gjældende, udenfor Bygningslovgivningen liggende Forskrifter om Møllers Afstand fra Veje ere omhandlede,

§ 4.

Bygninger, som ere bestemte til Opbevaring eller Til-

beredning af Fyrværkerisager, maa ikke fra Nyt af anlægges indenfor 100 Alens Afstand fra anden Mands Grund, og ej heller indenfor denne Afstand fra nogen Bygning, der benyttes til Beboelse, selv om den henhører til samme Ejendom. Bygninger, bestemte til Opbevaring eller Tilberedning af Krudt, maa ikkun anlægges efter særlig Tilladelse af Justitsministeren.

Mærk herved Slutningsbestemmelsen i Lovens § 6 samt Forskriften i § 23 om, at Fyrværkerisager til Salg eller offentlig Afbrænding, samt Krudt, ikke maa tilberedes i andre end udelukkende dertil bestemte Bygninger.

Ved 1ste Punktum mærkes fremdeles den under § 3 anførte Dom, den sammesteds citerede Skr. Nr. 7, 4 Jan. 1873 (om Afstanden fra offentlige Veje) samt om Dispensation herfra det under § 1 S. 274—76 Anførte. Se endelig sidste Stykke af Bemærkningerne til sidstnævnte §.

§ 5.

Naar nogen vil gjøre en Tilbygning til sit Sted, komme de samme Forskrifter med Hensyn til Afstanden fra Nabostedet og Bygningsmaaden, som gjælde for ny Bygningers Opførelse, til Anvendelse, medmindre Tilbygningen ikke kommer Nabostedet nærmere end selv Bygningen, og ikke er af ringere Bygningsmaade med Hensyn til Brandfare end denne.

En Grundejer, der var tiltalt for at have forlænget sit brandfarlige Stuehus med 3 à 3½ Alen, saaledes at Afstanden til det ligeledes brandfarlige Nabosted formindskedes til 37 Alen, blev frifunden, „da Tiltaltes Ladehus, der er oplyst at være en brandfarlig Bygning, ligger imellem den Del af Stuehuset, hvor Tilbygningen er sket, og Nabostedet, og

Brandfaren for dette saaledes ikke er bleven forøget“, Kbhvns Overrets Dom i J. U. f. 1864 S. 458.

Ikke anset strafbart at give en c. 6 Alen fra Naboens brandfarlige Sted beliggende Bygning med Straatag en ligeledes straatækket Tilbygning, hvis Afstand til Nabostedet var mellem 11 og 12 Alen, „eftersom Tilbygningen er fjernere fra Nabostedet end selve Bygningen og ikke af ringere Bygningsmaade med Hensyn til Brandfare end denne, og forsaavidt Politiretsdommen har fremhævet, at selve Bygningen formentlig skulde være oprindelig opført imod Lovgivningens Afstandsbestemmelser, da er dette dels ikke oplyst, dels vilde det ikke kunne medføre et andet Resultat med Hensyn til Tilbygningen, saafremt ikke selve Bygningen kan fordres fjernet, hvortil imidlertid ikke er foretaget Skridt“, samme Rets Dom i U. f. R. 1875 S. 206.

Ang. Dispensation herfra se de under § 1 S. 274—76 anførte Cirkulærer.

§ 6.

De i det Foregaaende indeholdte Bestemmelser om Afstande og Bygningsmaader finde ogsaa Anvendelse paa de Steder, der gjenopføres efter at være helt afbrændte eller nedbrudte, forsaavidt den til Vedkommendes Raadighed staaende Byggegrund tillader det; i modsat Fald, eller naar kun en Del af Stedet er afbrændt eller nedbrudt, selv om denne Del udgjør en selvstændig Bygning, kan den opføres paa samme Plads og med samme Bygningsmaade som hidtil. Ved Gjenopførelse efter Ildebrand eller Nedbrydelse af de i §§ 3 og 4 nævnte Bygninger, maa ingen Afsvigelse finde Sted fra de i disse Paragrafer fastsatte Afstande.

Til 1ste Punktums 1ste Del. Det er ikke

tilladeligt ved Ombygning af en ældre brandfarlig Lade, der ligger indenfor den foreskrevne Afstand af 50 Alen fra nærmeste brandfarlige Sted, at gjøre samme bredere og saaledes yderligere formindske Afstanden, J. M. Skr. Nr. 132, 30 April 1872. *)

Til 1ste Punktums 2den Del. I Anledning af, at et straatækket Hus var brændt og ikke kunde gjenopføres paa Tomten med samme Slags Tag uden at komme Nabobygningerne for nær, medens Afstandsbestemmelserne i Lovens § 1 kunde fyldestgjøres, naar det blev belagt med Tegltag, blev Justitsministeriet adspurgt, om det efter nærværende § kunde fordres, at dette sidste skete. I Skrivelse af 27 Juni 1861 svarede Ministeriet, at det vistnok maa indrømmes, at Ordene i §'en kunne forstaas paa sidst anførte Maade; men, da man ved en saadan Fortolkning i det Væsentlige vilde komme tilbage til Reglerne i Udkastet (se dettes § 6 i Anhang A Sp. 1347 til Rigsdagst. f. 1860), saaledes som det blev Rigsdagen forelagt, hvilke det ved den foretagne Ændring (hvorved Folketinget indsatte den nuværende Bestemmelse) netop var tilsigtet at faa forandrede, maa Ministeriet dog holde for, at § 6 maa forstaas saaledes, at naar en Brandlidt ikke har anden Byggegrund end Brandtomten, og denne ikke tillader ham at opføre et afbrændt straatækket Hus i den i Lovens § 1 befalede Afstand af 20 eller 50 Alen fra Nabobygningerne, eftersom disse ere ikke brandfarlige eller brandfar-

*) Det kan her mærkes, at Landstinget udstemte en i Folketinget til § 5 sket Tilføjeelse om, at Afstandsbestemmelserne ikke skulde komme til Anvendelse ved Ombygning af enkelte Dele af et Sted for at give dette større Dybde, dog at en saadan Udvidelse ikke maatte overskride 2 Alen.

lige, da er han berettiget til at opføre sit Hus igjen paa Tomten med Straatag.

§ 7.

Straatækkede Bygninger maa ikke anbringes nærmere nogen Jernbane end 70 Alen fra sammes Midte.

Hermed maa sammenholdes den saavel for Landet som for Kjøbstæderne gjældende Plakat 5 Maj 1847, der er saalydende: „1) Indenfor en Afstand af „140 Fod fra Midten af Banesporet paa en Jernbane „maa ingen ny Bygning opføres med Straa eller Rørtag „eller halmdukket Tag, og lige saa lidet maa mindre ilds- „farlige Tagbedækninger paa allerede forhaanden „værende Bygninger ombyttes med Straa- eller Rør- „tag eller halmdukket Tag. 2) De indenfor Afstanden „af 40 Fod fra Midten af Banesporet paa en Jern- „bane allerede opførte med Straa eller Rør eller „Halmdukker tækkede Bygninger bør forsynes med „en ikke ildsfarlig Tagbedækning. Kan, dette med „Hensyn til Bygningernes Bestemmelse og Indretning „ikke ske, blive de at flytte (§ 1). Skulde paa Jern- „banen i Stedet for Hedning med svovlfri Stenkul, „for Fremtiden blive anvendt en anden Art af Hed- „ning, eller saafremt Erfaringen ellers maatte vise, at „en videre Udstrækning af den Omkreds, indenfor „hvilken ogsaa de allerede forhaanden værende Straa- „eller Rørtag eller halmdukkede Tage bør fjernes, er „nødvendig, vil det nærmere blive foreskrevet, i hvil- „ken videre Omkreds foranstaaende Bestemmelser „ville være at bringe til Anvendelse. 3) Heller ikke „maa der indenfor en Afstand af 140 Fod fra Midten „af Banesporet paa en Jernbane hensættes Hæsse „eller store, af flere Læs bestaaende, Korn- eller Hø- „stakke, saa lidet som Tørvestabler og Møddinger, eller

„anbringes andre let fængelige Indretninger. Ved Bygninger, som ikke ligge mere end 80 Fod fra Midten af Banesporet, maa der ikke findes Bunker af Gjødning, Straa, Tørv og Kvas imellem Bygningerne og Jernbanen eller ved Siden af de førstnævnte, men slige Indretninger maa, naar de ikke kunne anbringes bag ved Bygningerne, have en Afstand af i det mindste 80 Fod fra Midten af Banesporet. 4) Jernbaneselskabet er ikke blot forpligtet til at bære Omkostningerne ved den Omtækning eller Flytning af en Bygning, som i Følge disse Bestemmelser bliver nødvendig, men ogsaa til fuldstændig at erstatte enhver Ejer al den Ulempe med Hensyn til Benyttelsen af hans Ejendom, saavel som de forøgede Vedligeholdelses-Omkostninger og enhver anden Skade, som maatte paaføres ham ved den oven foreskrevne Indskrænkning i hans Ejendomsret. 5) Spørgsmaalet om, hvorvidt en Omtækning kan finde Sted, eller en Flytning af Bygningen er nødvendig, bliver i Mangel af mindelig Overenskomst at afgjøre af den i Fdg. 5 Marts 1845 §§ 5 og 9 ommeldte Kommission. 6) Beløbet af den Skadesløsholdelse, der bliver at udrede, vil i Mangel af mindelig Overenskomst være at bestemme af den efter nysmeldte Fdg. §§ 10 og 11 anordnede Taxationskommission.“

Det vil ses, at den foreskrevne Afstand er den samme i Plakaten som i Brandpolitilovens § 7; men medens Overtrædelse af sidstnævnte Bestemmelse eo ipso medfører Straf efter Lovens § 19, vil Tilsidesættelse af Plakaten, der ikke indeholder nogen Strafbestemmelse, ikkun afgive Hjemmel for et Tilhold til Politiprotokollen om at rette det Lovstridige. Efterkommes et saadant Tilhold ikke, hjemfalder den Paa-

gjældende til Straf herfor. Se herved Ny Koll. T. f. 1847 S. 366.

Saavel Plakaten som Lovens § 7 angaar egentlige Jernbaner og formenes derfor ikke at kunne bringes til Anvendelse paa Sporveje, der i Henhold til L. Nr. 12, 20 Febr. 1875 befares med Lokomotiver.

Tagspaaen formenes ikke at kunne henføres under de i Plakaten ommeldte ildsfarlige Tagbeklædninger, og et Hus, der efter sammes § 2 skal forsynes med ikke ildsfarligt Tag, kan derfor ogsaa tækkes hermed, J. M. Skr. Nr. 182, 17 Juni 1872.

§ 8.

Over de Dele af en Bygning, hvori færdes med Ild eller Lys, saasom Beboelsesværelser, Forstue, Kjøkken, Bryggers, saavel som over Værksteder, hvor der færdes med Ild eller let antændelige Gjenstande, bør være et forsvarligt Loft. Dog er saadant ikke nødvendigt i teglhængte Bygninger, naar Loftsrummet over de nævnte Dele ved forsvarligt Skillerum er adskilt fra det øvrige Loftsrum. Ligeledes skulle disse Lokaler være forsvarligt adskilte fra Udhuslejligheder eller andre Rum, hvor der henlægges eller opbevares ildfængende Gjenstande.

Jfr. Fdg. 29 Febr. 1792 § 1.

Efter denne Bestemmelse skal der være Loft over ethvert Bryggers uden Hensyn til, at der ikke i samme er anbragt noget Ildsted, Kbhvns Overrets Dom i J. U. f. 1863 S. 221. Jfr. derimod tidligere K. Skr. 18 Maj 1847.

„forsvarligt Loft“. Det kan her mærkes, at det særligt blev tilladt Beboerne paa Hederne i Jylland at have Loftet af Græstørv understøgne med Ler over Kjøkkener, Bryggerser og Bagerovne, se Gen.

Kom. Koll. Prom. 23 Marts 1805, 29 Novbr. 1806 og K. Skr. 24 Oktbr. 1835; saadanne Lofter ansaas altsaa ikke som fyldestgjørende den i Fdg 1792 § 1 stillede Fordring til „Loft eller andet forsvarligt Lukke“. — Ved Bræddelofter maa vistnok kunne fordres, at Brædderne ere sammenpløjede, jfr. fornævnte Skr. 1835.

Med nærværende § maa sammenholdes Bestemmelsen i § 15 om, at Ildsteder umiddelbart under Stænge, Tag af Straa eller andet ildfængende Materiale forbydes aldeles (et saadant Forbud ligger forøvrigt allerede i § 8) og skulle, hvor de forefindes, inden 10 Aar afskaffes, hvorved bemærkes, at § 8 i Modsætning hertil kun gjælder indenfor det ved Lovens §§ 16 og 17 afstukne Omraade.

§ 9.

Ildsteder i Kjøkkener, Bryggerser og deslige skulle have en muret Underbygning samt murede eller Metal-Kapper, hvis Røgfang udmunder i Skorstensrøret. Hvor Luften kan spille paa aabne Ildsteder, skulle disses Vægge være 8¹/₂ Tommer tykke, dog maa mindre murede, saakaldte aabne Kakkelovne kunne være indskrænkede til den halve af den angivne Murtykkelse. I Skorstenen maa med Undtagelse af Skorstenshamre intet Træværk anbringes (jfr. Bemærkningerne nedenfor under § 13^a sidste Stykke), ligesom Gulvet foran i 18 Tommers Afstand heller ikke maa være af antændeligt Materiale. Kakkelovnsrør maa ikke anbringes nærmere ved Træværk end 6 Tommer. De skulle ledes ind i Skorstenen og maa ikke føres igjennem Vinduer eller Vægge ud i Luften.

Jfr. Fdg. 29 Febr. 1792 § 2.

Bestemmelsen i 1ste Punktum er ogsaa anvende-

lig paa lukkede Ildsteder i Kjøkkener, Bryggerser og desl., J. M. Skr. Nr. 7, 10 Jan. 1877.

Om den Afstand, hvori den indvendige Side af murede Ildsteder skal holdes fra Træværk, se det ved Kjøbstadbygningslovens § 15 2det Stykke Anførte (S. 77 til 78), særlig den der citerede Skr. Nr. 156, 16 Maj 1872, der netop angaar Ildsteder paa Landet.

Forøvrigt haves ingen Forskrifter om Indretningen af Kogeindretninger, Kakkelovne og andre Ildsteder paa Landet, og videre gaaende Fordringer hertil kunne altsaa heller ikke stilles, saaledes som ogsaa antaget i det foran S. 86 under Kjøbstadbygningslovens § 17 anførte Cirk. 23 Marts 1870 (i D. T. S. 277) betræffende Kakkelovne med Rist og løs Askeskuffe uden noget dækkende Underlag af Gulvet. I Overensstemmelse hermed udtaler fremdeles J. M. Skr. Nr. 44, 10 Marts 1874 at Anbringelsen i Kjøkkener af Døre, hvis Trækarme kun ere fjernede 2—4" fra Indfyriingsstederne, ikke kan forbydes, ligesom der efter J. M. Skr. Nr. 156, 16 Maj 1872 ikke kan fordres anbragt Jernluger foran Indfyriingsstederne til Bryggerkjedler, hvor Indfyringen ikke sker fra Skorstenen, men fra selve Bryggerhuset (naar Skrivelser nævner, at dettes Gulv er af uantændeligt Materiale, bliver saadant selvfølgelig uden Betydning med Hensyn til Spørgsmaalet om Lugernes Anbringelse idet det Modsatte kun vilde medføre, at §'ens 3dje Punktum kom til Anvendelse). — Men opstaar Ildebrand af slige øjensynlig brandfarlige Forhold, vil selvfølgelig den, der har ladet Bygningen opføre paa den ommeldte Maade og tilstedet dens Afbenyttelse kunne drages til Strafansvar efter Straffelovens 28de Kap. særlig sammes § 284, se fornævnte Cirk. af 1870 og Skr. af 1874.

Om Luftvarmeapparater kan mærkes det foran S. 86—87 anførte Cirkulære.

Til sidste Punktum. Kakkelovnsrør maa ikke heller føres ud i Luften gennem Loft og Tag, jfr. Bemærkningerne til Kjøbstadbygningslovens § 15 1ste Stykke foran S. 76.

§ 10.

Skorstensrør, der tjene til Afledning af Røg fra Kjøkkenildsteder, Kakkelovne og Kaminer, skulle, naar det er nødvendigt at Skorstensfejeren ved Rensningen gaar igjennem dem, overalt være af mindst $\frac{1}{2}$ Stens Grundmur, og have et indvendigt Gjennemsnit af 18 Tommer i Kvadrat eller af 16 og 20 Tommer i de 2 Retninger, naar en anden retvinklet Form foretrækkes, samt være forsynede med en i enhver Henseende forsvarlig Rensningsdør af samme Lysning. Hvor Røret gaar igjennem Bjælkelag eller andre Bygningsdele, skal dets indvendige Side holdes mindst $8\frac{1}{2}$ Tommer fjernet fra alt Tømmerværk og ildfængende Materiale, ligesom et saadant Rør ikke maa paneles, forskales eller gives Betræk paa Blindlister. Røret maa være opført enten fra Grunden af eller hvile paa en Hvælving mellem to Grundmure eller paa et andet brandfrit Underlag, og maa det i intet Tilfælde kunne komme til at hvile paa Bjælkerne. Det skal ogsaa være tilladt at udkrage disse Rør fra en Grundmur. Naar Rørene trækkes i en skraa Retning, skulle deres lodrette Sider være understøttede af en Stol, forsynet med en tør Mursten paa Fladen mellem Stolen og Røret, dog maa den skraa Retning ikke danne en større Vinkel end 45 Grader med den lodrette Linje. I Stedet for de ovenomhandlede Skorstensrør skal det være tilladt ogsaa at benytte snævre Rør, der renses med Snoreredskaber. Det overlades iøvrigt Justitsministeriet

at give de nærmere Forskrifter angaaende disses Indretning. Om endog et Skorstensrør iøvrigt opføres af raa Sten, bør dog stedse Skorstenspiiben indtil 1 Alen under det Sted, hvor Røret gaar igjennem Taget, være af brændte Sten og række mindst 1 Alen op over Tagryggen. Forsaavidt noget Skorstensrør gaar igjennem Rum, der benyttes til Opbevaring af Foder eller andre ildfængende Gjenstande, skal der udenom det anbringes en Ramme eller et Tralværk en Alen fra Skorstenen, for at forhindre de ildfængende Gjenstande fra at komme i Berørelse med det.

Jfr. Fdg. 29 Febr. 1792 § 1.

Da denne Paragraf med Undtagelse af de sidste to Punktumer er omtrent enslydende og ganske enslydig med Kjøbstadbygningslovens § 15, henvises til det derunder foran Side 73 ff. om Forstaaelsen og Anvendelsen af begge disse §§. Anførte, derunder en Mængde Skrivelser m. v. betræffende nærværende §. Se ogsaa Bemærkningen til § 11 2det Punktum nedenfor S. 297.

Til sidste Punktum.

Den herved paabudte Ramme eller Tralværk maa i det mindste være i Højde med det øverste af den i Rummet til enhver Tid opstablede Masse af Foder eller desl., J. M. Skr. Nr. 37, 8 Febr. 1872.

I et Tilfælde, hvor der ikke overensstemmende hermed havde været anbragt Ramme eller Tralværk om Skorstenen paa Loftet i en Skolebygning, uagtet dette var bestemt til, saavidt fornødent, at benyttes til Opbevaring af Foder, antaget, at den Skoleforstander, der nærmest havde at paase, at Skolens Bygninger vare i lovlig Stand, og som derhos havde

paataget sig det Skolebestyrelsen i saa Henseende paahvilende Ansvar, maatte anses med en Bøde efter Brandpolitilovens § 19 (altsaa som Bygherre), uanset at Loftspladsen maatte anses tilstrækkelig stor til, at der under sædvanlige Forhold ikke behøvedes at sættes Foder omkring Skorstenen; Skolelæreren, som havde hensat Foder umiddelbart op til Skorstenen, mulkteredes derhos efter Lovens § 20 (for Uforsigtighed med Ild og Lys), Viborg Overrets Dom i U. f. R. 1877 S. 791.

De snævre eller russiske Skorstensrør.

De nugældende, af Justitsministeriet for sammes Indretning fastsatte Regler findes i Bekj. Nr. 2, 8 Jan. 1883*), der er saalydende:

„1) Enhver saadan Skorsten skal opføres som Grundmur af brændte Sten med en Murtykkelse af mindst $4\frac{1}{4}$ Tomme, den skal opmures i stærk Kalk med tætte, overalt helt med Kalk udfyldte Fuger og skal være berappet baade indvendigt og udvendigt.

I Stedet herfor træder for Kirkebygningers Vedkommende i Henhold til Bekj. Nr. 83, 6 Septbr. 1884 fremtidig følgende Bestemmelser:

Enhver saadan Skorsten skal opføres som Grundmur af brændte Sten med en Murtykkelse af mindst $4\frac{1}{4}$ Tomme. I Kirkebygninger, der ere tækkede med Metal, Skifer eller Tegl, skal det dog ikke være nødvendigt, at Skorstenen opmures som anført længere end til Undersiden

af Tagbedækningen, hvorimod den herfra kan udføres af brændte Lerrør (glacerede eller uglacerede) eller af Rør af Kobberplader, dog at det herved iagttages:

- a) at der til Skorstenen kun afledes Røg fra almindelige Ovne, men ikke fra saakaldte Varmeapparater med store Ildsteder,
- b) at der gives den murede Skorsten foroven en Tykkelse af $8\frac{1}{2}$ Tomme, muret i Cement, og
- c) at alt Træværk behørig fjernes fra Skorstensrøret og Piben.

Skorstenen skal opmures i stærk Kalk med tætte, overalt helt med Kalk udfyldte Fuger og skal være enten berappet eller udfuget baade indvendig og udvendig.

„2) Skorstenens indvendige Gjennemsnit, der ikke maa være mindre end 9" i den kvadratiske Side eller i Diameter, skal helt igjennem være det samme. Tæt ved Bunden skal Skorstenen være forsynet med forsvarlig Rensedør af Jern, anbragt i Jernramme med Fals, hvorhos lignende Rensedøre, hvis Skorstenens forsvarlige Rensning gjør det nødvendigt, skulle anbringes paa passende Steder. I Bygninger med Tag af Rør, Straa og Lyng eller af lignende Beskaffenhed maa Rensedøre ikke anbringes paa Loftet under Taget.

„3) Skorstenens indvendige Side skal holdes $8\frac{1}{2}$ Tomme fjernet fra alt Træværk i Bjælkelag, Skillevægge og Tagværk samt fra ildfængende Tag og, naar Skorstenen har en mindre Murtykkelse, skal den, hvor den gaar igjennem Bjælkelag eller gjennem Tag af Spaan, Tagpap eller Tagfilt, Rør, Straa eller Lyng eller lignende, udkrages til denne Murtykkelse. Skorstenen maa ikke paaneles, forskales eller beklædes med Betræk paa

*) Blev læst ved Kirkestævne og omdelt paa Landet, J. M. Cirk. Nr. 1, 12 Jan. 1885.

„Blindlister; dog kan den forsynes med en Fod-
„liste, naar samme ikke befastes med Træ-
„propper.

Saadan Udkragning som her ommeldt af
Skorstene af mindre Murtykkelse end $8\frac{1}{2}$ “ be-
høver ikke at ske, hverken naar den indvendige
Side af Skorstenen ikke er fjernet i denne Af-
stand fra Loftforskalkingsbrædderne eller fra
Loftsgulvet, eller naar Skorstenen føres igjennem
ikke ildfængende Tag, forudsat i dette Tilfælde,
at Skorstensens indvendige Side holdes i den be-
falede Afstand fra Træværket i Taget, J. M. Skr.
Nr. 80, 25 Marts 1884.

„4) Skorstenen skal enten være opført fra Grun-
den af paa tilstrækkeligt Fundament eller hvile paa
„en Hvælving mellem to Grundmure eller paa et
„andet brandfrit Underlag og maa i intet Tilfælde
„komme til at hvile paa Bjælkerne. Det skal ogsaa
„være tilladt at udkrage Skorstenen fra en Grundmur.
„Hvor en Skorsten trækkes i skraa Retning, skal den
„enten hvile paa en Mur eller paa dens lodrette Sider
„være understøttet af en Stol, forsynet med en tør
„Mursten paa Fladen mellem Stolen og Skorstenen;
„dog maa den skraa Retning ikke danne en større
„Vinkel end 45 Grader med den lodrette Linje, hvor-
„hos Skorstenen indvendig i Bøjningen skal af-
„rundes i en Bue med mindst 3 Fods Radius.

„5) Skorstenspibens Højde over Tagrygningen
„skal være mindst 2 Alen, naar Bygningen eller
„Nabobygninger indenfor en Afstand af 20 Alen ere
„forsynede med Tag af Rør, Straa eller Lyng eller
„lignende; i andet Fald mindst $1\frac{1}{4}$ Alen, dog at
„Skorstenen altid skal rage mindst 1 Alen over Ryg-
„ningen af en med Rør, Straa eller Lyng eller lig-

„nende tækket Bygning, hvis Afstand fra Skorstenen
„er under 10 Alen.

„6) For ethvert Kakkelovnsrør, der indledes i
„Skorstenen, skal der i denne indmures en Jernbøs-
„ning med en indvendig fremspringende Rand, saa-
„ledes at Randen forhindrer Enden af Kakkelovnsrøret
„fra at trænge ind i Skorstenen“.

Herved ere de ældre Forskrifter om disse Skor-
stene i J. M. Cirk. 24 Jan. 1862, jfr. Skr. Nr. 82, 29
April 1878 og Nr. 170, 22 Novbr. 1879, ophævede;
men de beholde selvfølgelig deres Betydning med
Hensyn til de inden ovenstaaende Bekjendtgjørelses
Emanation opførte Skorstene. — Om russiske Skor-
stene paa Landet forinden Brandpolitiloven henvises
til de under Kjøbstadbygningslovens § 15 S. 79 øverst
nævnte Cirkulærer.

Efter at der ved J. M. Cirk. 19 Maj 1870 (i D.
T. S. 380) var truffet Foranstaltning til, at Politi-
mesteren gennem Brandforsikringens Sogntaxatorer
og Branddirektorerne*) kunde komme til Kundskab
om Overtrædelser af de i nærværende § og i det da-
gjældende Cirkulære om russiske Skorstensrør fore-
skrevne Regler om Skorstenes Vidde, bestemte
Ministeriet ved to ny Cirkulærer (henholdsvis til
Amtmændene og Branddirektorerne) af 12 August
s. A. (i D. T. S. 627—28) at saadanne Overtræ-
delser indtil videre ikke skulde paatales og de i

*) Efter den nuværende Ordning af den almindelige Brand-
forsikring for Landbygningerne, jfr. Vedtægt Nr. 102, 10
Juni 1871, kan der forevrigt neppe længere paalægges
Sognevurderingsmændene eller Branddirektorerne nogen
saadan Forpligtelse.

Anledning af samme anlagte Sager bortfalde, „da Spørgsmaalet om en Forandring i de i Lovens § 10 indeholdte Regler angaaende Skorstenes Viddeforhold ere Gjenstand for Overvejelse“. Disse Cirkulærer vides vel ikke senere at være tilbagekaldte, men efter at ny Bestemmelser om de russiske Skorstenror, ogsaa om disses Vidde, ere givne, medens § 10 er bleven uforandret, synes det utvivlsomt, at de omhandlede Overtrædelser nu maa paatales og straffes ligesom alle andre Forseelser mod Loven.

§ 11.

Enhver Bygning, som opføres eller indrettes til et Fabrikbrug, der er særdeles brandfarligt paa Grund af stærk Anvendelse af Ild eller Beskaffenheden af det Materiale, som der forarbejdes eller opbevares (derunder indbefattet Brændevinsbrænderi saavel som større Bageri, Bryggeri og Maltgjørreri), eller hvori bruges Dampmaskine, skal, naar den ikke er fjernet over 100 Alen fra nærmeste Nabosted, opføres som ikke brandfarlig Bygning. Fabrik- eller Dampskorstenen skal altid være mindst 10 Alen højere end noget ildfængende Tag indenfor 20 Alens Afstand. Med Hensyn til Dampmaskiner har det iøvrigt sit Forblivende ved Loven af 12 April 1851.

Til 1ste Punktum.

„Enhver Bygning, som opføres eller indrettes.“

En Gaardfæster, der havde indlagt en Dampmaskine til Mejeribrug i en nyopført grundmuret og teglhængt Tilbygning til Fæstegaardens ældre straa-tækkede Stuehus, som kun var 19 Alen fjernet fra nærmeste Nabosted, tiltaltes for Overtrædelse af nærværende §. Tilbygningen dannede ikke nogen umid-

delbar Fortsættelse af Stuehuset, idet den var betydelig lavere og derhos laa saaledes, at dens ene Side var trukken flere Alen indenfor Stuehusets Facadelinje, medens den anden Side naaede flere Alen udenfor Stuehusets Bagside, hvorhos der fandtes selvstændige Gavlmure saavel i Stuehuset som i Tilbygningen, i hvilken Gavlmuren var helt igjennem Grundmur uden andre Aabninger end en Dør, der forbandt Loftterne over begge Bygninger. Ved Kbhvns Overrets Dom i U. f. R. 1887 S. 324 blev Tiltalte frifunden og Sagens Omkostninger paalagt det Offentlige, da den ommeldte Tilbygning fandtes at maatte betragtes „ikke som en Del af Stuehuset, men som en selvstændig Bygning, der som saadan opfylder den i § 11 foreskrevne Betingelse for, at der i samme kan bruges Dampmaskine, idet der ikke f de i Lovens § 1 indeholdte Regler om Afstanden imellem Steder, der ere bestemte hver til sin selvstændige Bedrift, findes at kunne udledes nogen Hjemmel til i det foreliggende Tilfælde enten at fordre en vis Afstand imellem de ommeldte til samme Bedrift hørende Bygninger eller Anbringelse af en Brandgavl imellem disse.“

Ang. hvilke Næringsbrug der falde ind herunder.

Et Farveri, hvori var 4 Ildsteder til 2 indmurede Farvekjedler af Størrelse henholdsvis 8 og 14 Spande, 1 Farvekyppe og 1 Boltovn, efter dets Størelse og den af Tiltalte givne Forklaring om dets Brug ikke fundet at være ligt med eller at kunne stilles ved Siden af de i nærværende § nævnte Fabrikbrug, Kbhvns Overrets Dom i U. f. R. 1875 S. 206.

Under „større Bagerier“ kan ikke indbefattes ethvert Bageri, hvori Forbagning sker til Salg, men kun saadanne, hvis Virksomhed nærmer sig til fabrikmæs-

sig Drift, hvorved dog bemærkes, at det ikke i og for sig kommer an paa, hvilken Brug der i det forhaandenværende Øjeblik gjøres af Bageriet, men derimod paa, hvilken Brug der efter Bageriets Indretning kan gjøres af samme, J. M. Skr. Nr. 149, 3 Septbr. 1885.

- Jfr. 1ste Stykke af Bemærkningerne til § 3 (ang. Limkogerier og Talgsmelterier).

„eller hvori bruges Dampmaskine“.

Dette finder ikke Anvendelse paa Dampkjedler uden Dampmaskine, men derimod paa alle Dampmaskiner uden Hensyn til, om de ere bestemte til Fabrikbrug eller ej, J. M. Skr. Nr. 382, 11 Novbr. 1871 og Nr. 63, 19 April 1882 (der begge angaa Dampkjedler i Mejerier).

Her mærkes J. M. Cirk. Nr. 65, 20 Maj 1885, der er saalydende: „Under Hensyn til det stærkt voxende „Omfang, hvori Dampkraft benyttes ved Landbruget, „særligt ogsaa ved Driften af Mejerier, og den derved „betydeligt forøgede Brandfare, skal man herved have „d'Hrr. Politimesteres Opmærksomhed henledet paa „Vigtigheden af, at Bestemmelserne i Lov om Brandpolitiet paa Landet og det nærmest dermed i Forbindelse staaende Bygningsvæsen af 2 Marts 1861 § 11 „noje overholdes. Man skal derhos anmode Dem om „at indskærpe dels vedkommende Sognefogder, at de, „naar Bygninger opføres til Anvendelse af Dampmaskiner eller disse anbringes i ældre Bygninger, „holde et vaagent Øje med Iagttagelsen af de nævnte „Bestemmelser, dels Brandfogderne, at de ved det „halvaarlige Brandsyn noje paase, om nogen Overtrædelse i saa Henseende maatte befindes.

„ikke brandfarlig Bygning“, nemlig efter den

af dette Begreb i Lovens § 1 givne Definition. Til at opstille nogen videre gaaende Fordring til Bygningsmaaden af disse Anlæg findes ingen Hjemmel, selv om de ere nok saa brandfarlige, jfr. om Teglværker J. M. Cirk. 11 Juli 1848 og Skr. 5 Juni 1849.

Om Dispensation herfra se de S. 274—76 anførte tvende Cirkulærer.

Her hvor Afstanden beregnes ikke fra Naboens Grund, men fra nærmeste Nabosted, er der Anledning til at fremhæve, at da det, der engang er lovlig opført, ikke kan blive ulovligt ved Naboens senere Byggetagender (jfr. ogsaa den foran S. 273—74 anførte Dom i U. f. R. 1874 S. 891), kan en Fabrik, der er opført som brandfarlig Bygning, ikke fordres forandret, fordi en Nabo derefter bygger indenfor en Afstand af 100 Al. (hvilket selvfølgelig ikke kan formenes ham).

Til 2det Punktum.

Om Fabrik- eller Dampskorstenes Indretning gjælder forevrigt ganske de i den foregaaende Paragraf givne Forskrifter, hvorfor der ikke kan stilles større Fordringer til dem i Henseende til Vidde og Murtykkelse end til almindelige Skorstene, ligesom de — som andre Skorstene — skulle opføres helt af Grundmur, og er det altsaa utilladeligt at lade den øverste Del bestaa af et Jernrør, J. M. Skr. Nr. 63, 19 April og Nr. 206, 7 Novbr. 1882. Jfr. i sidstnævnte Henseende Bemærkningerne til Kjobstadsbygningslovens § 15 1ste Stykke foran S. 75—76.

Til 3dje Punktum.

Den der nævnte Lov er nu ophævet og for det herværende Omraades Vedkommende afløst af L. om

Tilsyn med Dampkjedler paa Landjorden Nr. 23, 24 Marts 1875, der imidlertid ikke, ligesaa lidt som Loven af 1851, vedkommer Bygningsvæsnet.

§ 12.

Bagerovne skulle være af mindst $12\frac{3}{4}$ Tommers Tykkelse, naar de opføres af brændte Sten, og 17 Tommers Tykkelse, naar de opføres af raa Sten. De skulle anbringes saaledes, at de kunne efterses fra alle Sider, og maa intet Træværk findes nærmere ved Ovnens indvendige Side end 22 Tommer. Ny Bagerovne i Landbagerier skulle altid forsynes med dobbelte Hvælvinger.

Jfr. Fdg. 29 Febr. 1792 § 2.

Disse Bestemmelser gjælde for alle Bagerovne, ogsaa Ovne til Husbrug. Dog har Ministeriet anset §'en nanvendelig paa smaa Ovne, der dannede af Ildstedet og indrettede til Bagning af 5 à 6 Rugbrød findes under Skorstenskappen og følgelig dækkes ved Ildstedets Overflade, J. M. Skr. Nr. 194, 23 Oktbr. 1877 (formentlig begrundet i, at en saadan Ovn ikke falder ind under Begrebet om „Bagerovne“).

„De skulle anbringes saaledes, at de kunne efterses fra alle Sider“. Dette antoges ogsaa tidligere at skulle iagttages, J. M. Skr. 24 Febr. 1849.

„dobbelte Hvælvinger“. Enhver af disse Hvælvinger skal have en Tykkelse af henholdsvis $12\frac{3}{4}$ og 17 Tommer, eftersom de opføres af brændte eller af raa Sten, J. M. Skr. Nr. 27, 11 Febr. 1874, og Hvælvingerne maa ikke være murede i Forbandt, jfr. Bemærkningerne til Kjøbstadbygningslovens § 18 sidste Stykke (foran S. 88—89).

§ 13.

Køller skulle rundt om være af Grundmur, mindst

$8\frac{1}{2}$ Tommer tyk. Grisen skal overalt være af samme Tykkelse, og Køllen være forsynet med Flager af Metal eller brændte Kollsten. Intet Træværk maa anbringes nærmere ved Køllens indvendige Side end 18 Tommer. Dog skal der under Køller ikke være indbefattet saadanne Indretninger, som til Husbrug anbringes i selve Skorstenen.

Jfr. Fdg. 29 Febr. 1792 § 2, hvorefter øjensynlig farlige Køller skulde afskaffes, og maa hermed sammenholdes J. M. Skr. 16 Aug. 1851 og 2 April 1853 om de Fordringer, som tidligere formentes at kunne stilles til Indretningen af Køller.

I Anledning af, at der var opstaaet Ild i en Maltkølle, som var over 20 Aar gammel, forsynet med Træflager og forøvrigt indrettet i Strid med nærværende §, forbød vedkommende Politimester Brugen af samme, og da Amtet forespurgte, om dette Forbud var berettiget, resolverede Ministeriet, at „Bestemmelserne i § 13 maa finde Anvendelse, forsaavidt angaar de Dele af Køllen, der maatte være at istandsætte som Følge af den overgaaede Ildebrand“, J. M. Skr. Nr. 224, 3 Decbr. 1877 (denne Afgjørelse støtter sig selvfølgelig til Lovens § 17).

Til sidste Punktum. Ministeriet antager, at det med denne Bestemmelse kun har været Meningen at undtage de i samme nævnte Indretninger fra de foregaaende Bestemmelser i §'en om Køllers Opførelse, men derimod ikke fra Bestemmelsen i Lovens § 9 om, at intet Træværk maa findes i Skorstene, og det er derfor ikke lovligt i Skorstenen at anbringe en Kollindretning af Træværk til Malttørring, J. M. Skr. Nr. 97, 15 April 1873.

§ 14.

Enhver Bygning, hvori indrettes Smedje, skal i Byerne

og indenfor en Afstand af 50 Alen fra anden Mands Bygning være teglhængt.

I Følge Fdg. 29 Febr. 1792 § 4 skulde Smedehuse, som efterdags bygges, staa frit, adskilte for sig selv, og i Byerne være forsynede med Stentag. Herefter kunde vel den til Smedens Beboelse og Økonomi fornødne Lejlighed indrettes i samme Hus som selve Smedjen, se K. Skr. 17 Juni 1841 og J. M. Skr. 28 Jan. 1861, medens en Bygnings delvise Benyttelse til Smedje iøvrigt var utilladelig; men denne Indskrænkning maa nu være bortfalden, da Fdg. af 1792 er ophævet, og Brandpolitiloven ikke indeholder nogen tilsvarende Bestemmelse.

Meningen af § 14 maa utvivlsomt være, at Smedjer i Byerne ubetinget og udenfor samme i en Afstand af 50 Al. fra anden Mands Bygning skulle være teglhængte (jfr. tidligere J. M. Skr. 16 Novbr. 1853 om, at de almindelige dagjældende, ved § 1 nævnte Afstandsbestemmelser kom til Anvendelse ogsaa paa Smedjer). — Om Forstaaelsen af „i Byerne“ kan mærkes K. Prom. 30 Aug. 1808 om, at det efter Fdg. 1792 § 4 ikke var tilladt at opføre en straatækket Smedje udenfor en By, men saa nær samme, at Brandfaren for Byen blev væsentlig den samme (Smedjen formenes forøvrigt i saa Tilfælde ligefrem at kunne henregnes til Byen).

Ved K. Skr. 27 Aug. 1833 ad 2 forkastede Cancelliet et Forslag om, at Smedehuse (altsaa ældre) i Byerne inden 2 Aar skulde forsynes med Stentag, og ikke heller nu vil det efter Lovens § 17 kunne formenes Besidderne af Smedjer, der engang lovlig ere opførte med Straatag (jfr. hermed sidste Stykke af Bemærkningerne til § 11 1ste Punktum), at beholde og forny samme.

Forsaavidt en Smedje drives fabrikmæssig, vil den

kunne komme ind under Bestemmelserne i fornævnte § 11, jfr. den under Kjøbstadbygningslovens § 16 S. 83 citerede Skr. Nr. 157, 3 Juli 1875.

§ 15.

Slunke og Stikskorstene, anlagte paa Træ-Bjælkelag, samt vandrette Skorstensrør, hvilende paa Lofter, saavel som Ildsteder umiddelbart under Stænge, Tag af Straa eller andet ildfængende Materiale, forbydes aldeles og skulle, hvor de forefindes, inden 10 Aar være afskaffede.

Ang. hvad der forstaaes ved „Slunke“ og ved „Stikskorstene“ se under Kjøbstadbygningslovens § 17 S. 85.

Samtlige de her omhandlede brandfarlige Indretninger maatte allerede anses forbudte ved Fdg. 29 Febr. 1792 § 1, og kunde saaledes, hvor de dog fandtes, fordres afskaffede, se med Hensyn til Stikskorstene K. Skr. 28 Oktbr. 1834 og J. M. Skr. 14 Maj 1855, og efter Bestemmelserne i Brandpolitilovens § 10 om Skorstenes Beskaffenhed samt i § 8 om, hvilke Lokaler der skulle overdækkes med Loft, ere disse Indretninger fremdeles ulovlige. Hele denne § synes saaledes temmelig overflødig og nærmest at have Betydning ved den indrømmede Frist med Afskaffelsen af de omhandlede lovstridige Indretninger.

Til Kontrol med denne Bestemmelser Overholdelse blev det foreskrevet, at der ved Brandsynet i Efteraaret 1861 skulde affattes Fortegnelser over, hvor disse Indretninger fandtes, af hvilke Fortegnelser Afskrifter skulde meddeles Ministeriet, hvorhos Amtmændene skulde indgive aarlige Indberetninger om de i Aarets Løb afskaffede Indretninger af den ommeldte Beskaffenhed, J. M. Cirk. 2 April 1861, og de, der oversade Fristens Udløb i Foraaret 1871, skulde i Medfør af Lovens § 49 drages til Ansvar ved Politiretten, J. M. Skr. Nr. 106, 30 Marts 1871.

I Henhold til Lovens § 18 kunne Amtmændene meddele Henstand udover de 10 Aar med Borttagelsen af Slunke og Stikskorstene (det samme maa naturligvis gjælde om de andre i § 15 nævnte Indretninger), men Ministeriet finder det dog ønskeligt, at denne Dispensationsmyndighed benyttes med Varsomhed, J. M. Skr. Nr. 126, 10 Maj 1873.

§ 16.

Enhver er pligtig at vedligeholde sine Bygninger og de i samme værende Ildsteder og lignende Indretninger overensstemmende med nærværende Lovs Forskrifter (jfr. her ved sidste Stykke af Bemærkningerne til § 19), og maa der, naar et Sted, paa Grund af sin Beliggenhed, er opført efter Forskrifterne i § 1 Nr. 1, ikke senere ved det foretages nogen Forandring, hvorved den saaledes tilsigtede Brandsikkerhed forringes. Se § 17.

§ 17

De i §§ 8 til 16 foreskrevne Regler skulle ikke blot komme til Anvendelse ved Opførelsen af ny Bygninger, eller ved Anbringelsen af ny Indretninger af den i de enkelte Paragrafer ommeldte Art i ældre Bygninger, men tillige med Hensyn til de Dele af ældre Bygninger, eller de deri af den omhandlede Slags værende Indretninger, der efter Ildebrand underkastes Ombygning. Derimod skulle disse Regler ikke komme til Anvendelse paa Steder, hvis Taxationsværdi ikke er over 300 Rd. (600 Kr.), naar de ligge over 300 Alen fra ethvert andet Sted.

I Modsætning til de andre Bygningslove komme de her nævnte Regler altsaa ikke til Anvendelse i Tilfælde af Tilbygning eller delvis Ombygning udenfor det Tilfælde, at saadan Ombygning er en Følge af Ildebrand. Med Hensyn til §'ens Anvendelse i

sidstnævnte Henseende jfr. den under § 13 anførte Skr. Nr. 224, 8 Decbr. 1877.

Afset fra den i sidste Punktum gjorde Undtagelse komme Lovens Bestemmelser til Anvendelse paa alle Bygninger, ogsaa uforsikrede, J. M. Skr. 17 Febr. 1864 og den S. 306 under § 44 citerede Skr. 20 Marts 1863 (ligesom dette ogsaa tidligere antoges om den gamle Brandfdg. 29 Febr. 1792, K. Prom. 8 Novbr. 1794, 24 Novbr. 1804, 23 Maj 1807). Ogsaa Statens Bygninger ere undergivne Lovens Herredomme i dens fulde Udstrækning, se Bemærkningerne til Kjøbstadbygningslovens § 1 (S. 8).

§ 18.

Amtmanden kan efter Indstilling af vedkommende Sogneforstanderskab meddele Fritagelse fra de i det Foregaaende foreskrevne Bestemmelser, forsaavidt Hensynet til den offentlige Sikkerhed tilsteder det, og de stedlige Forhold gjøre saadant nødvendigt.

For Udøvelsen af denne Dispensationsmyndighed har Ministeriet givet nogle vejledende Regler, se de tvende under § 1 S. 274—76 anførte Cirkulærer (om Lovens Afstandsbestemmelser) og sidste Stykke af Bemærkningerne til § 15 (Slunke- og Stikskorstene).

§ 19.

Naar nogen efter nærværende Lovs Kundgjørelse opfører en ikke tidligere paabegyndt Bygning, eller i en Bygning gjør nogen Indretning, som er i Strid med de i det Foregaaende indeholdte Bestemmelser, bliver han for saadan Overtrædelse ved Politiretten (se Lovens § 49 og de ved Kjøbstadbygningslovens § 37 gjorte Bemærkninger) at ijkende en Bøde af 2—50 Rd. (4—100 Kr.). Derhos skal han ved Dommen under en daglig Bøde (om

samme se nedenfor under § 50) tilpligtes inden en af Retten bestemt Frist, at foranstalte den ulovlig opførte Bygning nedreven, eller den lovstridige Indretning borttaget eller tilbørlig forandret, medmindre han herfor fritages af Justitsministeren efter et derom gennem Retten indgivet Andragende. Desuden bliver han at idømme særlig Straf efter Lovgivningens almindelige Bydende (o: en arbitrar Straf, thi nogen almindelig Lovforskrift om Straf for Overtrædelsen af gyldige Polititilhold findes ikke), saafremt han har overtraadt et af Politiet nedlagt Forbud mod den ulovlige Bygnings eller Indretnings midlertidige Afbenyttelse, hvilket Forbuds Efterlevelse i fornødent Fald kan fremtvinges med Magt. Har Bygherren overdraget Arbejdet til en eller flere Haandværkere (se Bemærkningerne til Kjøbstadbygningslovens § 36 S. 147, 2det Stykke), gaar Ansvarret over paa disse, medmindre han udtrykkelig har paalagt dem at udføre Arbejdet saaledes, som sket er.

Efter §'ens Slutning synes Strafansvaret i det der ommeldte Tilfælde udenfor den af Loven udtrykkelig gjorte Undtagelse ubetinget at skulle paahvile Haandværkerne, og da Bygherren saaledes formentlig ikke kan føre Ansvarret over paa sig ved en blot Erklæring om ikke at ville navngive Haandværkerne, jfr. derimod Kjøbstadbygningslovens § 36, bliver Dommeren altsaa nødt til ex officio at inkvirere om, hvem Haandværkerne ere; paastaar Bygherren selv at have ledet vedkommende Arbejde, formenes Dommeren derimod ikke at behøve at anstille nærmere Undersøgelse, om saadant er rigtigt. Selvfølgelig kan der aldrig blive Spørgsmaal om at straffe baade den Byggende og Haandværkerne, se Kbhvns Overrets Dom i J. U. f. 1866 Nr. 313, jfr. den analoge Bemærkning til Kjøbstadbygningslovens § 36 S. 147, 1ste Stykke.

Ang. hvem der kan anses som Bygherre mærkes den under § 10 S. 289—90 anførte Dom (om en offentlig Skole).

Efter nærværende § maa ogsaa den Lejer, der egenmægtig foretager en Bygningsforandring, hvorved Loven overtrædes, blive at straffe. Men forøvrigt maa Ejeren, ikke Lejeren, bære Ansvarret for, at en Bygning ikke blot oprindelig er, men ogsaa vedbliver at være indrettet efter Lovens Forskrifter, jfr. § 16 „sine Bygninger“, og vil det formentlig ikke kunne gjøre nogen Forandring i dette Ejers Ansvar overfor det Offentlige, at Lejeren ved Lejekontrakten har paataget sig Ansvarret i saa Henseende, f. Ex. forpligtet sig til at vedligeholde Ildsteder m. m. efter nævnte § 16. Dette stemmer i det Hele med, hvad der tidligere har været antaget, se K. Skr. 25 Febr. 1837, 29 Juli 1847 og J. M. Skr. 3 Septbr. 1852 ad 4, og naar disse Skrivelser synes tilbøjelige til at gjøre en Afvigelse fra de almindelige Regler med Hensyn til Livsfæsteforholdet, saaledes at det Offentlige efter Omstændighederne bør holde sig for Brandmangler til Fæsteren, ikke til Godsejeren, da kan saadant vel forsvares med den Betragtning, at Fæstestedets Vedligeholdelse i Følge selve Lovgivningen paahviler Fæsteren, der endog efter Ildbrand skal gjenopføre det. — Jfr. herved det om Lejers Ansvar under Kjøbstadbygningslovens § 14 S. 72—73 Anførte.

Kap. 3. Om Sprøjter og andre Brandredskaber, deres Betjening m. m.

Som Kapitlets Overskrift viser, angaar denne Del af Loven ikke Bygningsvæsnet, men dog skal mærkes følgende Stykke af

§ 36.

... For Bygninger, hvis Bestemmelse er at optage

en stor Mængde Mennesker, er Amtmanden bemyndiget til at bestemme, hvilke og hvor mange Brandredskaber der i ethvert Tilfælde skal anskaffes og holdes vedlige, samt til at træffe de yderligere Foranstaltninger, der efter Omstændighederne findes fornødne til at forebygge en Ulykke.

Idet Amtmanden utvivlsomt herefter maa kunne anordne saadanne Forsigtighedsregler, som berøre selve Bygningens Indretning, saasom i Henseende til Udgange, Trapper, Bygningens Styrke m. m.

Kap. 5. Om Brandsyn.

§ 44.

Hvert Foraar og Efteraar skal der afholdes Brandsyn over samtlige Bygninger (ogsaa uforsikkrede, J. M. Skr. 20 Marts 1863, jfr. ogsaa tidligere K. Prom. 8 Novbr. 1794) for at paase, at Skorstene, Bagerovne og Ildsteder ere tilbørlig vedligeholdte og rensede, og at de befalede Brandredskaber oecralt ere tilstede og i forsvarlig Stand (om hvad videre Bygningsvæsnet vedkommende derved skal paases, se det under § 11 S. 296 anførte Cirk. Nr. 65, 20 Maj 1885). Disse Brandsyn afholdes af Brandfogden i Forening med tvende andre, af Sogneforstanderskabet (Sogneraadet) dertil paa 3 Aar valgte Mænd*). Befindes der ved Brandsynet nogen Mangel i fornøente Henseende, giver Brandfogden Ejeren eller andre Vedkommende Paalæg om at afhjælpe samme inden en opgiven passende Tidsfrist, og skal han siden, naar Fristen er udløben, efterse, hvorvidt saadant er sket eller ikke. Befindes ved Eftersynet nogen ikke at have afhjulpet de ved det første Syn udsatte Mangler, eller bliver Brand-

*) Det nærmere om Pligten til at overtage Bestillingen som Brandsynsvidne m. v. forbigaaes som ikke vedkommende Bygningsvæsnet.

fogten ellers opmærksom paa nogen Overtrædelse af Brandanordningerne, indberetter han saadant til Politimesteren, for at de Vedkommende kunne blive dragne til Ansvar (nemlig efter § 45). Om Brandsynenes Afholdelse, de derved befundne Mangler og givne Paalæg, samt om hvorvidt disse ved Eftersynet ere befundne afhjulpne, og i hvilke Tilfælde der er gjort Indberetning til Politimesteren, gjør han en kort Tilførsel til en af Kommunen anskaffet, af Politimesteren bekræftet Brandbog, som underskrives af Brandfogden og begge Brandsynsvidnerne for de Syn, hvori de have deltaget; Brandbogen forbliver i Brandfogdens Væge.

Brandfogdernes Pligter ved Brandsynene indskærpedes dem ved J. M. Cirk. 18 Juli 1866 (i D. T. S. 740), hvorved tillige foreskrives, at det under ethvert Brandforhør skal oplyses, naar det sidste Brandsyn over den afbrændte Bygning har fundet Sted.

Forsaavidt Politimesteren selv foretager Rejser i Anledning af Brandvisitation, tilkommer der ham ikke herfor Diæter, J. M. Skr. Nr. 104, 4 Maj 1874

§ 45.

Undlader nogen at afhjælpe de udsatte Mangler eller at opfylde de givne Paalæg, anses han (selvfølgelig under en offentlig Politisag, jfr. § 49) med Bøder fra 1 til 50 Rd. (2 til 100 Kr.) og tilpligtes derhos ved Dommen at udføre det Undladte under en passende daglig Bøde (se om samme under § 50).

Kap. 6. Om Forretningsførelsen.

§ 46.

Tilsynet med de i denne Lov givne Regler for Bygningers Opførelse paa Landet paaheiler Sognefogderne under Politimesterens og Amtmandens Oecertilsyn. Paa

samme Maade paahviler Brandfogderne Tilsynet med Overholdelsen af de om Brandpolitiet givne Forskrifter.

Amtmændene blev ved J. M. Cirk. 26 Febr. 1862 (i D. T. S. 236) anmodede om at instruere Sognefogderne om, hvad der paahviler dem i Henseende til Tilsynet med Bygningers Opførelse, hvorhos bemeldte Embedsmænd efter Cirk. 18 Juli 1866 (i D. T. S. 740) skulde paalægge Sogne- og Brandfogderne nøje at gøre sig bekendt med Forskrifterne i Brandpolitiloven og for Fremtiden at have deres stadige Opmærksomhed henvendt paa Iagttagelsen af de dem herefter i Henseende til Bygningsvæsnet og Brandvæsnet paa Landet paahvilende Pligter; Cirkulæret udtaler derhos Forventningen om, at samtlige Politimestere ville lade sig det være magtpaaliggende at udøve det dem ved nærværende § tildelte Overtilsyn paa den mest omfattende Maade.

Brandfogderne skulle altsaa ikke længere have Tilsyn med Bygningers Opførelse, medens de efter den foregaaende § gennem Brandsynene have at kontrollere, at der ikke ved de bestaaende Bygninger forefindes brandfarlige, Bygningsvæsnet vedkommende Forhold. I sidstnævnte Retning paalægges Brandpolitiloven ikke Sognefogderne nogen Forpligtelse; men ligesom det foran under § 11 (S. 296) anførte Cirk. Nr. 65, 20 Maj 1885 paabyder, at Sognefogderne skulle holde et vaagent Øje med Anbringelsen af Dampmaskiner ogsaa i ældre Bygninger, saaledes maa det vel antages at følge af disse Bestillingsmænds almindelige Pligter, at de i det hele saa vidt muligt skulle paase, at Bygningslovgivningen ikke overtrædes.

Skjendt Fdg. 26 Marts 1800 § 7 A ophævedes ved

Brandpolitilovens § 54, vedbleve Branddirektorerne dog i den første Tid efter Lovens Emanation at føre Tilsyn med Bygningsvæsnet og med Brandpolitiet i dettes Helhed, se J. M. Cirk. 18 Marts 1861. Men saasart Sogne- og Brandfogder antoges tilstrækkelig instruerede om deres Pligter efter Loven, ophørte disse Branddirektorerne Forretninger, J. M. Cirk. 25 Febr. 1864 (to), jfr. Cirk. 3 Marts s. A.; jfr. dog Bemærkningerne om russiske Skorstene foran S. 293 med Note.

(Om Anvendelsen af § 46 1ste Punktum paa de udenfor Byggelinjen liggende Kjøbstadjorder, se under Kjøbstadbygningslovens § 41 foran S. 157).

Kap. 7. Om Brandsagers Behandling.

§ 49.

Alle Sager angaaende Overtrædelser af nærværende Lov blive at behandle som offentlige Politisager.

Jfr. herved Bemærkningerne til Kjøbstadbygningslovens § 37 S. 148—50.

§ 50.

Alle Bøder, der skulle erlægges i Henhold til nærværende Lov, tillægges Jurisdiktionens Politikasse og optages i Regnskabet for deſſe.

Naar det hedder „alle“ Bøder, synes ogsaa Tvangsbøder efter Lovens §§ 19 og 45 at burde tilfalde Politikassen — uanset at Tvangsbøder ellers efter den almindelige Bestemmelse herom i Fdg. 6 April 1842 § 2 skulle paa Landet tillægges Amtsfattiggassen —, og hermed stemmer Viborg Overrets Dom i U. f. R. 1869 S. 309. Da Kbhvns Overrets Domme i J. U. f. 1863 S. 221 og U. f. R. 1880 S. 606 imidlertid tilkjende Amtsfattiggassen Tvangsbøder

efter Brandpolitilovens § 19, maa denne Domstol kun finde Forskriften i § 50 anvendelig paa Straffebøder, og en Højesteretsdom i H. R. T. 1847 S. 553 og U. f. R. 1881 S. 211 anvender den tilsvarende Bestemmelse i Bekj. om et Bygningsreglement for Nørresundby Nr. 77, 2 Maj 1872 § 36 paa samme Maade, saaledes at Spørgsmaalet hermed maa anses som definitivt afgjort. De omhandlede Tvangsbøder blive altsaa at tillægge Amtsfattiggassen. (Ved Kjøbstadbygningslovens § 37, der forsaavidt bruger samme Udtryk, idet den foreskriver at alle Bøder efter Loven tilfælde Fattiggassen, kommer Spørgsmaalet ikke frem, fordi ogsaa Fdg. 6 April 1842 § 2 tillægger Fattiggasserne de i Kjøbstæderne faldende Tvangsbøder).

2det Afsnit.

Bestemmelser for særlige Omraader.

Under 2det Afsnit af Bygningslovgivningen for Kjøbstæderne — hvortil forsaavidt henvises — er allerede omhandlet nogle saadanne Bestemmelser, som vedrøre Bygningsvæsnet ogsaa paa Landet og som have Betydning ved Siden af Brandpolitiloven, nemlig i bemeldte Afsnits C om L. 10 Marts 1852 § 7 og om Sundhedsvedtægterne, D om Politivedtægterne og F ang. L. om Sandflugtens Dæmpning 29 Marts 1867 § 17.

I nærværende Afsnit skal nu fremstilles de omfattende og betydningsfulde Bestemmelser, hvorefter Bygningsvæsnet for enkelte Dele af Landet er ordnet eller kan ordnes uafhængigt af Brandpolitiloven og efter andre Regler. At en saadan Ordning ikke kan ske uden Lovhjemmel er selvfølgelig, jfr. ogsaa J. M. Skr. 24 Febr. 1859 om, at Kjøbstadbygningslovgivningen ikke kunde gjøres anvendelig paa Løgstør uden ved Lov (nu findes

Hjemmel hertil i den nedenfor under B I anførte Lov).

A. Landdistrikter, der grændse op til Kjøbstæder.

Efter Bygningslov for Kjøbstæderne 30 Decbr. 1858 § 1 kan Justitsministeriet bestemme, at saadanne Dele af Landjurisdiktioners Grund, der staa i særlig nær Forbindelse med en Kjøbstad, skulle inddrages indenfor Byggelinjen for samme og undergives Loven, hvorom nærmere henvises til det under bemeldte § 1 S. 8—9 Anførte.

Loven om Brandvæsnet i Kjøbstæderne Nr. 28, 21 Marts 1873 er anvendelig paa de Dele af et Landsogn, der efter Foranstaaende ere inddragne indenfor en Kjøbstads Byggelinje, samt paa saadanne til en Kjøbstad grændsende Dele af Landsogne, for hvis Vedkommende saadant af Justitsministeren efter Forhandling med Landsognets Kommunalbestyrelse bestemmes, se Lovens § 39.

For disse Dele af Landsogne gjælde altsaa ogsaa de i denne Lov indeholdte, foran S. 249 ff. under B fremstillede Bestemmelser vedkommende Bygningsvæsnet.

B. Handels-, Lade- og Lossepladser.

I Lov af 19 April 1864 bemyndiger Justitsministeriet til, „naar vedkommende Kommunalbestyrelse derom andrager, ved Reglement at udvide de „i Bygningslov for Kjøbstæderne i Kongeriget Dan-

mark af 30te December 1858 indeholdte Bestemmelser til Handels- Lade- og Lossepladser i Kongeriget med de Forandringer, som det paagjældende „Steds særegne kommunale og stedlige Forhold gjøre „nødvendige, og som ere foreslaaede eller tiltraadte „af Kommunalbestyrelsen“.

I Henhold til denne Lov ere Bygningsreglementer udfærdigede for:

1. Frederiksværk, Bekj. Nr. 159, 22 Oktbr. 1883.

2. Løgstør, J. M. Skr. 18 Oktbr. 1864 med Note. Jfr. den ovenfor nævnte J. M. Skr. 24 Febr. 1859.

3. Marstal. Af Bekj. indeholdende Regulativ for sammes kommunale Anliggender Nr. 114, 18 Oktbr. 1878 § 21, der giver ny Regler for Bygningskommissionens Sammensætning, ses det, at der for denne Handelsplads findes et Bygningsreglement af 6 Jan. 1868, som imidlertid ikke er optaget i nogen trykt Samling. Jfr. Regul. 29 Marts 1867 § 23.

4. Nørresundby, Bekj. Nr. 77, 2 Maj 1872. — Ang. Anvendelsen af dette Reglements § 9 3dje Stykke og § 36 se den foran S. 45 under Kjøbstadbygningslovens § 9 anførte Højesteretsdom og Bemærkningerne til Brandpolitilovens § 50 S. 310.

I Henhold til Reglementets § 39 har Ministeriet stadfæstet en Vedtægt angaaende de Oplysninger, som skulle medfølge Anmeldelser om Byggeforetagender, hvilken Vedtægt findes i Bekj. Nr. 85, 20 Juni 1882.

Jfr. de ældre Bestemmelser om Bygningsvæsnet i Bekj. indeholdende Regulativ for Kommunalvæsnet 17 Oktbr. 1858 § 17, jfr. § 10; de ved nævnte § 17 Nr. 1 givne Forskrifter om Bygningskommissionens

Sammensætning m. v. ere fremdeles gjældende, se Bekj. af 1872 § 33.

5. Silkeborg, Bekj. Nr. 131, 12 Oktbr. 1872, hvis § 33 bestemmer, at den ved Resol. 28 Febr. 1856 anordnede Bygningskommission fører Tilsynet efter Reglementet (denne Resolution findes ikke trykt).

Vedtægt for Bygningsinspektøren, Bekj. Nr. 3, 17 Jan. 1879.

6. Struer, Bekj. Nr. 68, 7 Juni 1875, hvis §§ 6 (ang. visse aabne Skure og Latrinuse) og 12 (om Tidsgrænsen for brandfarlige Tages Afskaffelse) ere forandrede ved Bekj. Nr. 112, 2 Aug. 1880.

II. I Henhold til L. om Brandvæsnet i Købstæderne Nr. 28, 21 Marts 1873 § 38 er Justitsministeriet bemyndiget til, naar vedkommende Kommunalbestyrelse derom andrager, ved Reglement at udvide de i Loven indeholdte Bestemmelser — derunder altsaa ogsaa de Bygningsvæsnet vedkommende, foran S. 249 ff. under B fremstillede Bestemmelser — til Handels-, Lade- og Lossepladser med de Forandringer, som det paagjældende Steds særegne kommunale og stedlige Forhold gjøre nødvendige, og som ere tiltraadte af Kommunalbestyrelsen.

Dette er sket for:

1. Frederiksberg Sogn, Bekj. Nr. 7, 1 Febr. 1877 (hvortil slutter sig Vedtægt for Brandvæsnet 8 Marts s. A. i U. L.).

Ved sammes § 17 mærkes reglementariske Bestemmelser for Indretningen og Driften af Tændstikfabrikker i Bekj. Nr. 18, 28 Febr. 1877 (aftrykte foran S. 252—54).

Ved § 23 mærkes Bekj. om Indretningen og Benyttelsen af Theatere og lignende offentlige For-

lystelseslokaler Nr. 27, 7 Marts 1882.

2. Silkeborg, Bekj. Nr. 71, 6 Juni 1878.

III. Bestemmelser vedkommende Bygningsvæsnet dersteds ville ogsaa findes i Sundhedsvedtægterne og tildels i Politivedtægterne, hvorom gjælder det foran i 2det Afsnit af Kjøbstadlovgivningen under C (S. 260 ff.) og D (S. 265—66) Anførte.

C. Frederiksberg Sogn.

Ved Lov 12 Januar 1858 er den dagjældende Bygninglov for København af 17 Marts 1856, forsaavidt den angaar sammes Forstæder, udvidet til med forskellige Forandringer at gjælde for en Del af Frederiksberg og Hvidovre Sogne. I Henhold til Slutningsbestemmelsen af § 1 af Loven 12 Januar 1858 er denne Lov derhos ved Adg. Nr. 94, 20 Juni 1881 udvidet til at gjælde for hele Frederiksberg Sogn, medens Loven paa den anden Side ved L. Nr. 67, 15 April 1887 § 2 er indskrænket til at gjælde for dette Sogn alene, altsaa med Udelukkelse af enhver Del af Hvidovre Sogn (om sidstnævnte Sogn se nedenfor D 4).

Da et stort Antal Bestemmelser af Lovene 17 Marts 1856 og 12 Jan. 1858 ere ganske eller dog væsentlig overensstemmende med Forskrifter i Kjøbstadbygningsloven 30 Decbr. 1858, vil der under denne findes benyttet et ikke ubetydeligt fra bemeldte Love hentet Fortolkningsmateriale af Domme og ministerielle Skrivelser m. v., nemlig:

betræffende L. 17 Marts 1856
§ 10 — J. M. Skr. 18 Maj 1861 (anført under Kjøbstadbygningslovens § 6 S. 24—25).

- § 27 — L. 14 Decbr. 1857 § 10 (anført under Kjøbstadbygningslovens § 2 Noten S. 13—14).
- § 28 — J. M. Skr. 10 Aug. 1863 (anført under Kjøbstadbygningslovens § 10 S. 49).
- §§ 31 og 32 — J. M. Skr. 25 Marts 1858 (anført under Kjøbstadbygningslovens § 11 (S. 50)).
- § 40 — Dom i U. f. R. 1877 S. 717 (anført under Kjøbstadbygningslovens § 12 S. 54).
- § 56 — J. M. Skr. 1 Septbr. 1862 (anført under Kjøbstadbygningslovens § 14 S. 60).
- § 58 — Højesteretsdom i H. R. T. f. 18 $\frac{1}{4}$ S. 553 (U. f. R. 1878 S. 127), (anført under Kjøbstadbygningslovens § 16 S. 83—84).
- § 65 — J. M. Skr. 4 April 1861 (anført under Kjøbstadbygningslovens § 21 S. 100).
J. M. Skr. 24 Febr. 1864 (ibd. S. 96—97).
- § 66 — J. M. Skr. 23 Aug. 1861 (anført under Kjøbstadbygningslovens § 23 S. 104).
- § 67 — J. M. Skr. 9 Aug. og 11 Oktbr. 1861 (anferte under Kjøbstadbygningslovens § 22 S. 104).
- § 69 — J. M. Skr. 28 Novbr. 1859 (anført under Kjøbstadbygningslovens § 14 S. 63).
J. M. Skr. 20 Aug. 1861 (ibd.).
J. M. Skr. 24 Septbr. 1861 (anført under Kjøbstadbygningslovens § 24 S. 106).
- § 78 — J. M. Skr. 20 Febr. 1863 (anført under Kjøbstadbygningslovens § 29 S. 112).
- § 80 — Dom i J. U. f. 1865 S. 568 (anført under Kjøbstadbygningslovens § 8 S. 43).
- § 82 — J. M. Skr. 21 Novbr. 1870 (anført under Kjøbstadbygningslovens § 14 S. 66—67).
- § 83 — J. M. Skr. 22 Oktbr. 1858 (anført under Kjøbstadbygningslovens § 39 S. 152).
J. M. Skr. 24 Juli 1865 (ibd.).

- Marine M. Skr. 5 Novbr. 1864 (ibd.).
Højesteretsdom i H. R. T. f. 18 $\frac{1}{4}$ S. 519 (U. f. R. 1880 S. 1052, 1881 S. 157), (ibd. S. 154).
- § 91 — J. M. Skr. 29 Aug. 1857 (anført under Kjøbstadbygningslovens § 20 S. 94).
- § 92 — J. M. Skr. 21 Jan. 1862 (anført under Kjøbstadbygningslovens § 32 S. 124).
- § 93 — Flere Domme (anferte under Kjøbstadbygningslovens § 33 S. 131—32).
- § 100 — Højesteretsdom i H. R. T. f. 18 $\frac{1}{4}$ S. 519 (U. f. R. 1880 S. 1052 og 1881 S. 157), (anført under Kjøbstadbygningslovens § 36 S. 147).
betræffende L. 12 Jan. 1858:
- § 6 — J. M. Skr. 22 Oktbr. 1858 (anført under Kjøbstadbygningslovens § 21 S. 101).
J. M. Skr. Nr. 66, 1 Marts 1872 (ibd. S. 96).
J. M. Skr. Nr. 211, 6 Novbr. 1876 (ibd. S. 102).
- §§ 7 og 13 — Højesteretsdom i H. R. T. f. 18 $\frac{1}{4}$ S. 643 (U. f. R. 1880 S. 501), (anført under Kjøbstadbygningslovens § 14 S. 62—63).
- § 8 — J. M. Skr. Nr. 218, 20 Novbr. 1882 (anført under Kjøbstadbygningslovens § 20 S. 93).
- Ang. sidstnævnte Lovs § 13 mærkes fremdeles J. M. Skr. 12 Decbr. 1859, og ved Loven af 17 Marts 1856 følgende Skrivelser m. m. om Anvendelsen af:
- §§ 5 og 89 — J. M. Skr. 4 Aug. 1862.
- § 18 — J. M. Skr. 7 Aug. 1857.
- § 45 — J. M. Skr. 16. Febr. 1858 og 24 Septbr. 1861.
- § 82 — J. M. Skr. 14 Jan. 1857.

§ 84 — J. M. Skr. 11 Oktbr. 1859.

§ 91 — J. M. Skr. 18 Febr. 1859.

§ 93 — Vedt. f. Frederiksberg Brandvæsen 8 Marts 1877 § 2 (U. L.).

Om Bygningsvæsenet i Frederiksberg se fremdeles foran under B II Nr. 1 (S. 314) samt adskillige Bestemmelser i den ved Bekj. Nr. 6, 15 Jan. 1883 offentliggjorte Sundhedsvedtægt.

D. Lov af 11 Februar 1876 (Nr. 20 i Lovt.), der er saalydende: „Justitsministeriet bemyndiges til, „naar vedkommende Sogneraad med Amsraadets „Samtykke derom andrager, ved Reglement at udvide helt eller delvis enten de i Bygningslov for en „Del af Frederiksberg og Hvidovre Sogne af 12 Jan. „1858 eller de i Bygningslov for Kjøbstæderne af 30 „December 1858 indeholdte Bestemmelser til Landdistrikter eller Dele af samme, med de Forandringer, „som det paagjældende Steds særegne kommunale og „stedlige Forhold gjøre nødvendige, og som ere foreslaaede eller tiltraadte af Sogneraadet og Amsraadet. „Endvidere kan Justitsministeriet, naar $\frac{3}{4}$ af et Landdistrikts Husejere, Grundejere og Næringsdrivende „andrage derom, helt eller delvis udvide de nævnte „Love til at gjælde for et saadant Landdistrikt, efter „at Sogneraad og Amsraad have haft Lejlighed til „at afgive Erklæring om Sagen. Hvorefter alle Vedkommende sig have at rette.“

I Anledning af en Forespørgsel, om vedkommende Sogus Beboere ere pligtige til at modtage Beskikkelse som Medlemmer af den ved et saadant Bygningsreglement organiserede Bygningskommission og

vedblive som saadanne, indtil den foreskrevne Funktionstid er udløben, svarede Justitsministeriet i Skr. Nr. 179, 14 Decbr. 1886, at det stillede Spørgsmaal efter Ministeriets Formening (der utvivlsomt er rigtig) maa besvares bekræftende.

I Henhold til denne Lov ere hidtil følgende Bygningsreglementer givne, nemlig for:

1. Brøndshøj Sogn, Bekj. Nr. 25, 24 Febr. 1886, der oprindeligt kun gjaldt for Utterslev, Vandløse og Emdrup Byer og disses Jorder, men ved Bekj. Nr. 127, 9 Novbr. s. A. blev udvidet til hele Sognet. Jfr. et ældre Reglement i Bekj. Nr. 125, 27 Septbr. 1876.

2. Gjentofte Sogn, Bekj. Nr. 55, 2 April 1886, jfr. Sundhedsvedtægt i Bekj. Nr. 64, 17 Maj 1882 §§ 9, 24. Jfr. et ældre Reglement i Bekj. Nr. 61, 26 Maj 1880.

3. Herning Sogn, en Del deraf, Bekj. Nr. 98, 22 Septbr. 1877.

4. Hvidovre Sogn, en Del af det, nemlig Valby Bys Jorder samt Kongens Enghave, Bekj. Nr. 111, 14 Oktbr. 1878.

I Følge sammes § 1 var den Del af Valby Bys Jorder, som efter L. 12 Jan. 1858 var indbefattet under Frederiksberg Byggedistrikt, undtaget fra Reglementets Omraade. Denne Indskrænkning bortfaldt imidlertid ved L. Nr. 67, 15 April 1887 § 2, der foreskriver, at Reglementet med de Forandringer, der maatte blive vedtagne i samme, fremtidig skal gjælde ogsaa for den under bemeldte Byggedistrikt hidtil hørende Del af Hvidovre Sogn.

5. Jerne Sogn, en Del deraf (navnlig Esbjerg), Bekj. Nr. 170, 21 Decbr. 1881.

6. St. Jørgensbjerg Sogn, en Del deraf, Bekj. Nr. 55, 17 April 1885.

7. Lyngby Sogn, Bekj. Nr. 88, 15 August 1878.

For Lyngby og Taarbæk Byer er udfærdiget et særligt Bygningsreglement i Bekj. Nr. 117, 15 Decbr. 1884, der efter dets § 2 af Justitsministeren kan udvides til andre Dele af Sognet.

8. Søllerød Sogn, en Del deraf, Bekj. Nr. 109, 31 Oktbr. 1884.

9. Taarnby Sogn, en Del af Sundbyøster og Sundbyvester, Bekj. Nr. 19, 28 Febr. 1877.

Sagregister.

A. Til Bygningslovgivningen for Kjøbstæderne*).

	Side		Side
Aabninger i Brandgavle	36, 39.	Arbitrær Straf	146.
Afbrændte Bygningers Gjenopførelse	10, 12, 31, 102, 117—18.	Asfalt til Tage	51, 56—57.
Afløb:		Asfaltbeklædning paa Bræder	24, 38.
Ang. dets Ordning ved ny Bygninger	89—91.	Asfalt-Tagpap	54—55.
fra Gaarde m. v.	103—4.	Assurance se Brandforsikring.	
fra Kjældere	105, 107.		
fra Husretirader	109.	Bagerier:	
Afstandsbestemmelser se Naboforholdene.		Skorstenens Højde	83.
Afvalmet Tag	49.	ved Møller	118—19.
Alleer se Gader.		deres Drift	256—57.
Altaner	59, 96—97, 141.	Bagerovne	75, 88—89.
Amter, Amtmænd, og sammes Myndighed m. H. t. Bygningsvæsnet:		Baghuses Højde	48
indenfor Byggelinjen	9, 28, 129—31, 152—53.	Beboelse:	
udenfor Byggelinjen	157.	om Indretning af dertil bestemte Etager, Bygninger eller Lejligheder	60, 95, 105, 108, 109, 111, 255—56.
Anmeldelse om Byggeforetagender	125 ff., 143—45.	hvad derved forstaas	61 ff
		Beboelseslejlighed, Begrebet derom	112—14.

*) Registeret omfatter dog ikke de i Tillægget til 1ste Afsnit anførte lokale Vedtægter.

	Side
Bebygget og ubebygget Areal indbyrdes Forhold	46, 95 ff.
Begkogerier	251.
Belysningsvædskfabrikker	250.
Betræk paa Skorstene	74, 78.
do. " Lofter	89.
Beværtninglokaler	62 ff., 95-96, 98-99, 105-6, 114.
Bindingsværk:	
hvortid maa benyttes	21 ff.
om Bygninger deraf	24, 40-41, 57-58, 82, 124.
Bjælkelag, der passeret af Skorstene	74, 77.
Borgmesteren er Bygningskommissionens Formand	126.
Bornholm, Straatage der	51.
Boutikslokaler	62 ff., 95-96, 98-99, 105-6, 114.
Brandfarlige Indretninger	59-60, 86, 140-41.
Brandforsikringen, Bestemmelser vedrørende samme	10, 31.
Brandgavle og -mure:	
skulle opføres af brændte Sten	23.
hvortid skulle have	25, 28, 31, 35 ff., 44-45, 124.
Under "Gavle" falder ogsaa en Bygning, i Skjellet beliggende Sidemure	37-38.
hvorledes de nærmere skulle indrettes	35 ff.
ved Bygningers Deling	44.
fælleds	40, 44-45.
Brandinspektør	57, 126, 128-29.
Brandkommissionerne	152-53, 250 ff.

	Side
Brandvæsnet, Bygningsbestemmelser i Lov. herom	249 ff.
Brøslægning:	
omkring Bygninger	108-4.
derover skal Stueetagers Gulv være hævet	108-9.
Bryggerier	82, 257.
Bryggerkjælder	77-78, 86.
Brædegavle, ældre	28-29, 36, 38-41, 82.
Bræddeskure, ældre	27-29.
Brædder, om sammes Benyttelse til udvendige Bygningsider	24-25, 27, 38.
Brænderier, Brændevisbrænderier	82, 257.
Brønde	109-10, 111.
Brøstfældige Bygninger	142, 265-66.
Byggearbejders Udførelse, Polititilsynet dermed	265-66.
Byggelinjen	7-9, 127.
Bygningsvæsnet udenfor samme	127-28, 156-57, 259.
Bygning, Begrebet herom	52, 131-32.
Bygningers Afbrydelse og Bortførelse, Forbud derimod	248-49.
Bygningers Deling og Forening	44-47.
Bygningsattest	69-72, 126-26, 137, 138-39, 143, 145.
Bygningshøjden	47-50, 121.
Bygningsinspektører	142-43.
Lokale Vedtægter for dem	168 ff.
Bygningskommissioner:	
deres Sammensætning m. m.	125-26, 142.

	Side
deres Forbold til Amterne	129-31.
Bygningsinspektørernes Stilling til dem	142.
Bygningsforetagenders Anmeldelse for dem og deres Tilladelse til samme	125 ff., 143-45, 150-51.
Tilsynet med Byggearbejder	125, 138-39, 140-42.
Tilsynet med Bygningers Benyttelse	65 ff., 133-34.
kunne ikke fastsætte Facadelinjen	11.
Myndighed i forskellige Retninger	15, 18-19, 28, 36, 42, 44, 57, 59, 74, 82, 84, 89-90, 94, 106, 109, 121, 124-25, 154.
deres Forretninger med Bygningsvæsnet udenfor Byggelinjen	127-28.
Formanden ikke inhabil som Dommer i Bygningsager	150.
Bygningsager se Forretgangen.	
Bygningstegninger	138.
Bygningsvedtægter	154-56.
de enkelte Vedtægter	159 ff.
Byraad:	
deres Myndighed m. H. t. Bygningsvæsnet	7, 8, 9 ff., 16, 94, 126, 142-43, 151, 154, 157.
deres Behandling af Byggesager	153, 157-58.
Bøder, hvilken Kasse de tilfalde	148-50.
Cementbrænderier	261.
Cigarfabrikker	263-65.
Dampvrer fra et Komfur	76.

	Side
Dampskorstene se Fabrikskorstene.	
Deklarationer	44, 158.
Dispensation	15, 19, 22, 41, 42, 46-47, 54-55, 151-54, 157, 250.
Døre	19.
do. af Jern i Brandgavle	44, 45.
Ejerens Ansvar for Lejernes Handlinger	72-73.
Emrer fra et Komfur	76.
Engvandingsmøller	117, 119.
Etage, om Betydningen af Etageantallet, og om hvad der kan anses som en Etage	21, 25-26, 32-35, 60, 95, 101-2.
Exploderende Legemer, Fabrikker derfor	250-51, 255, 257-58.
Expropriation til Gaders Udvildelse	9 ff., 95, 103.
Fabrikker	140-41, 250-58, 259.
Fabrikskorstene:	
deres Høide	82-84.
maa ikke udsende farlige Gnister	257.
Facade:	
ny, Opførelse deraf	20, 104.
grundmuret, Indsættelse deraf i ældre Bindingsværksbygninger	12, 124.
Facadehøjden	49-50.
Facadelinjen, dens Fastsættelse	11.
Fajancefabrikker	257.
Farverier	—
Fattiggassen (som Boderne ere tillagte)	148-50.
Ferniskogerier	251, 261.

	Side
Fjællegavle se Bræddegavle.	
Flytning af brandfarlige Næringsbrug	255, 257—58.
do. af sundhedsfarlige Næringsbrug	261.
Fodlister paa Skornstensrør 78.	
Forbud, nedlagte af Bygningskommissionen . .	141, 143.
Forgylderværksteder	255—56.
Forlig	144.
Forlystelseslokaler	258.
(jfr. Forsamlingsbygninger).	
Forretningssagen ved Bygningsagers Behandling 124-25, 129—31, 152—53, 157—58.	
Forsamlingsbygninger	140, 141—42, 258.
Forskaling, paa Skorstene, eller som passeres af Skorstene	74, 78, 80.
Fortepianofabrikker	255—56.
Fortog:	
dets Udvidelse	13.
udenfor Hjørnebygninger 16.	
dets Omlægning	16, 18, 20.
om Fremspring fra Bygninger derpaa, og at det er Kommunens Ejendom 16-21.	
dets Anlæg ved ny Bygninger	155—56.
i D. L. 5—10—56	42.
Forzinger paa Bygninger 59.	
Fremspring paa Bygninger 16—21.	
Fundamentmure, ang. Anbringelse deri af Tjærepap el. dsl.	109.
Fyrstikfabrikker	251, 252—55.
Fyrværkerifabrikker	250.
Fælledsgavle	40, 44—45.
Fængtættefabrikker	250.

	Side
Fæstninger, Bebyggelse udenfor dem	248.
Gaarde, Gaardspladser:	
deres Størrelse 95 ff., Rettelser og Tillæg 336.	
deres Brolægning og Afløb	103—4.
derunder henføres Haver m. m.	97—98, 104.
Gadebredden:	
offentlige Gaders	9 ff.
private Gaders 89—90, 92—93.	
afgiver Norm for Bygningshøjden	48.
Gader (Alleer, Pladser, Torve, Veje):	
hvortid herved forstaaes kun offentlige eller tillige private Gader 10, 17, 104, 116, 121.	
offentlige Gader falde udenfor Begrebet „Andemands Grund“	27, 37, 121.
om sammes Udvidelse 9 ff., 92.	
om Gadeforbindelsen ved ny Bygningers Opførelse 89—90, 91—95, 155—56.	
Regulativer for Udstikning af ny Gader	94.
om Bygningsider, som vende ud derimod 21, 25, 27, 37, 47—48, 104, 120.	
Gasværker	251.
Gavle se Brandgavle, Bræddegavle, Fælledsgavle.	
deres Murtykkelse	32.
ældre, af Bindingsværk 26, 40.	
ældre Huse uden Gavle	40.
som vende til Gaden, deres tilladte Højde	49.

	Side
Gesims af Træ	57—59.
Gjedninggruber	111.
Glas:	
indmuret i Brandmure	39.
Benyttelse deraf til Tage 53.	
indlagt i Fundamentmure 109.	
stødt, maa ikke bruges ved Afpudsning	120.
Glasfabrikker	257.
Grundmur:	
hvad derved forstaaes 22—24, 75—76.	
hvortid skal benyttes 21 ff., 35, 74, 87.	
Grundrids over Byggearbejder	125, 138.
Gulve:	
i Stueetager	108—9.
der passeres af Skorstene	77, 80.
Gulvplader foran Ildsteder 86, 249—50, 256.	
Haandværkernes Strafansvar 136, 143 ff.	
Halvtage	32, 37—38, 49—50.
Haver	97, 104.
Hegn:	
om Stubmøller	115, 119—20.
Opførelsen deraf skal ikke anmeldes	132.
ved Byggearbejder	265—66.
Hestestalde	111.
Hjørnebygninger 15—16, 17, 48.	
Hule Mure	32.
Huslinjen	16, 17.
Hvide Bygningsider og Tage 120—21.	
Høsehuse	52.

	Side
Jernbaner, Afstanden af Bygninger m. v. derfra	266, 283—84.
Jernstøberier	257.
Ildsteder:	
Om Betydningen af sammes Tilstedeværelse m. H. t. Bygningsmaterialet 21, 29, aabne, deres Murtykkelse 76—77.	
— anlagte paa Bjælkelag	81—85.
lukkede eller Kogeindretninger se Kogeindretninger.	
murede, deres indvendige Siders Afstand fra Træværk	77—78.
regfortærende	84.
i Fabrikker m. m.	251, 257.
ang. sammes Skorstene	82—84.
i Værksteder for Trækarbedere	255—56.
Se Gulvplader, Kakkellovne, Komfurer.	
Ildsten og Ildtændere, Fabrikker derfor	251.
Indrykning af Bygninger for Gadebreddens Skyld	10 ff.
Jordarbejder, forberedende 132.	
Justitsministeriet 7, 10, 13, 17, 42, 121, 124—25, 141, 142—43, 144, 151, 154, 251, 257, 259, 260.	
Kakkellovne:	
hvortid maa anbringes se Varme- og Kogeindretninger.	
ang. deres Indretning 86, 87, 249—50.	

	Side
hvorvidt deres Opsætning skal anmeldes ..	68, 132—33.
i Værksteder for Træarbejdere	255—56.
Kakkelovnsrør	76, 80, 250.
Kalkovne, -brænderier	257, 261.
Kaminer se Kakkelovne.	
Karnapper	19—20.
Keglebane	131.
Kirker	258.
(jfr. Forsamlingsbygninger).	
Kjældere:	
hvorvidt anses som en Etage	92, 93, 60, 101.
til Beboelse eller andet stadigt Ophold	61 ff., 105—8,
Rettelser og Tillæg	336.
Betydning for Stueetagens Indretning	108—9.
Om Udgravning dertil	132, 139—40.
Om Begrebet „Kjælder“	106—7.
Kjældernedgange	16—19.
Kjældersumpe	107.
Kjældervinduer	108.
„Kjøbstæderne“ i Modsætning til „Kjøbstadens Grund“	7—8.
Kjækken:	
eller Kogindretning, ang. Betydningen af sammes Tilstedeværelse m. H. t. Spørgsmaalet, om Beboelsesrum kunne anses som blotte Appendices til andre Lejligheder .	60, 101—2, 113.
Vinduers Anbringelse deri	95, 98, 100.
Afløbet derfra	103.
er en Del af den Beboel-	

	Side
seslejlighed, hvortil det hører	107, 112.
Loftshøjden deri	112.
Kloakledninger (lukkede Ledninger)	90.
Kløjkestøberier	257.
Knaldselvfabrikker	250.
Kogeindretninger se Komfurer, Varme- og Kogeindretninger.	
Om Betydningen af sammes Tilstedeværelse se Kjøkken.	
Komfurer:	
Em- eller Dampsrør fra dem	76.
deres Underlag og øvrige Indretning	84—85, 250.
Kommunalbestyrelse se Byraad.	
Kontorlokaler	62 ff., 95—96.
Korntørringsovne	257.
Kostalde	111.
Krudtmøller	250.
Kviste:	
grundmurede eller gennemgaaende ..	32, 33—34, 48.
tilbagetrukne eller Tagkviste	34—35, 52, 102.
til Varers Ophejsning	48.
hvorvidt anses som en Etage .	25, 32, 33—35, 101—2.
Køller	87—88.
Kølleskorstene	75.
Lakerede Varer, Fabrikker derfor	257.
Landdistrikters:	
Inddragelse under Kjøbstadbygningssloven ..	7, 8—9.

	Side
Indlemmelse i en Kjøbstad	9.
Landevejsgaders Udvidelse	15.
Latriner, Latrinhuse:	
Af hvilket Materiale de kunne opføres ...	21—22, 30.
skulle opføres med brandfrit Tag og Brandmur	30—31.
deres Antal, Beliggenhed m. m.	66—67, 109—10.
Opførelsen deraf skal anmeldes	131.
Latringruber	109.
Lejerens Ansvar for det Lejedes Benyttelse	72—73.
Letantændelige Legemer og Stoffer, Fabrikker derfor	250—55, 256—58.
Limovne	256.
Lofter:	
hvor Ydermurene ere forhøjede over Bjælkelaget	26, 49.
der passerer af Skorstene	77, 80.
maa ikke bestaa af Papir eller Lærred	89.
Loftskamre uden Loft ..	115.
deres Afstand fra Kakkelovnsrør	250.
over eller under Værksteder for Træarbejdere	255.
Loftshøjden .	64, 66—67, 69—72, 111—15, 124.
Loftlejligheder, Loftskamre (Taglejligheder, Tagkamre):	
hvorvidt anses som en Etage .	32, 33—34, 60, 101—2.
deres Indretning ...	108, 115.
Luftvarmeapparater ...	86—87.
Lysestøberier	257.
Lysthuse	52, 131.
Maltgjærerier	257.
Mansardtage og -etager ...	50.
Maskinfabrikker	257.
Mastixpapir i Fundamenter	109.
Metals Benyttelse til Mur, Tag og Skorstene	39, 53, 75—76, 81.
Metalstøberier	257.
Mursten:	
brændte og raa	22—24.
deres Længde	32.
en „tør Mursten“	78.
Murtykkelsen ..	32—35, 38—39.
Skorstenes, Ildsteders m. m.	74—75, 76—77, 80, 82, 84, 87—88.
Møddinggruber	111.
Møllehuse	115, 118—19.
Møller	52, 115—20.
Naboforholdene:	
ang. Afstanden for Bygninger i Forhold til Nabogrunden eller Bygningerne paa samme	21—22, 25, 27, 31, 36, 38, 41—44, 57, 59, 100, 115, 118, 120, 251.
Ved Bygningstilladelser kan ikke tages Hensyn til private Servituter og dsl.	136—37.
Ang. Forholdet til Naboer ved Byggearbejder, særlig Grundudgravninger	139—40.
Nedbrudte og nedbrændte Bygningers Gjenopførelse	10, 12, 31, 102, 117—18.
Nedbrydelse og Bortførsel af Bygninger, Forbud derimod	248—49.

	Side
Nedlagt Tag	49.
Nitroglycerinfabrikker	250.
Olieraffinaderier	257.
Ombygning af ældre Bygninger 12, 16, 20, 21 ff., 59, 83, 95, 102—3, 111, 121—25, 132—34, 143, 255.	
Ophold, stadig (i Kjældere) 61 ff., 105—6, Rettelser og Tillæg 336.	
Overkjørsler	90.
Paabygning paa ældre Bygninger .. 21, 26—27, 40, 95, 102.	
Panel paa Skorstensrør 74, 78.	
— mod Tagskraaningen i Loftsværelser	108.
Parafinoliefabrikker	251.
Pigekamre	106, 112.
(jfr. Loftslejligheder, Loftskamre).	
Piller, fremspringende	21.
Pladser se Gader.	
Politimester er Medlem af Bygningskommissionens samt hans Forhold til Bygningsvæsnet udenfor Byggelinjen 126—28, 157.	
Politiret, Sagernes Forfølgning derved	148—50.
Politivedtægter	265—66.
Porcellænsfabrikker	257.
Porte	19.
Puste	103, 109—10, 111.
Pottemagerier	257.
Rensedøre i Røglødnings 74, 80—81, 89.	
Retirader se Latriner, Latrinhuse.	
— i Etagerne	109.

	Side
Russiske Skorstene se Skorstene.	
Reg. ang. Ildsteder, der medføre store Røgmasser 82—84.	
Sammenlægning af Ejendomme	46.
Sandflugtstrækninger, Bygningers Opførelse der ..	268.
Servituserse Naboforholdene.	
Sidehuses Højde	48.
Skifer:	
ang. Bræddevægges Beklædning dermed	24.
i Fundamentmure	109.
Skifertage	53, 266.
Skillerums Opførelse eller Nedtagelse skal ikke anmeldes	132.
Skorstene, Skorstensrør:	
skulle opføres af brændte Sten	23—24.
Bestemmelser om deres Indretning	73—82.
snævre eller russiske 74, 76, 77, 79—81.	
ældre, ikke fyldestgørende Bygningsloven	75.
der ikke benyttes som Røglødnings	—
af Metal	75—76.
for større Ildsteder i Fabrikker m. m.	82—84.
Tilsynet med deres Opførelse	128—29.
Skorstenspiber af Metal ...	81.
Skure:	
alle, skulle dækkes med uantændeligt Materiale 21, 30—31, 51.	
aabne	21, 30—31, 96, 131.

	Side
lukkede	21, 27—29.
ældre, af Brædder o. dsl. 27—29.	
om Anmeldelse af deres Opførelse	131, 132, 133.
Skydebomuldsfabrikker ...	250.
Slunke	84—85.
Smedieskorstene	82—83.
Snedkerværksteder ...	255—56.
Snes Nedskriden, Indretning paa Tage derimod	268.
Sogneraad	7, 8, 260.
Sokler, fremspringende	21.
Spir	59.
Sprittfabrikker	251.
Stalde	21, 111.
Statens Bygninger	8, 152.
Sten:	
kunstig, Fabrikker til Tilvirkning deraf	257.
naturlig, som Bygningsmateriale	24, 35.
Stikskorstene ...	74—75, 79, 85.
Stilladser	265—66.
Stol, Skorstene trukne derpaa ..	74, 77, 78, 80, 82.
Stolemagerværksteder 255—56.	
Straatages Afskaffelse .	51—52.
Strafbestemmelser ...	143—48.
Stubmøller, Hegn derom .	115, 119—20.
Stueetager til Beboelse 69—72, 108—9.	
Sugtjæl	57, 58.
Sukkerraffinaderier	257.
Sundhedsfarlige Næringsbrug	260—62.
Sundhedskommissionerne 152—53, 261—65.	
Sundhedsvedtægterne. 260—65.	
Svaler	41, 59.

	Side
Svinehuse, -stier 52, 66—67, 111.	
Sæbesyderier	82, 257.
Tagdrypsret	21 (Noten), 91.
Tage:	
fremspringende over For- toget	21.
fremspringende, af Brædder, belagte med Skifer 53.	
do., Arealet derunder anses som ubebygget	96.
skulle være uantændelige 21, 28, 30—31, 50 ff.	
deres Rejsning	49—50.
deres Hvidtning	121.
brækkede	50.
nedlagte eller afvalmede 49.	
runde	50.
Taglejligheder, Tagkamre se Loftslejligheder, Loftskamre.	
Tagpapper og -filter ...	54—55.
Tagpappebeklædning paa Brædder	24, 38.
Tagrender:	
af Træ	57—58.
Taggesimsens Benyttelse som saadan	58, 105.
Aflobet derfra	103.
deres Anbringelse til Gaden	104—5.
Tagspaan	52, 55.
Tagvinduer	53, 108.
Talgsmelterier	257.
Teglbrænderier, -ovne 257, 261.	
Tegltag	53.
Theatere	258—59.
(jfr. Forsamlingsbygninger).	
Tilbygning til ældre Bygninger	121—25, 255.
Tiltales Bortfalden	144.

	Side
Tinglæsning af Deklarationer	44, 153.
do. af Vedtægter, i Stedet for hvilken nu træder Optagelse i Lovtidenden ...	142, 154, 156.
Tjærøkogerier	251.
Tjærepap i Fundamentmure	109.
Tobaksfabrikker	263—65.
Torve se Gader.	
Trankogerier	251.
Trappegang	60.
Trapper:	
advendige	16—19, 59, 133, 194—35.
deres Brede og Antal m. v.	60—61.
derunder maa Latrinerikke anbringes	109.
Træ, Brugen deraf til Tilføjninger til Bygningers Ydermure	57—59.
Træarbejdere, Værksteder for dem	255—56, 257—58.
Træværk, Tømmerværk:	
Indlæggelse deraf i Brandgavle	36.
Afstand fra Skorstenes indvendige Side ..	74, 77, 80.
do. fra Ildsteder	77—78.
Tvangsbøder	144, 150.
Tændstikfabrikker	251, 252—55.
Tørrestuer ...	252, 253, 257, 264.
Ubebygget og bebygget Areal indbyrdes Forhold	46, 95 ff.
Udhuse	21.
Udrykning af Bygninger for Facadelinjens Skyld 11 (Noten).	

	Side
Udsalgslokaler se Boutiklokaler.	
Udsigtsret .	86, 41—44, 136—37.
Udstillingslokaler	258.
(jfr. Forsamlingsbygninger).	
Udstykning	46—47.
Udtørring af Bygninger	262—63.
Uforsvarlig Byggemaade	140—41.
Upaalidelige Materialier ...	24, 140—41.
Vaaningshus	95.
Vandaflob, Vandledning, Vandløb se Aflob.	
Vandhaner og -opstandere	110.
Varme- og Kogeindretninger, hvorvidt maa anbringes i Rum, der ikke maa benyttes til Beboelse eller andet stadigt Ophold	69 ff., 105—6, 112—114, Rettelser og Tillæg 336.
Se Kakkellovne, Kjøkkener, Komfurer.	
Varmeapparater	86—87.
Vedtægter:	
for Bygningsinspektører	142—43, 168 ff.
for Bygningsvæsnet	154—56, 159 ff.
Veje se Gader.	
Møllers Afstand fra dem	115 ff.
Verandaer	59.
Vindmøller, Vejrmøller	52, 115—20.
Vinduer:	
hvorvidt maa indrettes til at aabne udad ...	19—20, 21.
deres Afstand fra Naboens Skjel	36, 41—44.

	Side
og andre Aabninger i Brandmure (altsaa Skjelmmure)	36, 39.
i Værelser og Kjøkkener	95, 97—100.
Kjældervinduer	103.
Tagvinduer	53, 108.
udbuede eller udbyggede	19—20.
Indsætning deraf skal anmeldes	133.
Værksteder for Arbejdere i Træ	255—56, 257—58.

B. Til Bygningslovgivningen for Landet.

	Side
Afbrændte Bygningers og Indretningers Gjenopførelse	117—18 (Møller), 281—83, 299, 302—3.
Aftægtsboliger	273.
Afstandsbestemmelser se Naboforholdene.	
Amtet, Amtmænd, om sammes Myndighed m. H. t. Bygningsvæsnet ..	274—76, 301—2, 303, 305—6, 307—8.
Amtsfattikkasserne erholde Tvangsbøder	309—10.
Amtsråd	318.
Bagerier	294, 295—96.
Bagerovne	298, 306.
Beboelsesbygninger og -værelser	280, 285.
Begkogerier	278—79.
Betræk paa Skorstenes	288, 291—92, 78.
Bindingsværk	271.
Branddirektøernes Stilling	

	Side
Værkstedsbygninger, henhørende til de særdeles brandfarlige Næringsveje	255.
Værkstedslokaler 62 ff., 95—96, 98—99, 105—6, 114, Rettelser og Tillæg 336.	
„Værelser“ (i Bygningslovens § 21)	98—99.
Ældre Bygninger, Definition	150—51.
Øde Huse, Grunde m. m.	247—48.

	Side
til Bygningsvæsnet	309.
Brandfarlige og ikke brandfarlige Bygninger	271—72, 294.
Brandforsikkring: Bygninger af en vis lav Taxationsværdi og uforsikrede Bygninger	302—3.
Brandfogdernes Tilsyn med Bygningsvæsnet ..	296, 306—7, 308—9.
Brandgavle	271, 277—78.
Brandkontingent, Dispensationer, der medføre sammes Forhøjelse for Naboerne	276.
Brandsyn	296, 301, 306—7.
Brandvæsnet, Kjøbstadsloven herom: Anvendelsen af dens Bygningsbestemmelser paa visse Landdistrikter m. m.	312, 314—15.
Bryggerier	294.
Bryggerkjedler	287, 77—78.
Bryggers	285, 286.
Brædders Benyttelse til udvendige Bygningsider ...	271.

Side	Side
Brændevinsbrænderier.... 294.	eller som passerer af Skor-
Brøndshøj Sogn 319.	stene 288, 291—92, 78.
Bygherrens Strafansvar 304—5.	Forstue 285.
Bygningers Deling ... 276—77.	Frederiksberg 314, 315—18.
Bygningsinspektøren i Silke-	Frederiksværk 313.
borg 314.	Fyrværkerisager, Bygninger
Bygningskommissionerne i	til Opbevaring eller Til-
Landdistrikterne.... 318—19.	beredning deraf . 279—80, 281.
Dampkjedler 296.	Fælledegavle 277.
Dampmaskiner, Bygninger,	Fæsteres Strafansvar 305.
hvori samme bruges 294, 296,	Gjentofte Sogn 319.
297—98.	Grundmur 271, 277—78, 288, 290,
Dampskorstene 294, 297.	297, 298—99.
Deklarationer 277.	Gulve:
Dispensation 274—76, 302,	af uantændeligt Materiale
303, 304.	286—87.
Døre:	der passerer af Skorstene
af Jern i Brandgavle ... 277.	77 (288), 292.
tæt ved Ildsteder 287.	Haandværkernes Strafansvar
Ejerens Ansvar for Lejernes	304.
Handlinger 305.	Handelspladser 312—15.
Engvandingmøller ... 117, 119	Hegn se Stubmøller
(278).	Herning Sogn 319.
Fabrikker, brandfarlige	Hvidovre Sogn 315, 319.
278—79, 294—298.	Hæs 276, 283—84.
Fabrikskorstene 294, 297.	Jernbaner, Afstanden af Byg-
Farverier 295.	ninger m. v. derfra .. 283—85
Forniokogerier 278.	Jerne Sogn 319.
Foder, Rum til Opbevaring	Ildsteder:
deraf, om de dem passerende	om Betydningen af sammes
Skorstene 289—90.	Tilstedeværelse for Byg-
Fodlister paa Skorstensrør	ningsmaaden 272, 273—74, 285.
78, 292.	deres Indretning ... 286—88.
Forbud, nedlagt af Politiet 304.	murede, de indvendige Si-
Forlystelseslokaler i Frede-	ders Afstand fra Træværk
riksberg 314—15.	77—78.
Forsamlingsbygninger . 305—6.	umiddelbart under Stænge.
Forskaling paa Skorstensrør	Straatag o. dsl. 301.

Side	Side
deres Vedligeholdelse .. 302,	Maltgjørerier..... 294.
305, 306.	Malkeller 298—99.
Justitsministeriet 274—76, 280,	Marstal 313.
288, 304, 312, 314, 318.	Mejerier med Dampkjedler
St. Jørgensbjerg Sogn 319.	294—95, 296.
Kakkelovne 286—87, 288.	Metal se Skorstene.
Kakkelovnsrør ... 286, 288, 293.	Mursten:
Kalkovne 278.	brændte og raa 278, 289, 290,
Kaminer 288.	298, 299.
Kirker, deres Skorstene 290—91.	en „tør Mursten“ 288, 78.
Kjøkkener 285, 286, 288.	Murtykkelsen 277 (Brandgavle),
Køgeindretninger 287.	286—87 (Ildsteder), 288, 290—91
Kommunalbestyrelse 312-13, 314.	og 297 (Skorstene), 298 (Bager-
Se Sogneraad.	ovne), 299 (Køller).
Krudt, Bygninger, bestemte	Møddinger 283—84.
til Opbevaring eller Til-	Møller 278—79, 115—20.
beredning deraf 280, 281.	Møllerhuse 278, 118—19.
Køller 298—99.	Naboforholdene:
Ladepladser 312—15.	Ang. Afstanden for Byg-
Landdistrikter:	ninger i Forhold til Nabo-
der grændse op til en Kjøb-	grunden eller Bygninger
stad 312.	paa samme 271—77, 278—88,
særlige Bestemmelser for	294—98, 299—300-
enkelte saadanne .. 318—20.	om Naboens Samtykke til
Lejers Strafansvar 305.	Dispensationer 276.
Ler, stampet, Steder opførte	Nedbrændte Bygningers
deraf 271.	Gjenopførelse 117—18 (Møller),
Limkogerier 278.	281—83.
Løfter:	Nørresundby 313—14.
Nødvendigheden af Loft	Ombygning... 280—83, 294, 300,
285—86, 301.	302—3.
der passerer af Skorstene	Panel paa Skorstensrør 288,
77 (288), 292.	291—92, 78.
derpaa hvilende vandrette	Politiet, Politimester .. 307—8,
Skorstene 301.	265—66.
Lossepladser 312—15.	Politikasserne, Bøderne til-
Luftvarmeapparater ... 86—87.	falde dem 309—10.
Lyngby Sogn 320.	
Løgstør 313.	

Polititilhold 284—85, 304.
 Politiretten, Sagens Be-
 handling derved.. 303—4, 309.
 Politivedtægter 265—66.

 Rensedere i Skorstene 288, 291.
 Russiske Skorstene se Skor-
 stene.

 Sandfngtstrækninger, Byg-
 ningers Opførelse der ... 268.
 Silkeborg 314, 315.
 Skorstene, Skorstensrør:
 Ang. deres Indretning .. 286,
 288—94.
 snævre eller russiske 288—89,
 290—94, 77.
 Ramme eller Tralværk
 derom 289—90,
 der ikke benyttes som Røg-
 ledningor 75.
 af Metal og dsl. 75-76, 291, 297.
 i Fabrikker 294, 297.
 Køllers Anbringelse deri 299.
 vandrette, hvilende paa
 Lofter 301.
 deres Vedligeholdelse... 306.
 Skorstenshamre 286.
 Skorstenspiber 289, 291, 292, 297.
 Skure, smaa uden Ildsted
 272, 273—74.
 Slunke 301—2.
 Smedjer 299—301.
 Sognerøgernes Tilsyn med
 Bygningsvæsnet .. 296, 307—9.
 Sogneraad 275—76, 303, 306, 318.
 (jfr. Kommunalbestyrelse).
 Stakke 276, 283—84.
 Statens Bygninger 303.
 „Sted“ (i Brandpolitilovens
 § 1) 271, 272—73.

Side
 Stikskorstene.. 288, 292, 301—2.
 Stol, Skorstene trukne der-
 paa 288, 292, 77, 78.
 Straatage se Tage.
 Ang. deres Binding med
 Jerntraad 274.
 Strafbestemmelser.. 303—5, 307.
 Struer 314.
 Stubmøller, Høgn derom 278,
 119—20.
 Stænge 301.
 Se Foder.
 Sundhedsfarlige Nærings-
 brug 260—63.
 Sundhedsvedtægter ... 260—63.
 Søllerød Sogn 320.

 Taarnby Sogn. 320.
 Tage, ildfaste og ildfængende
 271, 274, 281, 282—85, 290—93,
 294, 299, 301.
 Tagpapper og -filter ... 54, 291.
 Tagspaan 55, 284, 291.
 Talgsmelterier 278.
 Teglovne, Teglværker 278, 279,
 297.
 Tegltage se Tage.
 Theater i Frederiksborg 314-15.
 Tilbygning til ældre Byg-
 ninger 280—81, 302.
 Tinglæsning af Deklaratio-
 ner 277.
 Tjærekogerier 278.
 Træværk, Temmerværk:
 Anbringelsen deraf:
 i Brandgavle 277.
 i Skorstene 286, 299.
 sammes Afstand fra:
 Bagerovnes indvendige
 Side 268.

Side
 Ildsteder 77—78, 287.
 Kakkelovnaror 286.
 Køllers indvendige Side . 299.
 Skorstensrørs indvendige
 Side ... 77, 299; 288, 291—92.
 Tvangsbøder 303—4, 307,
 309—10.
 Tændstikfabrikker i Frede-
 riksberg 314.

 Udhuslejligheder 285.
 Udstykning 276—77.

Side
 Uforsikrede Bygninger .. 303.

 Varmeapparater ... 86—87, 291.
 Vedligeholdelse af Bygning-
 ger m. m. 302, 306, 308.
 Veje, offentlige:
 falde udenfor Begrebet
 „Andenmands Grund“ . 279.
 Møllers Afstand fra dem 115 ff.
 Vindmøller, Vejrmøller 278—79.
 Værksteder 285.
 Værelser —

Rettelser og Tillæg.

Følgende Steder ere Typer udfaldne:

- S. 23 L. 3 f. n. (i Linjens Begyndelse) Ordet „i“.
- „ 65 „ 3 f. o. Bogstavet d (af Ordet de).
- „ 274 „ 6 f. n. S. (Side) foran 627.
- „ 295 „ 16 f. o. Bogstavet a (af Ordet af).
-
- „ 65 ff. og 105. Med Hensyn til Spørgsmaalet, om et Lokales blotte Benyttelse uden nogensomhelst Bygningsforandring kan indeholde en strafbar Overtrædelse af Bygningsloven, og i benægtende Fald om hvad der da kræves, for at Lokalet kan siges at være „indrettet“ i Modstrid med Lovens Bestemmelser, mærkes en utrykt J. M. Skr. til Randers Amt af 23 August 1887, der under Henviisning til den S. 67 anførte Skr. Nr. 259, 9 Dæbr. 1874, udtaler, at det maa antages lovligt at tage en Kjølder, som ikke fyldestgør de i Bygningslovens § 24 stillede Fordringer, i Brug til Blikkenslagerværksted og deri anbringe en saakaldt Loddeovn.
- Det fremgaar formentlig heraf, at Ministeriet uforandret fastholder sin i fornævnte Skrivelse udtalte Anskuelse i enhver Henseende.
- „ 99 nederste Stykke Den her udtalte Forstaaelse om Gaardspladsers Størrelse er godkendt ved J. M. Skr. Nr. 97, 28 Maj 1887.
- „ 152 L. 16 f. o. „begge“ rettes til „alle“.
- „ 168 „ 8 f. o. „opstaaede“ — - „opstaaende“.
- „ 176 „ 5 f. n. Punktumet — - Kolon.